

มโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาอังกฤษและผู้เรียนชาวไทย
CONCEPTS OF THE ENGLISH PREPOSITIONS IN AND ON AMONG NATIVE ENGLISH
SPEAKERS AND THAI LEARNERS

สุเมธ ไอสถำนนท์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2562

มโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาอังกฤษและผู้เรียน
ชาวไทย

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

CONCEPTS OF THE ENGLISH PREPOSITIONS IN AND ON AMONG NATIVE
ENGLISH SPEAKERS AND THAI LEARNERS

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for MASTER OF ARTS (Linguistics)
Faculty of Humanities Srinakharinwirot University

2019

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

มโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาอังกฤษและผู้เรียนชาวไทย

ของ

สุเมธ ไสถานนท์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บารมี เขียววิชัย)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เรืองจรรยา)

ชื่อเรื่อง	มโนทัศน์ของบุพบท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาอังกฤษและ ผู้เรียนชาวไทย
ผู้วิจัย	สุเมธ ใสสถานนท์
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2562
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์ไทย

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์มโนทัศน์ของบุพบท “in” และ “on” ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทย และเปรียบเทียบมโนทัศน์ของบุพบท “in” และ “on” ของเจ้าของภาษาและมโนทัศน์ของบุพบท “in” และ “on” ของผู้เรียนชาวไทย ด้วยการใช้แนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ (principled polysemy) และแนวคิดภาพร่าง (image schema) ตามแนวทฤษฎีการรับรู้ (cognitive theory) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลความหมายของบุพบท “in” และ “on” ที่ปรากฏในพจนานุกรม Cambridge Dictionary (2018), Longman Dictionary (2018) และ Oxford Dictionary (2018) และที่ปรากฏบนเว็บไซต์ British National Corpus (BNC) จากนั้นได้จัดทำแบบทดสอบโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่าผู้เรียนชาวไทยใช้บุพบท “in” และ “on” เหมือนหรือต่างกับเจ้าของภาษาอย่างไร ผลการศึกษา พบว่ามโนทัศน์ของบุพบท “in” ของเจ้าของภาษา มีจำนวน 9 มโนทัศน์ ได้แก่ การบรรจุ การเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง การสวมใส่ ลักษณะ เวลา กิจกรรม การเป็นสมาชิก จำนวน และสภาพ ส่วนมโนทัศน์ของบุพบท “on” ของเจ้าของภาษา มีจำนวน 11 มโนทัศน์ ได้แก่ การสัมผัสและรองรับ การเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง พาหนะ การใช้ ทิศทาง ผ่านการออกอากาศ เวลา หัวข้อ ความเป็นเจ้าของ การเปรียบเทียบ และสิ่งของที่มีราคา ผู้เรียนชาวไทยมีมโนทัศน์ของบุพบท “in” จำนวน 13 มโนทัศน์ ได้แก่ การบรรจุ เวลา การเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง กิจกรรม การเป็นสมาชิก จำนวน การสวมใส่ สภาพ ลักษณะ หัวข้อ ความเป็นเจ้าของ การใช้ยาหรือสารเสพติด และการเปรียบเทียบ ส่วนมโนทัศน์ของบุพบท “on” ของผู้เรียนชาวไทย มีจำนวน 8 มโนทัศน์ ได้แก่ การสัมผัสและรองรับ การเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง ความเป็นเจ้าของ ผ่านการออกอากาศ พาหนะ ทิศทาง การใช้ และสิ่งของที่มีราคา ประโยชน์ของการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนชาวไทยในเรื่องคำบุพบทภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนชาวไทยสามารถเข้าใจมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อบุพบทในสองภาษาที่แตกต่างกันได้อย่างชัดเจน

คำสำคัญ : มโนทัศน์, คำหลายความหมาย, ทฤษฎีการรับรู้, บุพบทภาษาอังกฤษ, ผู้เรียนชาวไทย, เจ้าของภาษาอังกฤษ

Title	CONCEPTS OF THE ENGLISH PREPOSITIONS IN AND ON AMONG NATIVE ENGLISH SPEAKERS AND THAI LEARNERS
Author	SUMATE OSATANON
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2019
Thesis Advisor	Assistant Professor Nuntana Wongthai , Ph.D.

This study aims to analyze the concepts of the English prepositions “in” and “on” among native English speakers and Thai learners, and to compare the concepts of the English prepositions “in” and “on” among native English speakers and Thai learners. The frameworks of the study are principled polysemy and image schema in Cognitive Semantics. The definitions of the English prepositions “in” and “on” were collected from three dictionaries: the Cambridge Dictionary (2018), the Longman Dictionary (2018), and the Oxford Dictionary (2018) and those found in British National Corpus (BNC). After that an online test was designed to investigate how Thai learners use the English prepositions “in” and “on” as well as the similarities and differences between the use of the English prepositions “in” and “on” between Thai learners and native speakers. The results of this study revealed that the English preposition “in” as used by native English speakers has nine concepts: containment, a part of something, wearing, character, time, activity, membership, number, and state, while the English preposition “on” as used by native English speakers has eleven concepts: contact and support, a part of something, a vehicle, usage, direction, broadcasting, time, topic, possession, comparison, and a valuable entity. For Thai learners the English preposition “in” has thirteen concepts: containment, time, a part of something, activity, membership, number, wearing, state, character, topic, possession, drug taking, and comparison, while the English preposition “on” has eight concepts: contact and support, a part of something, possession, broadcasting, a vehicle, direction, usage and a valuable entity. The research results can be applied to teach English prepositions for Thai learners in order to make them aware of and to understand the differences of these concepts between the two languages.

Keyword : Concepts, Polysemy, Cognitive Semantics, English Prepositions, Thai Learners, Native English Speakers

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณความอนุเคราะห์จากคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้สอนให้ผู้วิจัยรู้จักและเข้าใจในวิชาภาษาศาสตร์เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัยและเป็นผู้คอยอบรมสั่งสอนในเรื่องการดำเนินชีวิต ครูผู้สละเวลาอันมีค่า พุ่มเทร่างกายแรงใจ ผู้วิจัยรู้สึกขอบพระคุณอย่างสูงที่ได้รับความเมตตาจากอาจารย์ สำหรับเวลาในการให้คำปรึกษาในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บารมี เขียววิชัย ผู้เป็นประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เรืองจรูญ คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำชี้แนะทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นผลงานที่สมบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ที่ได้มอบทุนการวิจัยอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณกำลังใจสำคัญจากพี่ ๆ และเพื่อน ๆ ร่วมรุ่น รหัส 59 ภาษาศาสตร์ที่รักทุกคน ขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ให้กำเนิดที่มอบความรัก ความเมตตา ความปรารถนาดี คอยเป็นกำลังใจ และเป็นผู้สนับสนุนการศึกษาและคอยอยู่เคียงข้างกันมาตลอดระยะเวลาในการทำปริญญานิพนธ์ จนมีวันนี้

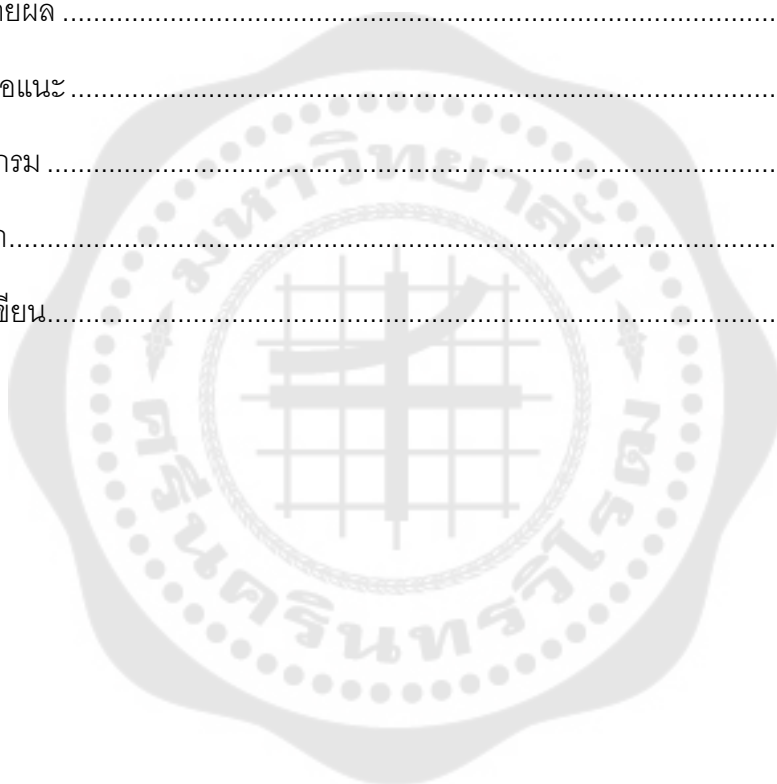
สุเมธ ไธสถานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญภาพ	ญ
สารบัญตาราง.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
1 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย	6
1.1 แนวคิดในการศึกษาปรากฏการณ์การมีหลายความหมาย.....	7
1.1.1 แนวคิดระบุรายละเอียดชัดเจน	7
1.1.2 แนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ	17
1.1.3 ปรากฏการณ์การมีหลายความหมายของคำบุพบท <i>in</i> และ <i>on</i>	22

1.2 แนวคิดต้นแบบ	28
1.3 แนวคิดภาพร่าง.....	31
2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
กลุ่มตัวอย่าง	58
การตรวจสอบการใช้ข้อมูล	58
การคัดเลือกข้อมูล.....	58
การสร้างแบบทดสอบ.....	62
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	63
บทที่ 4 ผลการวิจัย	65
1 มโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษ	66
1.1 มโนทัศน์ของบุพพท in ในภาษาอังกฤษ	66
1.2 มโนทัศน์ของบุพพท on ในภาษาอังกฤษ	81
2 มโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย.....	96
2.1 มโนทัศน์ของบุพพท in ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย	101
2.2 มโนทัศน์ของบุพพท on ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย	112
3 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์มโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษา ภาษากับมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ของผู้เรียนชาวไทย	120
3.1 เปรียบเทียบความหมายของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษากับ ของผู้เรียนชาวไทย	120
3.2 เปรียบเทียบเครือข่ายความหมายแบบวัฏศัมาของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของ เจ้าของภาษากับของผู้เรียนชาวไทย	123

3.3 เปรียบเทียบมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษากับของ ผู้เรียนชาวไทย	126
3.4 เปรียบเทียบภาพร่างของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษากับของ ผู้เรียนชาวไทย	130
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	134
สรุปผลการวิจัย	134
อภิปรายผล	138
ข้อเสนอแนะ	143
บรรณานุกรม	145
ภาคผนวก	148
ประวัติผู้เขียน	154

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 เครือข่ายความหมาย	9
ภาพประกอบ 2 ภาพร่างต้นแบบของ over	10
ภาพประกอบ 3 The bird flew <i>over</i> the yard. (X.NC)	11
ภาพประกอบ 4 The plane flew <i>over</i> the hill. (VX.NC)	11
ภาพประกอบ 5 The bird flew <i>over</i> the wall. (V.NC)	12
ภาพประกอบ 6 John walked <i>over</i> the bridge. (X.C)	12
ภาพประกอบ 7 John walked <i>over</i> the hill. (VX.C)	13
ภาพประกอบ 8 Sam climbed <i>over</i> the wall. (V.C)	13
ภาพประกอบ 9 ภาพร่างต้นแบบและความสัมพันธ์ของ over	14
ภาพประกอบ 10 St Paul's Cathedral is <i>over</i> the bridge. (X.C.E)	15
ภาพประกอบ 11 John lives <i>over</i> the hill. (VX.C.E)	16
ภาพประกอบ 12 ความสัมพันธ์ของบุพบท <i>above, over, under, below</i>	20
ภาพประกอบ 13 ภาพร่างการบรรจุ	22
ภาพประกอบ 14 ฉากต้นแบบ in	23
ภาพประกอบ 15 The chair <i>in</i> the corner	26
ภาพประกอบ 16 A bottle or a lightbulb?	27
ภาพประกอบ 17 ความหมายต้นแบบของ in	29
ภาพประกอบ 18 ภาพร่างการบรรจุ	32
ภาพประกอบ 19 ภาพร่าง <i>out₁</i>	33
ภาพประกอบ 20 ภาพร่าง <i>out₂</i>	33
ภาพประกอบ 21 ภาพร่าง <i>out₃</i>	34

ภาพประกอบ 22 ภาพร่างแสดงลักษณะของสิ่งโคจรถูกล้อมรอบและจำกัด การเคลื่อนที่ด้วยขอบเขตของที่หมายที่มีรูปทรงสามมิติ เป็นความหมายที่ปรากฏมากที่สุด ในการใช้คำบุพบท in ในความหมายแสดงพื้นที่.....	38
ภาพประกอบ 23 ภาพร่างแสดงลักษณะของสิ่งโคจรถูกล้อมรอบด้วย ขอบเขตบางส่วนของที่หมายที่มีรูปสามมิติ.....	38
ภาพประกอบ 24 ภาพร่างแสดงลักษณะของสิ่งโคจรตั้งอยู่บนพื้นผิวของที่หมาย ที่มีรูปทรงเหมือนสองมิติ.....	39
ภาพประกอบ 25 ภาพร่างแสดงลักษณะของสิ่งโคจรอยู่กับพื้นผิวของที่หมาย ที่มีรูปทรงสองมิติหรือเหมือนสองมิติแต่มีลักษณะปกปิดบดบัง.....	39
ภาพประกอบ 26 ภาพร่างแสดงลักษณะของสิ่งโคจรตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ของที่หมาย ที่ปราศจากรูปทรงและขอบเขตชัดเจน.....	40
ภาพประกอบ 27 ภาพร่างแสดงลักษณะที่สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากจุดเริ่มต้นและข้ามขอบเขต เข้าสู่ภายในของที่หมายที่มีรูปทรงสามมิติ.....	41
ภาพประกอบ 28 ภาพร่างแสดงลักษณะที่สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากจุดเริ่มต้นและข้ามขอบเขต เข้าสู่พื้นที่ภายในของที่หมายที่มีรูปทรงเหมือนสามมิติ แต่ไม่มีขอบเขตล้อมรอบปกปิดทุกด้าน.....	41
ภาพประกอบ 29 ภาพร่างแสดงลักษณะที่สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากจุดเริ่มต้นและข้ามขอบเขต เข้าสู่พื้นผิวของที่หมายที่มีรูปทรงสองมิติ.....	42
ภาพประกอบ 30 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอน.....	43
ภาพประกอบ 31 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอน.....	44
ภาพประกอบ 32 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอนและแนวตั้ง.....	44
ภาพประกอบ 33 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอน สิ่งโคจรอยู่ด้านบนพื้นผิวของ ที่หมาย หรืออาจมองได้ว่า สิ่งโคจรเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย.....	45
ภาพประกอบ 34 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวตั้ง.....	45
ภาพประกอบ 35 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอน.....	46
ภาพประกอบ 36 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวตั้ง สิ่งโคจรอยู่ด้านบนพื้นผิว ที่หมาย หรืออาจมองได้ว่า สิ่งโคจรรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย.....	46

ภาพประกอบ 37 ภาพร่างแสดงความหมาย สิ่งโคจรอยู่ด้านใน ที่หมาย (มองที่หมายคล้าย ภาชนะที่บรรจุ เช่น ห้อง พาหนะเดินทาง).....	47
ภาพประกอบ 38 ภาพร่างแสดงความหมาย สิ่งโคจร	47
ภาพประกอบ 39 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอน สิ่งโคจรและ ที่หมาย ทั้ง 2 สิ่ง เป็นส่วนเดียวกัน แต่ตำแหน่งของสิ่งโคจรอยู่ชั้นบนของที่หมาย	48
ภาพประกอบ 40 ภาพร่างแสดงความหมาย บางส่วนของสิ่งโคจรสัมผัสกับที่หมาย	48
ภาพประกอบ 41 ภาพร่างแสดงความหมาย สิ่งโคจรอยู่ด้านบน ปกคลุมและสัมผัสกับที่หมาย ..	48
ภาพประกอบ 42 ภาพร่างแสดงความหมาย อ้างอิงจากทิศทางการเคลื่อนที่ของดวงอาทิตย์ สิ่ง โคจรอยู่บริเวณทิศเหนือ	49
ภาพประกอบ 43 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอน บางส่วนของสิ่งโคจร อยู่ใต้ ระดับพื้นผิวของที่หมาย และมีบางส่วนที่ออกมาเหนือพื้นผิวของที่หมาย	49
ภาพประกอบ 44 ภาพร่างแสดงความหมาย อ้างอิงจากส่วนหัวของสิ่งโคจรและที่หมาย อยู่สูงกว่า ส่วนหัวหรือถึงก่อนส่วนหัว (จุดเริ่มต้น) ของที่หมาย	50
ภาพประกอบ 45 ภาพร่างแสดงความหมาย อ้างอิงจากร่างกายของสิ่งโคจรเคลื่อนที่ไปยังด้านบน หรือด้านที่สูงกว่าที่หมาย	51
ภาพประกอบ 46 ภาพร่างแสดงความหมาย สิ่งโคจรเคลื่อนที่ไปยังด้านบน หรือด้านที่สูงกว่า ที่ หมาย โดยเคลื่อนที่ขึ้นมาจากพื้นผิวของที่หมาย	51
ภาพประกอบ 47 ภาพร่างแสดงความหมาย สิ่งโคจรเคลื่อนที่ไปยังด้านในของที่หมาย (สิ่งที่อ้างอิง คล้ายกับภาชนะบรรจุ เช่น ห้อง ยานพาหนะ)	51
ภาพประกอบ 48 ภาพร่างแสดงความหมาย สิ่งโคจรเคลื่อนที่ไปยังด้านหน้า	52
ภาพประกอบ 49 ภาพร่างบุพพท in และ บน	53
ภาพประกอบ 50 ตัวอย่างแบบทดสอบออนไลน์	63
ภาพประกอบ 51 แสดงเครือข่ายความหมายแบบวัฏมีของบุพพท in	73
ภาพประกอบ 52 ความสัมพันธ์ของบุพพท in และ out	75
ภาพประกอบ 53 ภาพร่างต้นแบบของบุพพท in	77

ภาพประกอบ 54 ภาพร่างการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง.....	78
ภาพประกอบ 55 ภาพร่างการสวมใส่	79
ภาพประกอบ 56 ภาพร่างรูปร่าง	80
ภาพประกอบ 57 ภาพร่างสีหรือวัตถุตั้งต้น	80
ภาพประกอบ 58 เครือข่ายความหมายแบบวัดมีของบุพบท <i>on</i>	89
ภาพประกอบ 59 ความสัมพันธ์ของบุพบท <i>over, on</i> และ <i>under</i>	91
ภาพประกอบ 60 ภาพร่างต้นแบบของบุพบท <i>on</i>	94
ภาพประกอบ 61 ภาพร่างการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง.....	94
ภาพประกอบ 62 ภาพร่างพาหนะ	96
ภาพประกอบ 63 เครือข่ายความหมายแบบวัดมีของบุพบท <i>in</i> ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย	107
ภาพประกอบ 64 ภาพร่างต้นแบบของบุพบท <i>in</i> ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย	109
ภาพประกอบ 65 ภาพร่างการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง.....	110
ภาพประกอบ 66 ภาพร่างการสวมใส่	110
ภาพประกอบ 67 ภาพร่างรูปร่าง	111
ภาพประกอบ 68 ภาพร่างสีหรือวัตถุตั้งต้น	111
ภาพประกอบ 69 เครือข่ายความหมายแบบวัดมีของบุพบท <i>on</i> ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย	116
ภาพประกอบ 70 ภาพร่างต้นแบบของบุพบท <i>on</i> ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย	118
ภาพประกอบ 71 ภาพร่างการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง.....	119
ภาพประกอบ 72 ภาพร่างพาหนะ	119
ภาพประกอบ 73 การเปรียบเทียบเครือข่ายความหมายแบบวัดมีของบุพบท <i>in</i> ในภาษาอังกฤษระหว่างเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทย	124

ภาพประกอบ 74 การเปรียบเทียบเครือข่ายความหมายแบบรัศมีของบุพบท <i>on</i> ในภาษาอังกฤษ ระหว่างเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทย	125
ภาพประกอบ 75 ภาพร่างต้นแบบของบุพบท <i>in</i>	140
ภาพประกอบ 76 ภาพร่างแสดงลักษณะของสิ่งโคจรถูกล้อมรอบและจำกัด การเคลื่อนที่ด้วย ขอบเขตของที่หมายที่มีรูปทรงสามมิติ เป็นความหมายที่ปรากฏมากที่สุด ในการใช้คำบุพบท <i>in</i> ใน ความหมายแสดงพื้นที่	141
ภาพประกอบ 77 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอน	142
ภาพประกอบ 78 ภาพร่างต้นแบบของบุพบท <i>on</i>	142

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 จำนวนความหมายจากพจนานุกรม	55
ตาราง 2 เปรียบเทียบความหมายจากพจนานุกรม 3 เล่ม	57
ตาราง 3 ความหมายที่แสดงนัยซึ่งกันและกันของบุพบท in ของเจ้าของภาษา	69
ตาราง 4 กลุ่มความหมายและความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งโคจรและที่หมายของบุพบท in	76
ตาราง 5 ความหมายที่แสดงนัยซึ่งกันและกันของบุพบท on ของเจ้าของภาษา	85
ตาราง 6 กลุ่มความหมายและความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งโคจรและที่หมายของบุพบท on	92
ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของคำตอบ จำแนกตามข้อคำตอบ	97
ตาราง 8 การทดสอบสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตอบบุพบท	98
ตาราง 9 ความหมายที่แสดงนัยซึ่งกันและกันของบุพบท in ของผู้เรียนชาวไทย	103
ตาราง 10 กลุ่มความหมายและความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งโคจรและที่หมายของบุพบท in ใน ภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย	108
ตาราง 11 ความหมายที่แสดงนัยซึ่งกันและกันของบุพบท on ของผู้เรียนชาวไทย	113
ตาราง 12 แสดงกลุ่มความหมายและความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งโคจรและที่หมายของบุพบท on ใน ภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย	117
ตาราง 13 ความหมายของบุพบท in และ on ในภาษาอังกฤษ ทั้งของเจ้าของภาษาและของผู้เรียน ชาวไทย	120
ตาราง 14 มโนทัศน์ของบุพบท in และ on ในภาษาอังกฤษ ทั้งของเจ้าของภาษาและของผู้เรียน ชาวไทย	126
ตาราง 15 ภาพร่างของบุพบท in และ on ในภาษาอังกฤษ ทั้งของเจ้าของภาษาและของผู้เรียน ชาวไทย	131

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

บุพพท คือ คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางสถานที่ใช้น้ำคำนามที่บอกสถานที่ ช่วยเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสถานที่ระหว่างสิ่งต่าง ๆ (นworรณ พันธ์เมธา, 2558) ดังตัวอย่าง

- (1) คุณแม่เก็บผ้าเช็ดหน้าไว้ในลิ้นชัก
- (2) แจกันบนโต๊ะตกลงมาแตก

(นworรณ พันธ์เมธา, 2558, p. 94)

ประโยค (1) – (2) คำว่า *ใน* และ *บน* เป็นบุพพทที่เป็นคำบอกสถานที่ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยสังเกตว่าบุพพทไม่ได้ใช้ในความหมายบอกสถานที่เพียงความหมายเดียว แต่ยังแสดงความหมายเกี่ยวกับเวลาได้ เช่น ในตอนเย็น และความหมายเกี่ยวกับสถานะ เช่น ในอันตราย ทำให้บุพพทเป็นคำหลายความหมาย (polyseme)

การใช้บุพพทในภาษาอังกฤษเป็นปัญหาประการหนึ่งที่พบบ่อยในผู้เรียนชาวไทย นอกจากนี้ Arjan, Abdullah, and Roslim (2013) กล่าวว่าบุพพทเป็นหัวข้อที่ยากหัวข้อหนึ่งของกลุ่มผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง อย่างไรก็ตามวิจัยที่ผ่านมาที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้บุพพทภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยพบอย่างสอดคล้องว่า บุพพทที่มีปัญหาในการใช้มาก คือ บุพพท *in* และบุพพท *on* (กองกาญจน์ นิธิพงศ์, 2516; ประทีป รุ่งตรานนท์, 2517; มนตรา พิพัฒน์ศรีสวัสดิ์, 2538) เช่น ผู้เรียนชาวไทยใช้บุพพท *in* แทนบุพพท *on* ในการแสดงความหมายเกี่ยวกับเวลา ดังตัวอย่าง

- (3) a. *This treaty was signed *in* November 2, 1962.
b. This treaty was signed *on* November 2, 1962.

(กองกาญจน์ นิธิพงศ์, 2516, p. 71)

- (4) a. *My uncle died *in* June 8th.
b. My uncle died *on* June 8th.

(ประทีป รุ่งตรานนท์, 2517, p. 55)

ในประโยค (3a) และ (4a) มีการใช้บุพบท *in* นำหน้าคำนามแสดงความหมายเกี่ยวกับเวลา (November 2, 1962 และ June 8th) ซึ่งที่ถูกต้อง ต้องใช้บุพบท *on* กองกาญจน์ นิธิพงศ์ และประทีป รุ่งตรานนท์ กล่าวว่าข้อบกพร่องดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากผู้เรียนชาวไทยใช้แนวเทียบจากภาษาไทย เนื่องจากในภาษาไทยใช้ ในวันที่ 2 เดือนพฤศจิกายน ปี 1962 กับ ในวันที่ 8 เดือนมิถุนายน ไม่ใช่ บนวันที่ 2 เดือนพฤศจิกายน ปี 1962 กับ บนวันที่ 8 เดือนมิถุนายน ตามลำดับ

นอกจากนี้ มนตรา พิพัฒน์ศรีสวัสดิ์ (2538) พบข้อบกพร่องการใช้บุพบท *in* และ *on* ที่ทำให้สื่อความหมายผิด ดังตัวอย่าง

(5) a. *There are 4 jugs *in* the table.

b. There are 4 jugs *on* the table.

(มนตรา พิพัฒน์ศรีสวัสดิ์, 2538, p. 74)

ในประโยค (5a) ใช้บุพบท *in* นำหน้าคำนามแสดงความหมายเกี่ยวกับตำแหน่งของวัตถุ (table) ซึ่งที่ถูกต้อง ต้องใช้บุพบท *on* เพราะบุพบท *in* แสดงความหมายภายใน ส่วนบุพบท *on* แสดงความหมายด้านบน

นอกจากการใช้บุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษที่ต่างกับการใช้บุพบท *ใน* และ *บน* ในภาษาไทยแล้ว ก็มีที่ใช้ตรงกับภาษาไทยเช่นกัน ดังตัวอย่าง

(6) a. The flower is *in* the vase.

b. ดอกไม้อยู่ในแจกัน

(7) a. He sits *on* the chair.

b. เขานั่งอยู่บนเก้าอี้

จากประโยค (6) – (7) เห็นได้ว่าบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษ กับบุพบท *ใน* และ *บน* ในภาษาไทย แสดงตำแหน่งของวัตถุเหมือนกัน เมื่อผู้เรียนชาวไทยใช้บุพบทภาษาอังกฤษ *in* และ *on* จึงมักไม่พบปัญหา แต่ประโยค (8) – (9) จะมีการใช้ที่แตกต่างกัน ดังตัวอย่าง

(8) a. The star is *in* the sky.

b. ดาวอยู่บนฟ้า

(9) a. There's a diagram *on* page 25.

b. มีแผนภาพในหน้า 25

ประโยค (8a) และ (9a) เป็นการใช้นุพพทเพื่อแสดงตำแหน่งของวัตถุเหมือนกัน ในขณะที่ประโยค (8) ในภาษาอังกฤษใช้ *in* ในขณะที่ภาษาไทยใช้ *บน* ส่วนประโยค (9) ภาษาอังกฤษใช้ *on* แต่ในภาษาไทยใช้ *ใน* ความแตกต่างดังกล่าวนี้อาจส่งผลต่อการใช้นุพพทภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยได้ เช่น ผู้เรียนชาวไทยอาจใช้ *The star is on the sky.* และ *There's a diagram in page 25.* เนื่องจากในภาษาไทยใช้ *บนฟ้า* ไม่ใช่ *ในฟ้า* และ *ในหน้า 25* ไม่ใช่ *บนหน้า 25*

จากข้อบกพร่องและปัญหาการใช้นุพพท *in* และ *on* ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า การศึกษาที่มุ่งเน้นการหาเฉพาะข้อบกพร่องในการใช้นุพพทภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยไม่เพียงพอในการทำความเข้าใจปัญหาการใช้นุพพทได้ จำเป็นต้องใช้แนวคิดทางอรรถศาสตร์ปริชาน (cognitive semantics) ที่เป็นการศึกษามโนทัศน์ของคำ ได้แก่ แนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ (principled polysemy) และแนวคิดภาพร่าง (image schema) เพื่ออธิบายมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อบุพพทในสองภาษาที่แตกต่างกันได้อย่างชัดเจน โดยแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการจะทำให้เห็นว่าบุพพทเป็นคำหลายความหมายและช่วยแสดงความหมายต่าง ๆ ของบุพพท และแนวคิดภาพร่างจะช่วยอธิบายมโนทัศน์ต้นแบบและมโนทัศน์อื่นที่ขยายจากมโนทัศน์ต้นแบบ เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจมโนทัศน์ของบุพพท *in* และ *on*

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์มโนทัศน์ของบุพพท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษา
2. เพื่อวิเคราะห์มโนทัศน์ของบุพพท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย
3. เปรียบเทียบมโนทัศน์ของบุพพท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษากับ

มโนทัศน์ของบุพพท *in* กับ *on* ของผู้เรียนชาวไทย

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยนี้ทำให้เกิดความเข้าใจระบบมโนทัศน์ของบุพพทภาษาอังกฤษ *in* และ *on* ของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทย ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์กับการเรียนการสอนบุพพท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นบุพพทที่พบข้อผิดพลาดในการใช้โดยผู้เรียนชาวไทยอยู่เสมอ นอกจากนี้ ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์กับการศึกษาบุพพทอื่น ๆ ทั้งในภาษาไทยและ

ภาษาอังกฤษได้ และสามารถนำไปสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการสอนบุพท *in* และ *on* ที่เป็นปัญหาได้

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนทัศน์ของบุพท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษา และศึกษามโนทัศน์ของบุพท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลบุพทภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยค้นหาความหมายบุพท *in* และ *on* ที่ปรากฏในพจนานุกรมจำนวน 3 เล่ม ได้แก่ Cambridge Dictionary (2018), Longman Dictionary (2018), และ Oxford Dictionary (2018) จากนั้น ผู้วิจัยตรวจสอบการใช้บุพท *in* และ *on* จากคลังข้อมูลภาษา British National Corpus (BNC) ของ Oxford University Press ที่ปรากฏในเว็บไซต์ <https://corpus.byu.edu/bnc/> เนื่องจากเป็นคลังข้อมูลภาษาที่เกิดจากการใช้จริง หลังจากนั้น ผู้วิจัยคัดเลือกประโยคที่มีเฉพาะบุพท *in* และบุพท *on* โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายพบข้อมูลของบุพท *in* จำนวน 22 ประโยค และบุพท *on* จำนวน 32 ประโยค รวมทั้งสิ้น 54 ประโยค

ผู้วิจัยไม่ศึกษาบุพท *in* และ *on* ที่เป็นส่วนหนึ่งของคำสันธาน (conjunctions) เช่น She studied very hard *in* order that she might succeed. สำนวน (idioms) เช่น That job was not very interesting, but *on* the other hand it was well paid. รูปกริยาเป็นนาม (gerund) There's no point *in* waiting. และกริยาวลี (phrasal verbs) เช่น Can I check *in* now?

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบทดสอบ

ผู้วิจัยจัดทำแบบทดสอบเพื่อทดสอบว่าผู้เรียนชาวไทยใช้บุพท *in* และ *on* เหมือนหรือต่างกับเจ้าของภาษาอย่างไร และเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์และอภิปรายผลของการใช้บุพทว่าผู้เรียนชาวไทยมีมโนทัศน์ของบุพท *in* และ *on* อย่างไร

หลังจากผู้วิจัยได้ประโยคตัวอย่างจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายเพื่อใช้สร้างแบบทดสอบจำนวน 54 ข้อ ผู้วิจัยได้มีการดัดแปลงประโยคดังกล่าวเพื่อให้ผู้เรียนชาวไทยสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยมีเจ้าของภาษาอังกฤษจำนวน 2 คนตรวจสอบความถูกต้อง แบบทดสอบประกอบด้วยประโยคภาษาอังกฤษที่มีการใช้บุพท *in* จำนวน 22 ประโยค และบุพท *on* จำนวน

32 ประโยค ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 พร้อมรูปภาพประกอบ ในแต่ละข้อจะมี 2 ตัวเลือก ได้แก่ บุพพท *in* และบุพพท *on* จากนั้นผู้วิจัยจะนำแบบทดสอบที่สร้างสำเร็จแล้ว อัดโหลขึ้นบนแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) โดยให้กลุ่มตัวอย่างคือผู้เรียนชาวไทยที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 4 จำนวน 200 คนทำแบบทดสอบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษานี้ใช้กรอบแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ (principled polysemy) ของ Tyler and Evans (2003) และแนวคิดภาพร่าง (image schema) ของ Johnson (1987) ในทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน (cognitive semantics)

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้เรียนชาวไทยมีมโนทัศน์ของบุพพทภาษาอังกฤษ *in* และ *on* ต่างจากเจ้าของภาษาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ โดยมีมโนทัศน์ที่แตกต่างกันที่ทำให้เกิดข้อบกพร่องในการใช้บุพพท *in* และ *on* คือมโนทัศน์ที่แสดงความหมายเกี่ยวกับเวลา

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ตัวหนา

แสดงมโนทัศน์ของบุพพท

ตัวเอน

แสดงรูปภาพของบุพพท และบุพพทที่ปรากฏในตัวอย่างประโยค

นิยามศัพท์เฉพาะ

มโนทัศน์

หมายถึง ความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยที่มีต่อโครงสร้างทาง

ความหมายของบุพพท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษ

Trajector (TR)

หมายถึง สิ่งที่เป็นจุดเด่นและชัดเจน เรียกว่า สิ่งโคจร

Landmark (LM)

หมายถึง จุดอ้างอิงหรือพื้นหลังของสิ่งโคจร เรียกว่า ที่หมาย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย

1.1 แนวคิดในการศึกษาปรากฏการณ์การมีหลายความหมาย

1.1.1 แนวคิดแบบระบุรายละเอียดชัดเจน (full-specification approach)¹

1.1.2 แนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ (principled polysemy)²

1.1.3 ปรากฏการณ์การมีหลายความหมายของบุพบท *in* และ *on*

1.2 แนวคิดต้นแบบ (prototype)

1.3 แนวคิดภาพร่าง (image schema)

2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยทบทวนแนวคิดในทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริธานในการศึกษามโนทัศน์ของบุพบทภาษาอังกฤษ *in* และ *on* ทั้งหมด 5 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดในการศึกษาปรากฏการณ์มีหลายความหมาย ประกอบด้วย แนวคิดแบบระบุรายละเอียดชัดเจน แนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ กับปรากฏการณ์การมีหลายความหมายของบุพบท *in* และ *on* แนวคิดต้นแบบ และแนวคิดภาพร่าง

อรรถศาสตร์ปริธาน เป็นสาขาหนึ่งของภาษาศาสตร์ปริธาน (cognitive linguistics) ซึ่งอรรถศาสตร์ปริธานศึกษาความคิดและมโนทัศน์ เพื่อใช้ศึกษาการทำงานของความคิดโดยใช้เครื่องมือ (ภาษา) ที่ช่วยให้เข้าใจระบบความคิดของมนุษย์ อรรถศาสตร์ปริธานมีจุดยืนที่ตรงข้ามกับอรรถศาสตร์เงื่อนไขความเป็นจริง (truth-conditional semantics) ซึ่งมองว่า ความหมายเป็นความสัมพันธ์ของคำและโลก ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ภาษา แต่อรรถศาสตร์ปริธานอธิบายความหมาย

¹ ผู้วิจัยใช้ชื่อภาษาไทยของแนวคิด full-specification approach ตามตำราอรรถศาสตร์ปริธานเบื้องต้น (นันทนา วงษ์ไทย, 2562)

² ผู้วิจัยใช้ชื่อภาษาไทยของแนวคิด principled polysemy ตามตำราอรรถศาสตร์ปริธานเบื้องต้น (นันทนา วงษ์ไทย, 2562)

ของรูปภาษาที่มีความสัมพันธ์ของโครงสร้างทางความคิด (conceptual structure) ของมนุษย์ ได้แก่ ความเข้าใจ ประสบการณ์ และบริบทต่าง ๆ ดังนั้นผลทางความคิดของมนุษย์จากการใช้ภาษาสะท้อนความเป็นจริง (Evans & Green, 2006)

1.1 แนวคิดในการศึกษาปรากฏการณ์การมีหลายความหมาย

ปรากฏการณ์การมีหลายความหมาย (polysemy) คือปรากฏการณ์ของคำ ๆ หนึ่งที่มีความหมายที่แตกต่างกัน แต่มีความเกี่ยวข้องกัน เช่น chip แสดงความหมาย 3 ความหมาย ได้แก่ ชิ้นส่วนเล็ก ๆ ที่แยกออกจากชิ้นใหญ่ เช่น A chip of wood ชิ้นเล็ก ๆ ของมันฝรั่งทอด เช่น Can I try one of your chips? และ ชิ้นเล็ก ๆ ที่มีความสำคัญในการทำงานซึ่งเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เช่น It's got a faster chip than the old one. จะเห็นว่าความหมายต่าง ๆ ของคำว่า chip จะมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากเกี่ยวข้องกับ ชิ้นเล็ก ๆ เหมือนกัน แนวคิดในการศึกษาปรากฏการณ์การมีหลายความหมายประกอบด้วย 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดระบุรายละเอียดชัดเจน กับแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ และปรากฏการณ์การมีหลายความหมายของบุพบท in และ on โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 แนวคิดระบุรายละเอียดชัดเจน

Evans and Green (2006) เปรียบเทียบระหว่างปรากฏการณ์การมีหลายความหมาย และปรากฏการณ์การพ้อง (homonymy) ซึ่งทั้งสองปรากฏการณ์แสดงความกำกวมของคำศัพท์ (lexical ambiguity) โดยตัวอย่างของปรากฏการณ์การมีหลายความหมาย คือ คำว่า *over* เช่น

- (1) a. The picture is *over* the sofa.
- b. The ball landed *over* the wall.
- c. The car drove *over* the bridge.

(Evans & Green, 2006, p. 329)

จากประโยค (1a) *over* แสดงความหมาย เหนือ (above) ส่วนประโยค (1b) *over* แสดงความหมาย อยู่อีกด้านหนึ่ง (on the other side) และประโยค (1c) *over* แสดง

ความหมายข้าม (across) ดังนั้นประโยค (1) แสดงปรากฏการณ์การมีหลายความหมาย ส่วนปรากฏการณ์การพ้อง คือ การพ้องของคำ 2 คำที่มีความหมายแตกต่างกัน ได้แก่ คำที่มีรูปเสียงเหมือนกัน (homophones) หรือรูปเขียนเหมือนกัน (homographs) เช่น คำว่า bank ซึ่งมีความหมายที่ไม่เกี่ยวข้องกันและแตกต่างกัน 2 ความหมาย ได้แก่ สถาบันการเงิน และริมแม่น้ำ อย่างไรก็ตาม over ประโยค (1) แสดงความหมายทั้งหมดในเชิงพื้นที่ แต่ over ยังแสดงความหมายที่ไม่เกี่ยวกับเชิงพื้นที่ได้เช่นกัน เช่น

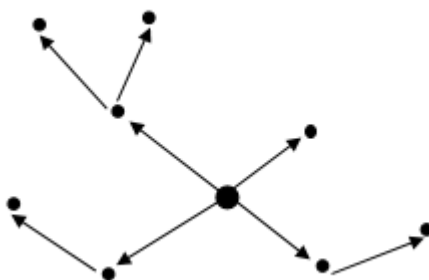
(2) Jane has a strange power over him.

(Evans & Green, 2006, p. 330)

จากประโยค (2) คำว่า over แสดงความหมาย ควบคุม (control) ลักษณะทางความหมายจะไม่ใช้เชิงพื้นที่แต่เป็นความหมายเชิงนามธรรม กล่าวคือ เจนไม่ได้อยู่เหนือเขา แต่เจนมีอำนาจเหนือเขา

Lakoff (Lakoff, 1987 อ้างถึงใน Evans & Green, 2006) กล่าวว่าคำว่า over มีความหมายที่แตกต่างกัน แต่มีความเกี่ยวข้องกันตามปรากฏการณ์การมีหลายความหมาย และบางความหมายมีความเป็นต้นแบบมากกว่าและเป็นตัวแทนที่ดีกว่า เช่น ความหมายเหนือ ในประโยค (1a) แสดงความหมายต้นแบบของคำว่า over

Lakoff อธิบายประเภทที่เป็นรัศมี (radial categories) คือ มโนทัศน์ต่าง ๆ ที่ถูกจัดลำดับไปตามความสัมพันธ์ที่มีต่อมโนทัศน์ที่เป็นต้นแบบ โดยศูนย์กลาง คือ มโนทัศน์ต้นแบบ ส่วนโครงสร้างที่แผ่กระจายออกไปจากศูนย์กลางจะแสดงความหมายที่เป็นต้นแบบน้อยลง ดังภาพประกอบ 1

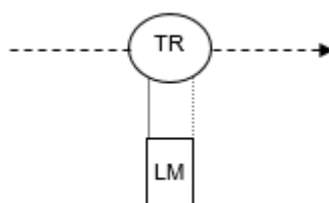

ภาพประกอบ 1 เครือข่ายความหมาย

ที่มา : Vyvyan Evans; & Melanie Green. (2006). Cognitive Linguistics: An Introduction. p. 332.

จากภาพประกอบ 1 จุดวงกลมดำแสดงความหมายแต่ละความหมาย โดยจุดศูนย์กลางแสดงความหมายต้นแบบ โดยความหมายต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันด้วยลูกศรที่เชื่อมระหว่างจุดวงกลมดำ ลูกศรระหว่างจุดวงกลมต่าง ๆ แสดงถึงความสัมพันธ์ของความหมาย ซึ่งแนวคิดนี้สามารถใช้คำว่า *over* ในความหมาย ครอบคลุม ได้ ดังนั้นการมีหลายความหมายจึงเป็นเครือข่ายทางความหมาย (semantic network) ของคำ ๆ หนึ่งที่มีความหมายที่สัมพันธ์กัน

Lakoff อธิบายภาพร่างต้นแบบของมโนทัศน์คำว่า *over* ในมุมมองจากประสบการณ์เชิงพื้นที่ของมนุษย์ กล่าวคือ ความหมายต้นแบบของคำว่า *over* รวมเอาความหมายเหนือ (above) และข้าม (across) ร่วมกัน ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ภาพร่างต้นแบบของ **over**

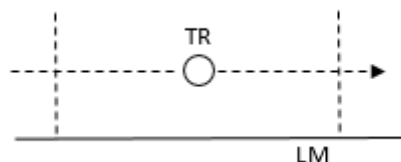
ที่มา : Vyvyan Evans; & Melanie Green. (2006). Cognitive Linguistics: An Introduction. p. 333.

จากภาพร่างที่แสดงในภาพประกอบ 2 สะท้อนให้เห็นได้จากตัวอย่างประโยค The plane flew over. ซึ่งรูปวงรี หมายถึงสิ่งโคจร และลูกศรเส้นประ หมายถึง ทิศทางของการเคลื่อนที่ และแสดงเส้นทางการเคลื่อนที่ที่อยู่เหนือและข้ามที่หมาย ส่วนเส้นประ หมายถึงขอบเขตที่กว้างของที่หมาย นอกจากนี้ Lakoff ยังแสดงภาพร่างอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับภาพร่างต้นแบบที่เกิดจากความหมายของคำว่า *over* ซึ่งเกิดจากการระบุรายละเอียดที่เพิ่มเติม โดยระบุลักษณะของที่หมาย และการสัมผัสระหว่างสิ่งโคจรและที่หมาย Lakoff กำหนดอักษรภาษาอังกฤษเพื่อให้รายละเอียดเกี่ยวกับภาพร่าง โดยใช้อักษร X แทนที่หมายที่เป็นบริเวณกว้าง อักษร V แทนที่หมายที่มีลักษณะแนวตั้ง อักษร VX แทนที่หมายที่มีทั้งบริเวณกว้างและมีลักษณะแนวตั้ง อักษร C แทนการมีสัมผัสระหว่างสิ่งโคจรและที่หมาย และอักษร NC แทนการไม่มีสัมผัสระหว่างสิ่งโคจรและที่หมาย เช่น

- (3) The bird flew over the yard.
- (4) The plane flew over the hill.
- (5) The bird flew over the wall.
- (6) John walked over the bridge.
- (7) John walked over the hill.
- (8) Sam climbed over the wall.

(Evans & Green, 2006, pp. 333 - 336)

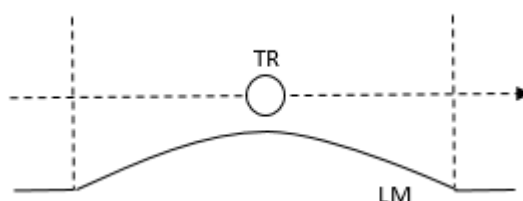
ประโยค (3) The bird flew over the yard. แสดงภาพร่างดังภาพประกอบ 3 ซึ่งแสดงความหมายของ ที่หมายเป็นบริเวณกว้าง ไม่มีการสัมผัสกันระหว่างสิ่งโคจรและที่หมาย

ภาพประกอบ 3 The bird flew over the yard. (X.NC)

ที่ ม า : Vyvyan Evans; & Melanie Green. (2006). Cognitive Linguistics: An Introduction. p. 334.

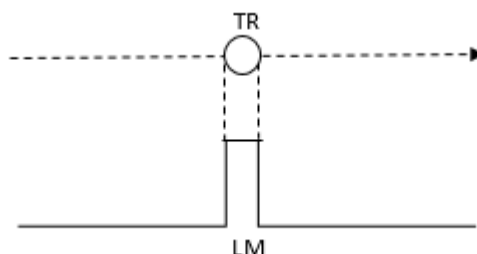
ประโยค (4) The plane flew over the hill. แสดงภาพร่างดังภาพประกอบ 4 ซึ่งแสดงความหมายของ ที่หมายที่มีทั้งบริเวณกว้างและมีลักษณะแนวตั้ง ไม่มีการสัมผัสกันระหว่างสิ่งโคจรและที่หมาย

ภาพประกอบ 4 The plane flew over the hill. (VX.NC)

ที่ ม า : Vyvyan Evans; & Melanie Green. (2006). Cognitive Linguistics: An Introduction. p. 335.

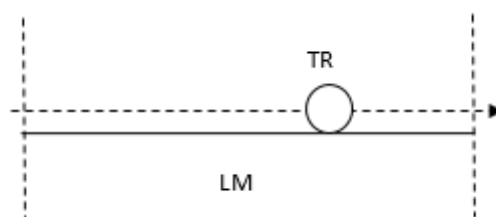
ประโยค (5) The bird flew over the wall. แสดงภาพร่างดังภาพประกอบ 5 ซึ่งแสดงความหมายของที่หมายที่มีลักษณะแนวตั้ง ไม่มีการสัมผัสกันระหว่างสิ่งโคจรและที่หมาย

ภาพประกอบ 5 The bird flew over the wall. (V.NC)

ที่มา : Vyvyan Evans; & Melanie Green. (2006). Cognitive Linguistics: An Introduction. p. 335.

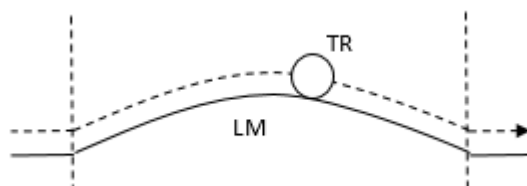
ประโยค (6) John walked over the bridge. แสดงภาพร่างดังภาพประกอบ 6 ซึ่งแสดงความหมายของที่หมายเป็นบริเวณกว้างและมีการสัมผัสกันระหว่างสิ่งโคจรและที่หมาย

ภาพประกอบ 6 John walked over the bridge. (X.C)

ที่มา : Vyvyan Evans; & Melanie Green. (2006). Cognitive Linguistics: An Introduction. p. 336.

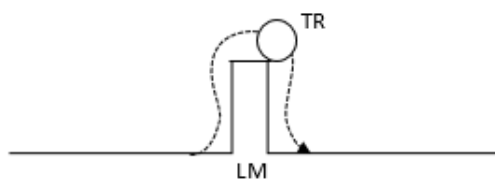
ประโยค (7) John walked over the hill. แสดงภาพร่างดังภาพประกอบ 7 ซึ่งแสดงความหมายของที่หมายที่มีทั้งบริเวณกว้างกับมีลักษณะแนวตั้ง และมีการสัมผัสกันระหว่างสิ่งโคจร และที่หมาย

ภาพประกอบ 7 John walked over the hill. (VX.C)

ที่ ม า : Vyvyan Evans; & Melanie Green. (2006). Cognitive Linguistics: An Introduction. p. 336.

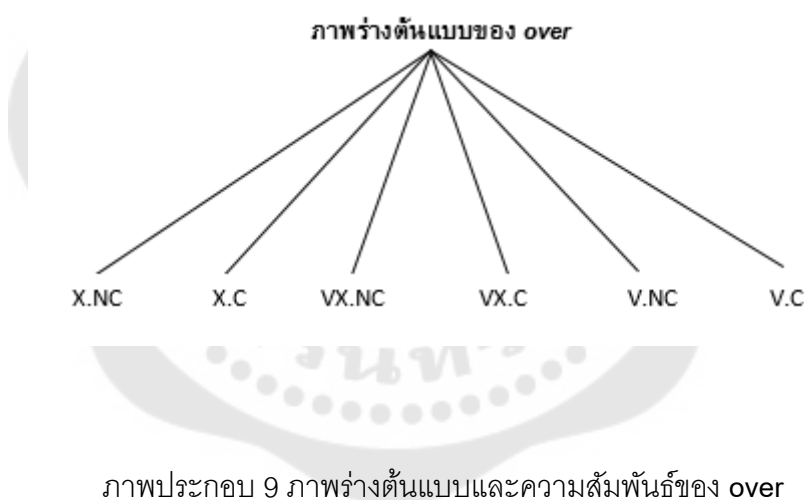
ประโยค (8) Sam climbed over the wall. แสดงภาพร่างดังภาพประกอบ 8 ซึ่งแสดงความหมายของที่หมายที่มีลักษณะแนวตั้ง และมีการสัมผัสกันระหว่างสิ่งโคจรและที่หมาย

ภาพประกอบ 8 Sam climbed over the wall. (V.C)

ที่ ม า : Vyvyan Evans; & Melanie Green. (2006). Cognitive Linguistics: An Introduction. p. 336.

จากภาพร่างในภาพประกอบที่ 3 - 8 มีการระบุลักษณะของสิ่งโคจรและที่หมายเพิ่มเติมมากขึ้นจากภาพร่างต้นแบบของคำว่า *over* ซึ่ง Lakoff กล่าวว่าจากภาพร่างข้างต้นสามารถตีความแบบบรรยายละเอียดชัดเจนได้ เช่น จากประโยค (6) John walked over the bridge. โดยปกติคำว่า *over* ในความหมายนี้จะแสดงความหมายว่า จอห์น เป็นสิ่งโคจรเคลื่อนที่ไปตามเส้นทางที่มีอยู่ “เหนือ” สะพาน ซึ่งเป็นที่หมาย และเส้นทางที่จอห์นเคลื่อนที่จะ “ข้าม” ที่หมาย แต่ถ้าตีความแบบบรรยายละเอียดชัดเจน คำว่า *over* จะแสดงความหมายว่า จอห์น เป็นสิ่งโคจรเคลื่อนที่ไปตามเส้นทางที่มีอยู่ “เหนือ” สะพาน ซึ่งเป็นที่หมาย และเส้นทางที่จอห์นเคลื่อนที่จะ “ข้าม” ที่หมาย นอกจากนี้ที่หมายมีลักษณะบริเวณกว้าง และสิ่งโคจรกับที่หมายมีการสัมผัสกัน โดย Lakoff เสนอความสัมพันธ์ของภาพร่างที่ขยายจากภาพร่างต้นแบบของคำว่า *over* ที่มีต่อกันและกัน ดังแสดงในภาพประกอบ 9

ที่ ม า : Vyvyan Evans; & Melanie Green. (2006). Cognitive Linguistics: An Introduction. p. 336.

อย่างไรก็ตาม นอกจากภาพร่างข้างต้นแล้วคำว่า *over* ยังมีความหมายอื่น ๆ เช่น

(9) St Paul's Cathedral is *over* the bridge.

(10) John lives *over* the hill.

(Evans & Green, 2006, p. 338)

ประโยค (9) ความสนใจมุ่งเน้นไปที่ตำแหน่งของมหาวิหารเซนต์พอลส์ แสดงในภาพประกอบ 10 และประโยค (10) ความหมายแสดงเส้นทางที่ผ่านเนินเขา และจอห์นอาศัยอยู่ที่สุดปลายของเส้นทาง แสดงในภาพประกอบ 11 ซึ่ง Lakoff อธิบายความหมายของคำว่า *over* ว่าเกิดจากความสนใจที่มุ่งไปที่จุดหมายปลายทาง (end-point focus) แสดงด้วยอักษร E

ภาพประกอบ 10 St Paul's Cathedral is *over* the bridge. (X.C.E)

ที่มา : Vyvyan Evans; & Melanie Green. (2006). Cognitive Linguistics: An Introduction. p. 338.

ภาพประกอบ 11 John lives over the hill. (VX.C.E)

ที่มา : Vyvyan Evans; & Melanie Green. (2006). Cognitive Linguistics: An Introduction. p. 338.

นอกจากนี้ Lakoff ยังพบความหมายอื่น ๆ ของคำว่า *over* อีกโดยมีความสัมพันธ์กับภาพร่างต้นแบบ ได้แก่ ความหมายการปกคลุม เช่น The board is over the hole. ความหมายการสะท้อนกลับ เช่น The fence fell over. ความหมายแสดงความมากเกินไป เช่น The bath overflowed. และความหมายแสดงการซ้ำ เช่น After receiving a poor grade, the student started the assignment over (again).

อย่างไรก็ดี Tyler and Evans (2003) เสนอความเห็นว่าคุณค่าความหมายของคำว่า *over* ในตัวอย่างประโยคที่ (5) และ (8) นั้น ไม่มีความแตกต่างกัน ดังประโยค (11)

(11) a. The bird flew over the wall. (ประโยค 5)

b. Sam climbed over the wall. (ประโยค 8)

Tyler และ Evans กล่าวว่าอธิบายความหมายของคำว่า *over* ของ Lakoff เรื่องการสัมผัสหรือไม่สัมผัสนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นในประโยคที่ปรากฏร่วมกับคำว่า *over* นอกจากนี้ความรู้ของเราเกี่ยวกับนก ว่าสามารถบินได้ แต่มนุษย์ไม่สามารถบินได้ เป็นเหตุผลให้เราเข้าใจว่า เมื่อนกบินจะไม่สัมผัสกำแพง แต่มนุษย์ในขณะที่ปีนต้องสัมผัสกับกำแพง ดังนั้นความหมายของคำว่า *over* จัดว่ามีความคลุมเครือ นอกจากนี้ Tyler และ Evans เสนอว่าต้องให้ความสำคัญกับบริบทในการศึกษาความหมายของคำ เนื่องจากบริบทเกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับโลก ซึ่งจะทำให้เราเข้าใจรายละเอียดที่แตกต่างกันของความหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้น แนวคิดใน

การศึกษาการระบุรายละเอียดชัดเจนมีการพัฒนาต่อมาเป็นแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ (Evans & Green, 2006; Tyler & Evans, 2003)

1.1.2 แนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ

Tyler and Evans (2003) ศึกษาพบพบในภาษาอังกฤษโดยพัฒนาแนวคิดมาจาก Lakoff และเรียกแนวคิดนี้ว่า การมีหลายความหมายแบบมีหลักการ (principled polysemy) ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ ได้แก่ การอธิบายความหมายต้นแบบด้วยเกณฑ์ 5 ข้อ และการแยกความหมายที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) ความหมายแรกที่พบในประวัติของคำ ๆ นั้น (earliest attested meaning) แสดงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ระหว่างความสัมพันธ์ของสิ่งโคจรและที่หมาย เช่น *beneath*, *below*, และ *under* นอกจากนี้ *over*, *upan* (ภาษาสันสกฤต) และ *ufa* (ภาษาของชนชาติทิว-ท็อน) ซึ่งคำเหล่านี้มีความหมายว่า สูงกว่า ในแง่ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของสิ่งโคจรตั้งอยู่สูงกว่าที่หมาย ดังนั้นความหมายเหนือ จึงเป็นความหมายต้นแบบของบุพบท *over*

2) มีความเด่นในเครือข่ายทางความหมาย (predominance in the semantic network) ความหมายต้นแบบต้องเกี่ยวข้องกับความหมายที่แตกต่างกันในเครือข่ายความหมาย เช่น *over* ที่มีความหมายที่แตกต่างกัน 15 ความหมาย ซึ่ง 8 ความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งโคจรอยู่สูงกว่าที่หมาย และ 4 ความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งโคจรอยู่อีกด้านหนึ่งของที่หมาย และ 1 ความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งโคจรถูกรอบคลุมด้วยที่หมาย และ 2 ความหมายเกี่ยวข้องกับการสะท้อนกลับในความหมายเชิงพื้นที่ ดังนั้น เกณฑ์ความหมายที่โดดเด่นแสดงความหมายต้นแบบของ *over* คือความหมายเหนือ โดยความหมายที่แตกต่าง 15 ความหมายมีดังนี้

1) ความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งโคจรอยู่สูงกว่าที่หมาย จำนวน 8 ความหมาย

1.1) ความหมายเหนือ (ABOVE sense) เช่น The picture is over the sofa.

1.2) ความหมายเหนือและพ้น (ABOVE-AND-BEYOND sense)

เช่น Your article is *over* the page limit.

1.3) ความหมายการจบ (COMPLETION sense) เช่น The movie is

over.

1.4) ความหมายชั่วขณะ (TEMPORAL sense) เช่น The

relationship had altered *over* the years.

1.5) ความหมายมากกว่า (MORE sense) เช่น Jerome found *over*

forty kinds of shells on the beach.

1.6) ความหมายบนและเหนือ (OVER-AND-ABOVE sense) เช่น

The heavy rains caused the river to flow *over* its banks.

1.7) ความหมายการควบคุม (CONTROL sense) เช่น She has a

strange power *over* me.

1.8) ความหมายการชอบมากกว่า (PREFERENCE sense) เช่น I

would prefer tea *over* coffee.

2) ความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งใดจรรยู่อีกด้านหนึ่งของที่หมาย จำนวน 4

ความหมาย

2.1) ความหมายอยู่อีกด้านหนึ่ง (ON-THE-OTHER-SIDE-OF

sense) เช่น St Paul's is *over* the river from Southwark.

2.2) ความหมายการโยกย้าย (TRANSFER sense) เช่น The

discredited government hand power *over* to an interim authority.

2.3) ความหมายการตรวจสอบ (EXAMINING sense) เช่น Mary

looked *over* the document quite carefully.

2.4) ความหมายเน้นความสนใจ (FOCUS-OF-ATTENTION sense)

เช่น The committee agonized *over* the decision.

3) ความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งใดจรรยู่ครอบคลุมด้วยที่หมาย จำนวน 1

ความหมาย

3.1) ความหมายครอบคลุม (COVERING sense) เช่น The clouds are *over* the sun.

4) ความหมายเกี่ยวข้องกับการสะท้อนกลับเชิงพื้นที่ จำนวน 2 ความหมาย

4.1) ความหมายสะท้อนกลับ (REFLEXIVE sense) เช่น The fence fell *over*.

4.2) ความหมายการทำซ้ำ (REPETITION sense) เช่น After the false start, they started the race *over*.

3) มีการเกิดร่วมกับประเภคำอื่น (use in composite forms) เช่น รูปผสม (compound forms) เช่น *overcoat* กล่าวคือ คำว่า *over* รวมกับคำนาม *coat* เกิดเป็นคำใหม่ที่แปลว่า เสื้อคลุม และกริยวลี (phrasal verb) เช่น *look over* กล่าวคือ คำกริยา *look* (มอง) รวมกับคำว่า *over* เกิดเป็นกริยวลีที่แปลว่า เหมินหรือมองข้าม ซึ่งพบความแตกต่างกันในเครือข่ายทางความหมายซึ่งเกิดจากการเกิดร่วมกันในชุดคำศัพท์

4) มีความสัมพันธ์กับบุพบทอื่น (relations to other particles) กลุ่มคำบุพบทที่เกี่ยวข้องกับบุพบทต่าง ๆ เช่น *above*, *over*, *under* และ *below* จะปรากฏเป็นชุดแบ่งแยกตามแนวตั้งออกเป็น 4 ส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งชุดคำนี้มีความหมายใกล้เคียงกัน ดังภาพประกอบ 12

above	●
over	●
under	●
below	●

ภาพประกอบ 12 ความสัมพันธ์ของบุพพท *above, over, under, below*

ที่ ม ๑ : Andrea Tyler; & Vyvyan Evans. (2003). The Semantics of English Prepositions. p. 130.

จากภาพประกอบ 12 เส้นทึบแสดงที่หมาย จุดสีดำแสดงสิ่งโคจร จะเห็นว่า *over* และ *under* ไกลที่หมายมากกว่า *above* กับ *below* ซึ่งความหมายของ *over* จะแตกต่างจากคำอื่น ๆ เนื่องจากสิ่งโคจรอยู่เหนือแต่ใกล้ชิดกับที่หมาย ดังนั้น *over* จึงเป็นความหมายต้นแบบของ “เหนือ”

5) คาดการณ์การขยายความหมายไปสู่ความหมายอื่น ๆ ได้ง่าย (ease of predicting sense extensions) หลักการคือ ยิ่งคาดการณ์ได้ง่าย ยิ่งเป็นความหมายต้นแบบ เนื่องจากความหมายต้นแบบจะเป็นความหมายที่มีความหมายอื่น ๆ ในเครือข่ายความหมายขยายออกมา ดังนั้นความหมายต้นแบบจะเป็นตัวคาดการณ์ความหมายได้ง่ายมากที่สุดจากความหมายอื่น ๆ ในเครือข่ายความหมาย

ส่วนจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 Tyler and Evans (2003, pp. 42-43) เสนอเกณฑ์ 2 ข้อ เพื่อใช้สำหรับพิจารณาความหมายต่าง ๆ สำหรับแยกความหมายที่แตกต่างออกจากกัน อันดับแรก ความหมายที่แตกต่างกันต้องมีการเพิ่มเติมความหมาย กล่าวคือ ในความหมายที่แตกต่างกันนั้นต้องเกี่ยวข้องกับความหมายที่ปรากฏในความหมายต้นแบบ ดังประโยค (12) - (13) ส่วนอันดับต่อมา ความหมายที่แตกต่างกันจะไม่ขึ้นอยู่กับบริบท กล่าวคือ บริบทไม่มีส่วนใน

การตีความทางความหมายได้ ไม่ได้อนุมาน หรือนึกคิดขึ้นเองได้ แต่มาจากความหมายที่เกิดขึ้น
ดังประโยค (14)

(12) The helicopter hovered *over* the ocean.

(13) Joan nailed a board *over* the hole in the ceiling.

(Tyler & Evans, 2003, pp. 40, 43)

จากประโยค (12) *over* ถูกกำหนดพื้นที่ให้สิ่งโคจร คือ เฮลิคอปเตอร์ (the helicopter) ตั้งอยู่สูงกว่าที่หมาย (the ocean) แสดงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ตามแนวตั้ง (ขึ้น - ลง) และประโยค (13) สิ่งโคจร คือ แผ่นกระดาน ไม่มีความสัมพันธ์เหมือน เฮลิคอปเตอร์ กล่าวคือ สิ่งโคจรและที่หมาย แสดงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ตามแนวนอน ในแง่ที่ว่าสิ่งโคจร คือ แผ่นกระดาน (a board) ตั้งอยู่ต่ำกว่าที่หมาย (the hole *in* the ceiling) ดังนั้นจะเห็นว่าความหมายนี้ คือ การครอบคลุมและปิดบังแสดงถึงความหมายที่เพิ่มเติมขึ้นมา

(14) The tablecloth is *over* the table.

(Tyler & Evans, 2003, p. 44)

จากประโยค (14) สิ่งโคจร คือ ผ้าปูโต๊ะ (the tablecloth) อยู่สูงกว่าและสัมผัสกับ ที่หมาย คือ โต๊ะ (the table) เนื่องจาก ผ้าปูโต๊ะมีขนาดใหญ่กว่าโต๊ะและถูกมองโดยมุมมองที่วาง อยู่สูงกว่าโต๊ะ กล่าวคือ โต๊ะถูกปกคลุมและบดบังจากมุมมอง ดังนั้นจากบริบทเราไม่สามารถนึก คิดได้จากประโยค (13) ในความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของสิ่งโคจรและที่หมาย สรุปว่าความหมาย ครอบคลุมและบดบังแตกต่างจากประโยค (13)

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดการศึกษาแบบการมีหลายความหมายทั้ง แนวคิดระบุรายละเอียดชัดเจน และแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ ผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางการวิเคราะห์ความหมายของคำว่า *over* ของ Lakoff เป็นแนวทางที่ทำให้เกิดภาพร่าง จำนวนมากที่สัมพันธ์กับความหมายของคำหนึ่ง ๆ แต่แนวทางของ Lakoff นั้น ไม่สามารถแยก ความแตกต่างระหว่างคำหลายความหมายและความคลุมเครือออกจากกันได้ เช่น This is a bat. คำว่า bat มีความคลุมเครือซึ่งอาจหมายถึงค้างคาว หรือไม่กระบอกก็ได้ แต่บริบทจะให้ ความหมายที่ชัดเจนมากขึ้น และ Lakoff ไม่ได้มีวิธีการวิเคราะห์หรือเกณฑ์สำหรับการกำหนดว่า ความหมายใดจะจัดเป็นเป็นความหมายที่แตกต่างจากความหมายอื่นได้ ในขณะที่ Tyler และ

Evans เสนอแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ ซึ่งผู้วิจัยจะนำแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการมาใช้ในการวิเคราะห์หมโนทัศน์บุพบท *in* และ *on* เนื่องจากเป็นแนวคิดที่มีหลักการในการวิเคราะห์ที่ชัดเจน และเห็นความสัมพันธ์ของหมโนทัศน์ต่างๆ ของบุพบท *in* และ *on* ได้

1.1.3 ปราบการการมีหลายความหมายของคำบุพบท *in* และ *on*

ผู้วิจัยพบการวิเคราะห์การมีหลายความหมายของบุพบท *in* และ *on* ในหนังสือ The Semantics of English Prepositions ของ Tyler and Evans (2003) และหนังสือ Cognitive Linguistics: An Introduction ของ Lee (2001) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

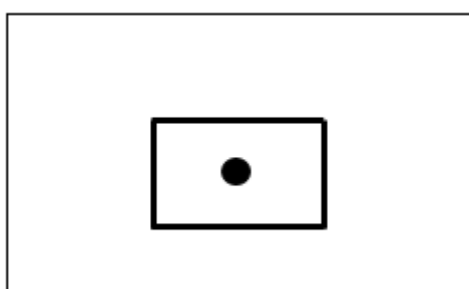
Tyler and Evans (2003, p. 50) กำหนดค่าเชิงพื้นที่เกี่ยวกับสิ่งโคจรถูกล้อมรอบ โดยที่หมาย แสดงในภาพประกอบ 13 โดยไม่ได้เป็นเพียงตัวกลางของความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งโคจรและที่หมาย เช่น When a parent places an infant *in* the playpen. โดยทารก (an infant) คือ สิ่งโคจร และเปลเพน (คอกกั้นเด็ก) (the playpen) คือ ที่หมาย ทำหน้าที่ในการจำกัดกิจกรรมของทารก เพื่อป้องกันทารกไม่ให้ออกไปนอกเขตการบรรจุ หรือพื้นที่ที่กำหนดไว้

TR

ภาพประกอบ 13 ภาพร่างการบรรจุ

ที่ ม ๑ : Andrea Tyler; & Vyvyan Evans. (2003). The Semantics of English Prepositions. p. 50.

ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของ *in* อธิบายถึงความสัมพันธ์ที่สิ่งใดถูกล้อมรอบโดยที่หมาย โดยลักษณะของที่หมายเป็นสามมิติ และสิ่งใดถูกตั้งอยู่ในขอบเขตอย่างจำกัดของที่หมาย เช่น ฉากต้นแบบ³ ของคำบุพบท *in* (proto-scene for *in*) คือ ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของ *in* มีลักษณะคือสิ่งใดถูกล้อมรอบอยู่ภายในที่หมาย ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ภายใน (interior) ขอบเขต (boundary) และภายนอก (exterior) โดยสามารถกำหนดรูปได้ดังภาพประกอบ 14 ซึ่งที่หมายกำหนดโดยเส้นทึบ และสิ่งใดกำหนดโดยทรงกลมแรเงา

ภาพประกอบ 14 ฉากต้นแบบ *in*

ที่มา : Andrea Tyler; & Vyvyan Evans. (2003). The Semantics of English Prepositions. p. 184.

บุพบท *in* มีความหมายหลากหลาย เนื่องจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดรูปแบบของขอบเขตของที่หมาย เกิดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ กันโดยแบ่งได้ 11 ความหมาย โดยจัดเป็น 5 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

³ ฉากต้นแบบ คือ ความคิดในเชิงพื้นที่ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ เรื่อย ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุพบทพื้นที่โดยเฉพาะ ดังนั้นสิ่งที่เป็นนามธรรมในบุพบทเชิงพื้นที่ที่คล้ายคลึงกันรวมกับองค์ประกอบในโลกความเป็นจริง (เป็นวัตถุที่แสดงภายนอกของสิ่งใดและที่หมาย) เป็นความสัมพันธ์เชิงมโนทัศน์ของวัตถุ

1) กลุ่มตำแหน่งที่ตั้ง (the location cluster)

1.1) ความหมายแสดงสถานที่ที่ไม่แสดงการเคลื่อนที่ (the in situ sense) เช่น He stayed *in* for the evening.

1.2) ความหมายแสดงสภาพ (the state sense) เช่น She is *in* prison.

1.3) ความหมายแสดงกิจกรรม (the activity sense) เช่น She's *in* graduate school.

1.4) ความหมายแสดงวิธี (the means sense) เช่น She wrote *in* ink.

2) กลุ่มมุมมองภายใน (the vantage point is interior cluster)

2.1) ความหมายแสดงการเข้าถึงการสัมผัสรับรู้ (the perceptual accessibility sense) เช่น I have him *in* sight.

2.2) ความหมายแสดงความชอบ (the in favour sense) เช่น Turbans are *in* (this season)!

2.3) ความหมายแสดงการมาถึง (the arrival sense) เช่น The train is finally *in*.

3) กลุ่มมุมมองภายนอก (the vantage point is exterior cluster)

3.1) ความหมายแสดงการสูญหาย (the disappearance sense) เช่น Millie rubbed *in* the lotion.

4) กลุ่มการแบ่งส่วน (the segmentation cluster)

4.1) ความหมายแสดงขอบเขตที่เป็นรูปร่าง (the shape as boundary sense) เช่น Ok, class, put your chairs *in* a circle.

4.2) ความหมายแสดงการกีดขวาง (the blockage sense) เช่น Oxygen must be held *in* a sealed container (to keep it from escaping into the air).

5) กลุ่มการสะท้อนกลับ (reflexivity)

5.1) ความหมายแสดงการสะท้อนกลับ (the reflexive sense) เช่น The walls of the sandcastle fell *in*.

ส่วน Lee (2001) กล่าวว่า หน้าหลักของบุพบท *in* ใช้อ้างถึงวัตถุ (สิ่งโคจร) ที่ถูกระบุโดยอีกสิ่งหนึ่ง (ที่หมาย) ซึ่ง Lee กล่าวถึงเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุกับพื้นที่ทางกายภาพ ซึ่งพบบุพบท *in* คือ สิ่งโคจรถูกระบุอยู่อย่างสมบูรณ์ในที่หมาย เช่น

(15) The cat *in* the house

(Lee, 2001, p. 19)

บุพบท *in* แสดงความหมายอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้

(16) The bird *in* the garden

(Lee, 2001, p. 19)

เนื่องจากมนุษย์มีความคิดและสามารถตีความภาษาจากการใช้และสร้างความหมายอื่น ๆ ได้ จากประโยคที่ (16) ถ้านกตัวนั้นคือ นกพิราบสามารถใช้บุพบท *in* ได้ในขณะที่บินอยู่ที่สวน (บินระดับต่ำ ไม่สูงจากพื้นดิน) แต่ถ้าเป็นเหยี่ยวจะใช้บุพบท *above* แทน เพราะมนุษย์มองว่า เหยี่ยวบินในที่สูงและต้องอยู่เหนือจากสวนถึง 200 เมตร

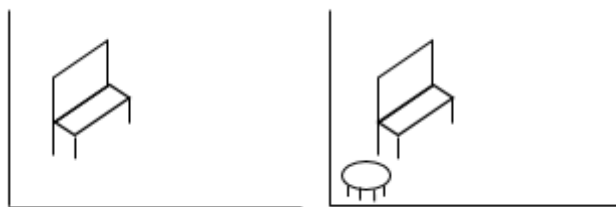
(17) The flowers *in* the vase

(18) The bird *in* the tree

(19) The chair *in* the corner

(Lee, 2001, p. 19)

จากประโยคที่ (17) - (19) แสดงความหมายอื่น ๆ ของบุพบท *in* ที่ จากประโยคที่ (17) สามารถใช้ *in* ได้ เพราะมีความหมายต้นแบบอยู่ส่วนหนึ่ง คือ บางส่วนของดอกไม้้อยู่ภายในแจกัน ส่วนประโยคที่ (18) ต้นไม้ถูกตีความเป็นวัตถุสามมิติ และมีขอบเขตไปจนถึงปลายสุดของกิ่งไม้ และประโยคที่ (19) ซึ่งแสดงให้เห็นถึง เก้าอี้ตั้งอยู่ในมุม ๆ หนึ่ง แสดงรูปภาพประกอบ 15

ภาพประกอบ 15 The chair *in* the corner

ที่มา: David Lee. (2001). Cognitive Linguistics: An Introduction. p. 20.

จากภาพประกอบ 15 ภาพทางฝั่งซ้ายเก้าอี้อยู่ในมุม ซึ่งมนุษย์สร้างมโนทัศน์เป็น
ความหมายต้นแบบมากกว่าภาพฝั่งขวา ถึงแม้ว่าเก้าอี้จะอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน

(20) The water *in* the vase

(21) The crack *in* the vase

(Lee, 2001, p. 19)

ส่วนในประโยค (20) น้ำ ถูกตีความเป็นสิ่งที่เป็นสามมิติซึ่งอยู่ภายในขอบเขต
อย่างจำกัดที่มีลักษณะเป็นสามมิติล้อมรอบในทุกด้าน และประโยคที่ (21) ถูกตีความว่า รอยร้าว
ถูกฝังอยู่ในพื้นผิวของ แจกัน มากกว่าพื้นที่ว่างเปล่าภายในของแจกัน อย่างไรก็ตามบุพบท *in* ยังมี
การใช้แสดงความหมายอื่น ดังตัวอย่าง

(22) The foot *in* the stirrup

(23) ?The finger *in* the ring

(Lee, 2001, p. 19)

จากประโยคที่ (22) - (23) มีบางสิ่งที่เหมือนกัน แต่มีความสัมพันธ์ต่างกันของ
สิ่งโคจรและที่หมาย กล่าวคือ เท้าถูกบรรจุอยู่ในโกลน ซึ่งมีองค์ประกอบเหมือนกับ นิ้วมือถูกบรรจุ

อยู่ในแหวน แต่นิ้วมือไม่สามารถถูกบรรจุในแหวนได้ ซึ่งระหว่างสิ่งโคจรและที่หมาย หน้าที่ของ โกลนคือ อุ่มเท้า ซึ่งโกลนถูกตีความเป็นที่หมาย และเท้าเป็นสิ่งโคจร แต่แหวนไม่ได้ทำหน้าที่ เช่นนั้น ซึ่งในทางกลับกัน นิ้วมือมีหน้าที่เป็นสิ่งประจำที่ของมัน และแหวนถูกสวมลงในนิ้วแทน

จากประโยคที่ (22) - (23) ของ Lee สอดคล้องกับ Vandeloise (Vandeloise. 1994 อ้างถึงใน Tyler & Evans, 2003, pp. 180-181) อธิบายบุพพท *in* ในเชิงพื้นที่ว่าจาก ภาพประกอบ 16 สามารถมองได้ว่าเป็นขวดน้ำหรือหลอดไฟ ซึ่งอธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง หลอดไฟ (สิ่งโคจร) และเบ้าเสียบ (ที่หมาย) ดังประโยค The bulb is *in* the socket. ได้ แต่ไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างขวดน้ำและที่หมาย (ฝาขวด) ได้ ตามความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ ของ *in* ในประโยค ??The bottle is *in* the cap

ภาพประกอบ 16 A bottle or a lightbulb?

ที่ ม า : Vyvyan Evans; & Melanie Green. (2006). Cognitive Linguistics: An Introduction. p. 183.

Vandeloise ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ระหว่างสิ่งโคจรและที่หมาย ซึ่งในแต่ละประโยคมีลักษณะทางเรขาคณิตที่เหมือนกัน แต่ไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของ *in* ได้ ดังนั้นความแตกต่างของประโยคข้างต้น คือ หน้าที่ของเบ้าเสียบที่เป็นพลังงานและกำหนดตำแหน่งให้กับหลอดไฟ ซึ่งตรงกันข้ามกับฝาและขวดน้ำ

นอกจากนี้ Lee ยังกล่าวถึงบุพพท *on* ว่ามีความหมายต้นแบบ คือ สิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยที่หมาย และมีตำแหน่งอยู่เหนือสิ่งนั้น (Lee, 2001, p. 21) เช่น

(24) The pen *on* the desk

(Lee, 2001, p. 22)

นอกจากความหมายต้นแบบแล้ว บัพพท *on* ยังมีความหมายอื่น ๆ ดังนี้

(25) The writing *on* the paper

(26) The poster *on* the wall

(27) The wrinkles *on* the face

(Lee, 2001, p. 22)

ประโยคข้างต้นบัพพท *on* มีลักษณะทางความหมายที่แตกต่างจากความหมายต้นแบบ ดังประโยคที่ (25) การเขียน ไม่ใช่วัตถุทางกายภาพและมีความสัมพันธ์เพียงสิ่งใดจรรถูกสนับสนุนโดยที่หมาย ส่วนในประโยคที่ (26) ถูกตีความว่า กำแพง อยู่ด้านหลังโปสเตอร์โดยมีมโนทัศน์ว่า กำแพงมีรูปแบบเหมือนกระดาษ อยู่ในลักษณะของพื้นหลัง (background) และตัวเขียนกับแผ่นโปสเตอร์เป็นส่วนหน้า (foreground หรือ display) ส่วนในประโยคที่ (27) หน้าถูกตีความเป็นพื้นหลังและริ้วรอยเป็นส่วนหน้า

จากการศึกษาปรากฏการณ์การมีหลายความหมายของคำบัพพท *in* และ *on* ของ Tyler and Evans (2003) และ Lee (2001) พบว่าคำว่า *in* ใช้อ้างถึงวัตถุที่ถูกบรรจุโดยอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นความหมายเชิงพื้นที่ระหว่างวัตถุกับพื้นที่ทางกายภาพ แสดงความสัมพันธ์สิ่งใดจรรถูกล้อมรอบโดยที่หมาย ส่วนคำว่า *on* ใช้อ้างถึงวัตถุเช่นกัน และแสดงความสัมพันธ์สิ่งใดจรรสัมผัสและถูกรองรับโดยที่หมาย และมีตำแหน่งอยู่เหนือสิ่งนั้น ซึ่งทั้งสองคำข้างต้นเป็นความหมายต้นแบบ และยังมีกรขยายไปสู่ความหมายอื่น ๆ ที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายต้นแบบได้

ลำดับต่อไปผู้วิจัยกล่าวถึงแนวคิดต้นแบบที่ใช้วิเคราะห์ความหมายต้นแบบของบัพพท *in* และ *on*

1.2 แนวคิดต้นแบบ

Rosch (Rosch. 1977; 1978 อ้างถึงใน Goddard, 2011, p. 25) ได้ศึกษาถึงความสามารถของมนุษย์ในเรื่องของการจำแนกประเภทของสรรพสิ่งต่างๆ และใช้แบบสอบถามจำนวน 10 หน้า โดยแต่ละหน้ามีชื่อประเภทของสิ่งต่าง ๆ เช่น นก ผลไม้ ผัก ยานพาหนะ อาวุธ และในประเภทมีรายการตัวอย่างประมาณ 50 รายการ โดยให้กลุ่มตัวอย่างพิจารณาว่าสิ่งใดเป็น

ตัวแทนที่ดีที่สุดของกลุ่ม ด้วยการให้คะแนนระหว่าง 1 ถึง 7 ซึ่งมีดังนี้ 1) เป็นตัวอย่างที่ดีที่สุด 2) เป็นตัวอย่างที่ดี 3) เป็นตัวอย่างที่ค่อนข้างดี 4) เป็นตัวอย่างที่ดีปานกลาง 5) เป็นตัวอย่างที่ค่อนข้างแย่ 6) เป็นตัวอย่างที่ไม่ดี และ 7) เป็นตัวอย่างไม่ดีย่างมาก ซึ่งรอพบว่าตัวแทนที่ดีที่สุดของความเป็นนก คือ นกروبีน

นอกจากนี้ ผลลัพธ์ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมีความคล้ายคลึงกัน เช่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีรายชื่อของสมาชิกในกลุ่มที่มีคะแนนสูงกว่าสมาชิกที่มีคะแนนต่ำ และมนุษย์สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกในกลุ่มได้รวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น ดังแสดงในภาพประกอบ 17 (Aitchison. 2003 อ้างถึงใน Goddard, 2011, p. 26)

ภาพประกอบ 17 ความหมายต้นแบบของนก

ที่มา: Cliff Goddard. (2011). Semantic Analysis: A Practical Introduction. p. 336.

จากภาพประกอบ 17 การจัดประเภทนกพบว่ากลุ่มตัวอย่างจัดให้นกروبีนเป็นตัวแทนที่ดีที่สุดในกลุ่มสมาชิกนก และถือว่าเป็นต้นแบบที่ดีที่สุดของนก ส่วนนกกระจอก (sparrow) นกขมิ้น (canary) และนกพิราบ (dove) จัดอยู่ในระดับที่รองลงมา ส่วนนกที่จัดอยู่ในลำดับกลาง ได้แก่ นกแก้ว (parrot) นกฮูก (owl) นกทูแคน (toucan) และไก่ฟ้า (pheasant) นกที่จัดอยู่ใน 4

ลำดับสุดท้าย คือ นกกระจอกเทศ (ostrich) นกยูง (peacock) เป็ด (duck) และนกเพนกวิน (penguin) ตามลำดับ

จากแนวคิดต้นแบบที่กล่าวมาข้างต้น สมาชิกในประเภทไม่จำเป็นต้องมีลักษณะเหมือนกันทุกประการ โดยแนวคิดต้นแบบกล่าวว่าสมาชิกต่าง ๆ ในประเภทมีความคล้ายคลึงกันแบบคนในครอบครัวเดียวกัน เรียกว่า family resemblance ซึ่งเป็นหลักการที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของสมาชิกในประเภทหนึ่ง ๆ เปรียบเสมือนกับการที่คนจำนวนหนึ่งที่เป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน แต่สมาชิกทุกคนไม่มีลักษณะไหนที่เหมือนกันทุกอย่าง เช่น A ไม่เหมือน C เลย แต่มีลักษณะโครงจมูกเหมือน B ส่วน B โครงหน้ากลม เหมือน C

จากการจัดประเภทของนก (Ungerer & Schmid, 1996 อ้างถึงใน นันทนา วงษ์ไทย, 2562, p. 50-53) ระบุลักษณะของนกรอบบิ้นที่เป็นตัวแทนที่ดีที่สุด ดังนี้

- 1) วางไข่
- 2) มีจงอยปาก
- 3) มีสองปีก และมีสองขา
- 4) มีขน
- 5) บินได้
- 6) ขนาดเล็กและน้ำหนักเบา
- 7) ร้องจ๊ิบ ๆ และร้องเพลง
- 8) มีขาเล็กและสั้น
- 9) มีหางสั้น
- 10) มีหน้าอกสีแดง

จากลักษณะข้างต้นของนกรอบบิ้นทั้ง 10 ประการ จะเห็นได้ว่าสมาชิกของกลุ่มในลำดับรองลงไป เช่น นกกระจอก พบว่า นกกระจอกมีลักษณะเหมือนนกรอบบิ้นทุกประการ ยกเว้นลักษณะมีหน้าอกสีแดง ส่วนนกกระจอกเทศ ซึ่งได้รับคะแนนต่ำ แสดงว่าเป็นตัวแทนที่ไม่ดีของประเภทนก เมื่อเทียบกับลักษณะของนกรอบบิ้น พบว่ามีลักษณะที่เหมือนกันบางประการ คือ วางไข่ มีจงอยปาก มีขน และมีสองขา จากลักษณะของนกกระจอกเทศแสดงให้เห็นว่า สมาชิก

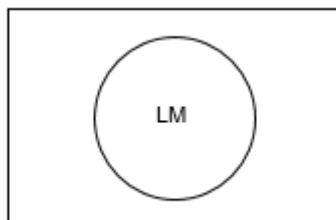
ต่าง ๆ ในกลุ่มมีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงกัน กล่าวคือ การมีลักษณะที่เหมือนกันกับสมาชิกต้นแบบหรือสมาชิกอื่นในกลุ่มเพียงบางประการก็ถือว่าเป็นสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน

การนำแนวคิดต้นแบบมาใช้ในการศึกษานุปบท *in* และ *on* เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะความหมายที่แผ่ขยายออกไปจากความหมายต้นแบบโดยมีความหมายศูนย์กลาง ซึ่งความหมายนุปบท *in* และ *on* มีลักษณะที่เป็นวัตรมีเหมือนกัน ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงแนวคิดภาพร่างที่นำมาใช้แสดงมิติทัศน์ของนุปบท *in* และ *on* ของเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทย

1.3 แนวคิดภาพร่าง

Johnson (Johnson. 1987 อ้างถึงใน นันทนา วงษ์ไทย, 2557, pp. 75-76) กล่าวว่า ภาพร่างมีที่มาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ ทั้งประสบการณ์ทางร่างกายซึ่งหมายถึงการที่ร่างกายมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัว รวมทั้งประสบการณ์ทางวัฒนธรรม เมื่อมนุษย์ได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ไม่ว่าจะเป็นการที่มนุษย์เคลื่อนไหวร่างกาย และการที่ร่างกายมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว จะทำให้เกิดภาพในความคิดและก่อสร้างเป็นภาพได้ขึ้นในระบบความคิดซึ่งภาพร่างเป็นโครงสร้างที่มีลักษณะองค์รวมประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ และจัดเรียงกันเป็นลำดับด้วยลักษณะดังกล่าวนี้ ประสบการณ์ของเราจึงปรากฏขึ้นมาอย่างชัดเจนและเป็นลำดับขั้นตอน และเมื่อเราต้องการเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ภาพร่างที่มีพื้นฐานมาจากปฏิสัมพันธ์ทางร่างกายจะมีบทบาทสำคัญ ทำให้สิ่งต่าง ๆ เกิดความหมายและส่งผลให้เกิดความเข้าใจขึ้น เช่น แนวตั้ง (verticality) เกิดขึ้นจากประสบการณ์ของมนุษย์ เช่น ขึ้น-ลง เราเข้าใจถึงโครงสร้างของแนวตั้งนี้ซ้ำ ๆ ในหลายแง่มุมและสิ่งที่มนุษย์ได้รับทุกวัน เช่น การรับรู้ถึงความสูงของต้นไม้ การปีนบันได เป็นต้น

Evans and Green (2006, p. 181) ได้กล่าวถึงภาพร่างการบรรจุ (container schema) ซึ่งมีองค์ประกอบ ได้แก่ ภายใน (interior) ขอบเขต (boundary) และภายนอก (exterior) เป็น 3 ลักษณะขั้นพื้นฐานของสิ่งที่จะมีลักษณะการบรรจุเพื่อสร้างความหมายต่าง ๆ ดังภาพประกอบ 18 กล่าวคือที่หมาย (landmark) แสดงโดยวงกลมประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ภายในและขอบเขต ส่วนองค์ประกอบภายนอกแสดงพื้นที่ในกรอบสี่เหลี่ยม ด้วยเหตุนี้เราจึงสามารถกล่าวถ้อยคำ *in love* หรือ *in trouble* ได้ เนื่องจากมนุษย์ใช้ความเข้าใจพื้นฐานอย่างภาพร่างของการบรรจุมาทำความเข้าใจเกี่ยวกับนามธรรมให้เป็นรูปธรรมได้

ภาพประกอบ 18 ภาพร่างการบรรจุ

ที่มา : Vyvyan Evans; & Melanie Green. (2006). Cognitive Linguistics: An Introduction. p. 181.

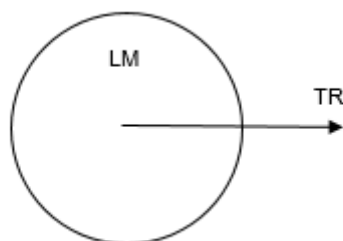
นอกจากภาพร่างของการบรรจุแล้ว ยังมีภาพร่างในแง่มุมมองอื่น คือ ภาพร่างบุพบท *out* ซึ่งมีความหมายที่สัมพันธ์กับลักษณะของภาพร่างข้างต้น อย่างไรก็ตามการศึกษาแนวคิดภาพร่างจำเป็นต้องศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งโคจร หรือ Trajector (TR) และที่หมาย หรือ Landmark (LM) ซึ่งเป็นแนวคิดของ Langacker (1987) ซึ่งเกี่ยวข้องกับรูปร่าง (figure) คือสิ่งที่เด่นชัดและชัดเจนและพื้นหลัง (ground) จะเป็นสิ่งที่อยู่เบื้องหลังของรูปร่าง ซึ่งมีลักษณะที่ไม่โดดเด่น โดยสิ่งโคจรจะเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ได้เปรียบเสมือนรูปร่าง แต่ที่หมายจะเป็นสิ่งที่อยู่กับที่ไม่มีการเคลื่อนไหวใด ๆ เปรียบเสมือนพื้นหลัง ซึ่งที่หมายจะทำหน้าที่เป็นสิ่งที่อ้างอิงเพื่อระบุตำแหน่งหรือสถานภาพของสิ่งโคจร เช่น

- (28) John went *out* of the room.
- (29) Roll *out* the red carpet.
- (30) The train started *out* for Chicago.

(Johnson, 1987, p. 32)

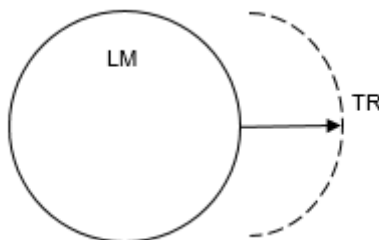
บุพบท *out* ซึ่งปรากฏภาพร่างอยู่ 3 ภาพร่าง ได้แก่ ภาพร่าง *out*, ดังภาพประกอบ 19 ประโยคที่ (28) ในความหมายที่จอห์นเป็นสิ่งโคจร ซึ่งมองเห็นได้ชัดเจน เคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งภายในของห้องซึ่งเป็นที่หมาย ไปสู่ตำแหน่งที่อยู่ด้านนอกของที่หมาย ส่วนประโยคที่ (29) พรหมสี

แดงเป็นสีโคจร ถูกเปลี่ยนรูปร่างจากเดิม แสดงในภาพร่าง out₂ ดังภาพประกอบ 20 และประโยคที่ (30) รถไฟเป็นสีโคจร เป็นวัตถุเคลื่อนที่ในแนวตรง แสดงในภาพร่าง out₃ ดังภาพประกอบ 21

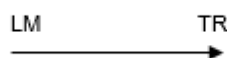
ภาพประกอบ 19 ภาพร่าง out₁

ที่ ม ๑ : Mark Johnson. (1987) . The Body in the Mind: The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason. p. 32.

ภาพประกอบ 20 ภาพร่าง out₂

ที่ ม ๑ : Mark Johnson. (1987) . The Body in the Mind: The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason. p. 32.

ภาพประกอบ 21 ภาพร่าง out₃

ที่มา : Mark Johnson. (1987). The Body in the Mind: The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason. p. 32.

ความหมายเชิงพื้นที่ของ *out* สามารถขยายไปสู่ความหมายที่ไม่ใช่เชิงพื้นที่ (นามธรรม) เช่น Whenever I'm in trouble, she always bails me *out*. ซึ่งบุพบท *out* แสดงความหมายการพ้นสภาพของปัญหา เนื่องจากสภาพถูกต้องความเหมือนพื้นที่ที่มีขอบเขตล้อมรอบเหมือนในภาพร่าง out₁ (Johnson, 1987)

ผู้วิจัยนำแนวคิดภาพร่างมาใช้ในการศึกษาบุพบท *in* และ *on* ที่มีหลายความหมาย ทั้งความหมายเชิงพื้นที่และความหมายอื่นที่ขยายจากความหมายเชิงพื้นที่นี้ โดยแนวคิดภาพร่างจะช่วยอธิบายความหมายเชิงพื้นที่ซึ่งเป็นความหมายต้นแบบหรือความหมายศูนย์กลาง

จากการทบทวนแนวคิดในการวิเคราะห์บุพบทในภาษาอังกฤษดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจะนำมาเป็นแนวทางในการศึกษามโนทัศน์ของบุพบท *in* และ *on* ของผู้เรียนชาวไทยเปรียบเทียบกับมโนทัศน์ของบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษเพื่อจะทำให้เข้าใจว่าผู้เรียนชาวไทยมีมโนทัศน์ของบุพบท *in* และ *on* ที่เหมือนหรือแตกต่างจากมโนทัศน์ของเจ้าของภาษาอย่างไร โดยนำความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรม รวมทั้งคลังข้อมูลภาษา BNC ซึ่งเป็นข้อมูลจากการใช้จริงและครอบคลุมความหมายต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เห็นภาพรวมของมโนทัศน์ของบุพบท *in* และ *on* ลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานวิจัยที่ผ่านมาที่เกี่ยวข้องกับบุพบท *in* และ *on*

2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษามโนทัศน์บุพบทภาษาอังกฤษ ได้แก่ วิไลวรรณ อรุณมานะกุล (2550) ศึกษาเปรียบเทียบการใช้บุพบท

ภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยและเจ้าของภาษา และต่อมาในปี พ.ศ. 2555 ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาความหมายแสดงพื้นที่ in ดังนี้

วิไลวรรณ อรุณมานะกุล (2550) ศึกษาเปรียบเทียบการใช้บุพบทภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยและเจ้าของภาษาจากใช้คลังข้อมูล โดยมีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์การใช้บุพบทภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทย รวมถึงเปรียบเทียบการใช้บุพบทภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยและเจ้าของภาษาด้วย โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ความหมายบุพบทภาษาอังกฤษของ Celce-Murcia และ Larsen-Freeman (1999) และ Linstromberg (1998) ศึกษาความหมายของบุพบท ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาไทยมีการใช้ความหมายของบุพบทไม่หลากหลายรูปแบบเท่ากับเจ้าของภาษา พบการใช้ในความหมายตรงตัวมากที่สุด คือ ความหมายที่แสดงตำแหน่งสถานที่ รองลงมาเป็นการใช้ความหมายแสดงเวลา บุพบทที่นักศึกษาไทยใช้แสดงความหมายทั้งสอง ได้แก่ *around*, *by*, *for*, *on* และ *over* ส่วนที่เจ้าของภาษาใช้ ได้แก่ *around*, *between*, *in*, *over* และ *though* โดยในส่วนของผลการศึกษาความหมายบุพบท *in* และ *on* ในงานวิจัยพบดังนี้

ความหมายแบบนามธรรมที่ปรากฏในบุพบท *in* ทั้งเจ้าของภาษาและนักศึกษาไทยใช้ในความหมายเดียวกัน⁴ มีจำนวน 8 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงกิจกรรม (activity) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 2.5 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 2.2 ความหมายแสดงสถานภาพทางอารมณ์ (state) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 10.5 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 3.9 ความหมายแสดงลักษณะการกระทำ (manner) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 8.7 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 3.8 ความหมายแสดงเครื่องมือที่ใช้เพื่อการกระทำ (instrument) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 0.4 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 0.3 ความหมายแสดงความเป็นสมาชิก (belonging) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 2.2 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 4.1 ความหมายแสดงสถานการณ์ (circumstance) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 1.1 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 0.4 ความหมายแสดงสิ่งที่เป็นจุดสนใจ (focus of attention) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 7.6 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 5.8 และความหมายแสดงสิ่งที่เกี่ยวข้องกัน (involvement) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 6.2 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 2.8 แต่มี 2 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการกระทำ (situation) พบร้อยละ 0.9 และความหมายแสดงสถานภาพ (state) พบร้อยละ 3.3 ที่ไม่ปรากฏการใช้จากเจ้าของภาษา ส่วนความหมายที่เจ้าของภาษาใช้แต่ไม่ปรากฏการใช้กับนักศึกษาไทย มีจำนวน 2 ความหมาย ได้แก่

⁴ ผู้วิจัยนำข้อมูลความหมายที่ได้มาจากต้นฉบับ (วิไลวรรณ อรุณมานะกุล, 2550)

ความหมายแสดงเงื่อนไขการกระทำ (condition) ร้อยละ 5.1 และความหมายแสดงเหตุการณ์ (event) ร้อยละ 0.4

ส่วนความหมายแบบนามธรรมที่ปรากฏในบุพพท *on* ทั้งเจ้าของภาษาและนักศึกษาไทย ใช้ในความหมายเดียวกัน มีจำนวน 8 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงมูลเหตุ (basis) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 3.3 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 2.5 ความหมายแสดงสถานการณ์ (circumstance) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 4.4 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 3.4 ความหมายแสดงผู้ที่ได้รับผลจากการกระทำ (experiencer) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 0.4 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 0.8 ความหมายแสดงสิ่งที่เป็นจุดสนใจ (focus of attention) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 1.5 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 0.8 ความหมายแสดงวิธีที่ใช้กระทำ (method) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 5.5 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 9.2 ความหมายแสดงสถานภาพ ณ เวลานั้น ๆ (state) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 2.9 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 4.2 ความหมายแสดงเป้าหมายของการกระทำ (target) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 13.5 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 2.5 และความหมายแสดงหัวข้อของการสนทนา (topic) เจ้าของภาษาพบร้อยละ 4.7 และนักศึกษาไทยพบร้อยละ 1.7 ส่วนความหมายที่เจ้าของภาษาใช้แต่ไม่ปรากฏการใช้กับนักศึกษาไทย มีจำนวน 8 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ (activity) ร้อยละ 1.8 ความหมายแสดงลักษณะเด่น (characteristics) ร้อยละ 1.5 ความหมายแสดงทิศทาง (direction) ร้อยละ 0.7 ความหมายแสดงเหตุการณ์ (event) ร้อยละ 2.9 ความหมายแสดงสิ่งที่เกี่ยวข้อง (involvement) ร้อยละ 1.1 ความหมายแสดงลักษณะการกระทำ (manner) ร้อยละ 1.1 ความหมายแสดงสิ่งที่ได้รับผลจากการกระทำ (object of action) ร้อยละ 3.3 และความหมายแสดงผลจากการกระทำ (result) ร้อยละ 0.4

ความหมายแบบนามธรรมที่ปรากฏในบุพพท *in* ที่พบการใช้จากเจ้าของภาษาสูงที่สุด ได้แก่ ความหมายแสดงสถานภาพทางอารมณ์ ร้อยละ 10.5 และพบการใช้บ่อยที่สุด ได้แก่ ความหมายแสดงเครื่องมือที่ใช้เพื่อการกระทำ และความหมายแสดงเหตุการณ์ ร้อยละ 0.4 ส่วนความหมายแบบนามธรรมที่ปรากฏในบุพพท *in* ที่พบการใช้จากนักศึกษาไทยสูงที่สุด ได้แก่ ความหมายแสดงสิ่งที่เป็นจุดสนใจ ร้อยละ 5.8 และพบการใช้บ่อยที่สุด ได้แก่ ความหมายแสดงเครื่องมือที่ใช้เพื่อการกระทำ ร้อยละ 0.3

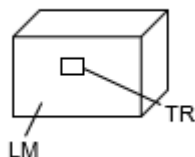
ส่วนความหมายแบบนามธรรมที่ปรากฏในบุพพท *on* ที่พบการใช้จากเจ้าของภาษาสูงที่สุด ได้แก่ ความหมายแสดงเป้าหมายของการกระทำ ร้อยละ 13.5 และพบการใช้บ่อยที่สุด ได้แก่ ความหมายแสดงผู้ที่ได้รับผลจากการกระทำ และความหมายแสดงผลจากการกระทำ ร้อยละ 0.4 ส่วนความหมายแบบนามธรรมที่ปรากฏในบุพพท *on* ที่พบการใช้จากนักศึกษาไทยสูงที่สุด ได้แก่ ความหมายแสดงวิธีที่ใช้ ร้อยละ 9.2 และพบการใช้บ่อยที่สุด ได้แก่ ความหมายแสดงผู้ที่ได้รับผลจากการกระทำ และความหมายแสดงสิ่งที่เป็นจุดสนใจ ร้อยละ 0.8

เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาของ วิไลวรรณ อรุณมานะกุล (2555) กับการศึกษาบุพพท *in* ของ Tyler and Evans (2003) ที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงในหัวข้อ ปรากฏการณ์การมีหลายความหมายของคำบุพพท *in* และ *on* จะเห็นได้ว่า Tyler และ Evans แบ่งความหมายบุพพท *in* ออกเป็น 11 ความหมาย ซึ่งต่างจาก วิไลวรรณ อรุณมานะกุล ที่แบ่งความหมายบุพพท *in* ออกเป็น 8 ความหมาย โดยความหมายที่เหมือนกันมีเพียง 4 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงกิจกรรม ความหมายแสดงสถานภาพ ความหมายแสดงวิธีการ และความหมายแสดงเครื่องมือที่ใช้เพื่อการกระทำ ส่วนความหมายที่แตกต่างกัน มีจำนวน 8 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงแหล่งกำเนิด ความหมายแสดงการเข้าถึงการรับรู้ ความหมายแสดงความชอบ ความหมายแสดงการมาถึง ความหมายแสดงการสูญหาย ความหมายแสดงขอบเขตที่เป็นรูปร่าง ความหมายแสดงการกีดขวาง และความหมายแสดงการสะท้อนกลับ

ต่อมา วิไลวรรณ อรุณมานะกุล (2555) ได้ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาความหมายแสดงพื้นที่ *in* จากนวนิยายของ J.K. Rowling จำนวน 2 เล่ม ได้แก่ Harry Potter and the Chamber of Secrets และ Harry Potter and the Prisoner of Azkaban โดยใช้แนวคิดภาพร่างมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเสนอวิธีการสอนบุพพทภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนชาวต่างประเทศด้วยวิธีการอธิบายภาพร่างความหมายตามแนวอรรถศาสตร์ปริชาน ผลการวิจัย พบว่าบุพพท *in* มีความหมายแสดงพื้นที่ที่เป็นภาพร่างได้ 8 ลักษณะ ประกอบด้วยความหมายที่ไม่มีนัยยะการเคลื่อนที่ 5 ลักษณะ และความหมายมีนัยยะการเคลื่อนที่ 3 ลักษณะ และที่หมายปรากฏลักษณะแสดงพื้นที่ทั้งสองมิติและสามมิติ หรือไม่แสดงมิติของพื้นที่ก็ได้ ดังนี้

1) กลุ่มความหมายที่ไม่มีนัยยะการเคลื่อนที่ (static meaning) แสดงลักษณะของสิ่งใดจรรูกล้อมรอบด้วยขอบเขตของที่หมาย ซึ่งมีพื้นที่ภายในรองรับและจำกัดขอบเขตการ

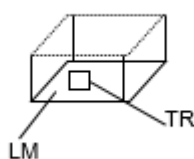
เคลื่อนที่ของสิ่งโคจรโดยที่หมายถึง อาจมีรูปทรงเป็นสามมิติ หรือสองมิติ หรือปราศจากรูปทรงที่ชัดเจน ดังนี้

ภาพประกอบ 22 ภาพร่างแสดงลักษณะของสิ่งโคจรถูกล้อมรอบและจำกัด การเคลื่อนที่ด้วยขอบเขตของที่หมายที่มีรูปทรงสามมิติ เป็นความหมายที่ปรากฏมากที่สุด ในการใช้คำบุพบท in ในความหมายแสดงพื้นที่

ที่มา : วิไลวรรณ อรุณมานะกุล. (2555). Thoughts. น. 103

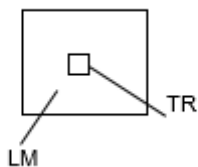
จากภาพประกอบ 22 แสดงตัวอย่างประโยค เช่น Outside *in* the hall, he leant against the wall, breathing deeply.

ภาพประกอบ 23 ภาพร่างแสดงลักษณะของสิ่งโคจรถูกล้อมรอบด้วย ขอบเขตบางส่วนของที่หมายที่มีรูปสามมิติ

ที่มา : วิไลวรรณ อรุณมานะกุล. (2555). Thoughts. น. 104

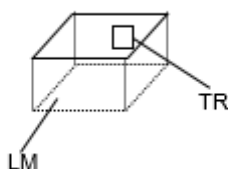
จากภาพประกอบ 23 แสดงตัวอย่างประโยค เช่น 'I let you sleep *in* my bed!' he said.

ภาพประกอบ 24 ภาพร่างแสดงลักษณะของสิ่งโคจรตั้งอยู่บนพื้นผิวของที่หมาย
ที่มีรูปทรงเสมือนสองมิติ

ที่มา : วิไลวรรณ อรุณมานะกุล. (2555). Thoughts. น. 105

จากภาพประกอบ 24 แสดงตัวอย่างประโยค เช่น Harry watched the grass flatten *in* patches all around the cabin and heard three pairs of feet retreating.

ภาพประกอบ 25 ภาพร่างแสดงลักษณะของสิ่งโคจรอยู่กับพื้นผิวของที่หมาย
ที่มีรูปทรงสองมิติหรือเสมือนสองมิติแต่มีลักษณะปกปิดบัง

ที่มา : วิไลวรรณ อรุณมานะกุล. (2555). Thoughts. น. 106

จากภาพประกอบ 25 แสดงตัวอย่างประโยค เช่น It was hard to tell whether Professor Trelawney had heard them, as her face was hidden *in* shadow.

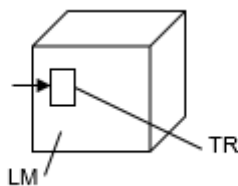

ภาพประกอบ 26 ภาพร่างแสดงลักษณะของสิ่งโคจรตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ของที่หมาย
ที่ปราศจากรูปทรงและขอบเขตชัดเจน

ที่มา : วิไลวรรณ อรุณมานะกุล. (2555). Thoughts. น. 107

จากภาพประกอบ 26 แสดงตัวอย่างประโยค เช่น He pulled out of his dive, his hand *in* the air, and the stadium exploded.

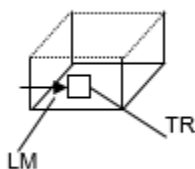
2) กลุ่มความหมายที่มีนัยยะการเคลื่อนที่ (dynamic meaning) แสดงลักษณะที่
สิ่งโคจร เคลื่อนที่จากจุดเริ่มต้นไปยังที่หมายที่มีรูปทรงสามมิติและสองมิติ และข้ามขอบเขตเข้าไป
ยังพื้นที่ภายใน โดยลักษณะความหมายที่แสดงการเคลื่อนย้ายของสิ่งโคจรจะเกิดร่วมกับกริยา
ในประโยคที่มีความหมายเกี่ยวกับการย้ายที่ ดังนี้

ภาพประกอบ 27 ภาพร่างแสดงลักษณะที่สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากจุดเริ่มต้นและข้ามขอบเขต
เข้าสู่ภายในของที่หมายที่มีรูปทรงสามมิติ

ที่มา : วิไลวรรณ อรุณมานะกุล. (2555). Thoughts. น. 108

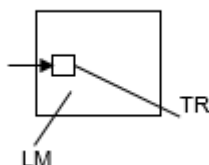
จากภาพประกอบ 27 แสดงตัวอย่างประโยค เช่น And not all Voldemort's
supporters ended up *in* Azkaban, did they?

ภาพประกอบ 28 ภาพร่างแสดงลักษณะที่สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากจุดเริ่มต้นและข้ามขอบเขต
เข้าสู่พื้นที่ภายในของที่หมายที่มีรูปทรงเสมือนสามมิติ
แต่ไม่มีขอบเขตล้อมรอบปิดทุกด้าน

ที่มา : วิไลวรรณ อรุณมานะกุล. (2555). Thoughts. น. 108

จากภาพประกอบ 28 แสดงตัวอย่างประโยค เช่น Harry sat down *in* his vacated chair, staring glumly at the floor.

ภาพประกอบ 29 ภาพร่างแสดงลักษณะที่สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากจุดเริ่มต้นและข้ามขอบเขต
เข้าสู่พื้นผิวของที่หมายที่มีรูปทรงสองมิติ

ที่มา : วิไลวรรณ อรุณมานะกุล. (2555). Thoughts. น. 109

จากภาพประกอบ 29 แสดงตัวอย่างประโยค เช่น Hermione prodded Ron *in* the back to make him hurry.

จากความหมายแสดงพื้นที่ของบุพบท *in* ทั้ง 8 ลักษณะ ลักษณะของที่หมายอาจไม่ใช่ปัจจัยหลักที่กำหนดการเลือกใช้ ส่วนลักษณะที่ปรากฏในภาพร่างทุกความหมาย ได้แก่ ความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ระหว่างสิ่งโคจรและที่หมาย กล่าวคือ ลักษณะที่แสดงความหมายปกปิด บดบัง และลักษณะการเคลื่อนที่ไปในทิศทางหนึ่งของสิ่งโคจร

เมื่อทบทวนผลการวิจัยของ วิไลวรรณ อรุณมานะกุล (2555) ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ภาพร่างต้นแบบของบุพบท *in* คือ ภาพร่างการบรรจุ (containment) และยังพบอีกว่ามีภาพร่างต่าง ๆ ของบุพบท *in* ที่แสดงความหมายเพิ่มเติมออกมาจากความหมายต้นแบบได้

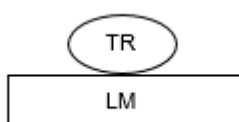
นอกจากการศึกษามโนทัศน์พื้นที่ที่กล่าวมาแล้ว ยังพบงานวิจัยของ อรณิศา วิริยธนานนท์ (2558) ศึกษาข้อมูลจากการใช้ภาษาจริง ในด้านลักษณะทางไวยากรณ์ และอรรถศาสตร์ปริธานของมโนทัศน์พื้นที่ **บน** ในภาษาจีนแมนดารินและภาษาไทย เพื่อศึกษาคำ

บอกทิศทาง shàng ในภาษาจีนกับคำว่า **บน เหนือ และขึ้น** ในภาษาไทยโดยมีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่างของมโนทัศน์พื้นที่ระหว่างคำทั้ง 4 คำนี้

การเปรียบเทียบมโนทัศน์ shàng ในภาษาจีน กับ **บน เหนือ และขึ้น** ในภาษาไทย สรุปเป็นภาพร่างได้ดังนี้

1) ภาพร่างของคำ shàng บน เหนือ และขึ้น ในความสัมพันธ์เชิงสถิติ⁵ จำนวน 15 ภาพร่าง ดังนี้

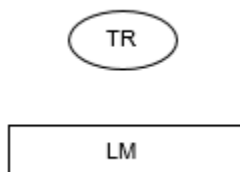
1.1) ภาพร่างที่แสดงมโนทัศน์ shàng บน และเหนือ จำนวน 2 ภาพร่าง ดังนี้

ภาพประกอบ 30 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอน
สิ่งโคจรอยู่ด้านบนและสัมผัสพื้นผิวที่หมาย

ที่มา : อรณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 82

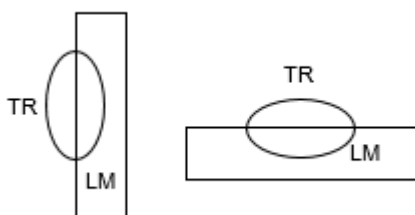
⁵ ความสัมพันธ์เชิงสถิติ หมายถึง ความสัมพันธ์ของวัตถุซึ่งคงอยู่ในสภาพหยุดนิ่ง (อรณิศา วิริยธนานนท์, 2558)

ภาพประกอบ 31 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอน
สิ่งโคจรอยู่ด้านบนแต่ไม่สัมผัสพื้นผิวที่หมาย

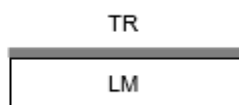
ที่มา : อรณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 83

1.2) ภาพร่างที่แสดงมโนทัศน์ shàng และ bèn จำนวน 10 ภาพร่าง ดังนี้

ภาพประกอบ 32 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอนและแนวตั้ง
ส่วนหนึ่งของ สิ่งโคจรอยู่ในพื้นผิวที่หมาย

ที่มา : อรณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 83

ภาพประกอบ 33 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอน สิ่งโคจรอยู่ด้านบนพื้นผิวของ
ที่หมาย หรืออาจมองได้ว่า สิ่งโคจรเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย

ที่มา : อรณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 84

ภาพประกอบ 34 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวตั้ง
สิ่งโคจรอยู่ด้านบนและสัมผัสพื้นผิวของที่หมาย

ที่มา : อรณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 85

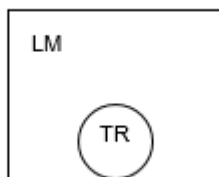
ภาพประกอบ 35 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอน
สิ่งโคจร (TR) อยู่ด้านล่างและสัมผัสพื้นผิว ที่หมาย (LM)

ที่มา : อรณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 85

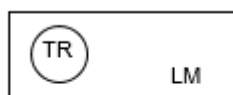
ภาพประกอบ 36 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวตั้ง สิ่งโคจรอยู่ด้านบนพื้นผิว
ที่หมาย หรืออาจมองได้ว่า สิ่งโคจรรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย

ที่มา : อรณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 86

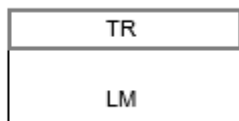
ภาพประกอบ 37 ภาพร่างแสดงความหมาย สิ่งโคจรอยู่ด้านใน ที่หมาย
(มองที่หมายคล้ายภาชนะที่บรรจุ เช่น ห้อง พาหนะเดินทาง)

ที่มา : อรณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 87

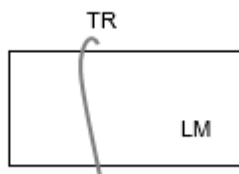
ภาพประกอบ 38 ภาพร่างแสดงความหมาย สิ่งโคจร
และที่หมายอยู่ด้านบนของผู้สังเกตการณ์

ที่มา : อรณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 88

ภาพประกอบ 39 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอน สิ่งโคจรและที่หมาย ทั้ง 2 สิ่งเป็นส่วนเดียวกัน แต่ตำแหน่งของสิ่งโคจรอยู่ชั้นบนของที่หมาย

ที่มา : อรุณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 88

ภาพประกอบ 40 ภาพร่างแสดงความหมาย บางส่วนของสิ่งโคจรสัมผัสกับที่หมาย

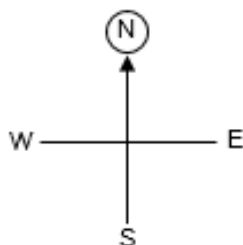
ที่มา : อรุณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 89

ภาพประกอบ 41 ภาพร่างแสดงความหมาย สิ่งโคจรอยู่ด้านบน ปกคลุมและสัมผัสกับที่หมาย

ที่มา : อรุณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น.89

1.3) ภาพร่างที่แสดงมโนทัศน์ เหนือ จำนวน 1 ภาพร่าง ดังนี้

ภาพประกอบ 42 ภาพร่างแสดงความหมาย อ้างอิงจากทิศทางการเคลื่อนที่ของดวงอาทิตย์
สิ่งโคจรอยู่บริเวณทิศเหนือ

ที่มา : อรุณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 90

1.4) ภาพร่างที่แสดงมโนทัศน์ shàng และเหนือ จำนวน 2 ภาพร่าง ดังนี้

ภาพประกอบ 43 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอน บางส่วนของสิ่งโคจร
อยู่ใต้ระดับพื้นผิวของที่หมาย และมีบางส่วนที่ออกมาเหนือพื้นผิวของที่หมาย

ที่มา : อรุณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 91

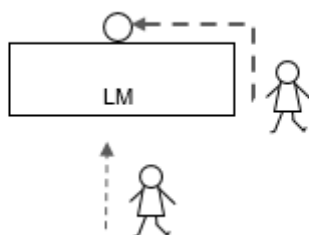
ภาพประกอบ 44 ภาพร่างแสดงความหมาย อ้างอิงจากส่วนหัวของสิ่งโคจรและที่หมาย
อยู่สูงกว่าส่วนหัวหรือถึงก่อนส่วนหัว (จุดเริ่มต้น) ของที่หมาย

ที่มา : อรรถนิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 91

จากภาพร่างคำว่า **shàng** และ **บน** ตรงกัน 12 ภาพ (ภาพประกอบ 30 - 41) ส่วน
ภาพร่างคำว่า **shàng** และ **เหนือ** ตรงกันเพียง 4 ภาพ (ภาพประกอบ 30, 31, 43 และ 44) ดังนั้น
ภาพร่างที่ต่างกันเหล่านี้ ทำให้คำว่า **บน** และ **เหนือ** ไม่สามารถใช้แทนกันได้ ยกตัวอย่างประโยคที่
ไม่สามารถใช้คำว่า **เหนือ** แทนได้ เช่น พลอยเอนหลัง**บน**ที่นอน แสดงในภาพประกอบ 30 และ
คลื่นสัญญาณจะถูกบันทึกลง**บน**แถบแม่เหล็ก แสดงในภาพประกอบ 33 และตัวอย่างประโยคที่ไม่
สามารถใช้คำว่า **บน** แทนได้ เช่น น้องเห็นปลาการ์ตูนนี้ไม่ว่ายอยู่**เหนือ**ดอกไม้ทะเล แสดงใน
ภาพประกอบ 31 ไม้กางเขน**เหนือ**หลังคาโบสถ์ทำจากโลหะฝังกระจกสีน้ำเงิน แสดงใน
ภาพประกอบ 32 และน้ำป่าจาก**เหนือ** แสดงในภาพประกอบ 42

2) ภาพร่างของคำว่า **shàng** และ **ขึ้น** ในความสัมพันธ์เชิงกิจกรรม⁶ โดยแสดงทิศ
ทางการเคลื่อนที่จากที่ต่ำไปที่สูง จำนวน 4 ภาพร่าง ดังนี้

⁶ ความสัมพันธ์เชิงกิจกรรม หมายถึง ความสัมพันธ์ของวัตถุซึ่งเกิดขึ้นจากการเคลื่อนที่ของวัตถุ (อรรถนิศา วิริยธนานนท์, 2558)

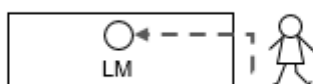
ภาพประกอบ 45 ภาพร่างแสดงความหมาย อ้างอิงจากร่างกายของสิ่งโคจรเคลื่อนที่ไปยังด้านบน หรือด้านที่สูงกว่าที่หมาย

ที่มา : อรณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 92 - 93

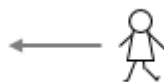
ภาพประกอบ 46 ภาพร่างแสดงความหมายสิ่งโคจรเคลื่อนที่ไปยังด้านบน หรือด้านที่สูงกว่าที่หมาย โดยเคลื่อนที่ขึ้นมาจากพื้นผิวของที่หมาย

ที่มา : อรณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 93

ภาพประกอบ 47 ภาพร่างแสดงความหมายสิ่งโคจรเคลื่อนที่ไปยังด้านในของที่หมาย (สิ่งที่อ้างอิงคล้ายกับภาชนะบรรจุ เช่น ห่อง ยานพาหนะ)

ที่มา : อรณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 94

ภาพประกอบ 48 ภาพร่างแสดงความหมายสิ่งโคจรเคลื่อนที่ไปยังด้านหน้า

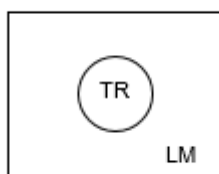
ที่มา : อรณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 95

จากภาพร่างของคำว่า shàng และ ขึ้น ภาพร่างตรงกัน 4 ภาพ ได้แก่ ภาพประกอบ 45 - 46 หมายถึง ทิศทางการเคลื่อนที่จากที่ต่ำไปที่สูง เช่น หนุ่มรูปหล่อสองคนโดดขึ้นฝั่ง ภาพประกอบ 47 หมายถึง การเคลื่อนที่เข้าไปสู่ยานพาหนะ เช่น เดินขึ้นไปโดดย่ำไปมาอยู่บนที่นั่งนอนของเธอ และภาพประกอบ 48 หมายถึง การเคลื่อนที่ไปด้านหน้า

ผลการวิจัยสรุปว่า มโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาจีนและภาษาไทย ในการสื่อความหมาย พื้นที่มโนทัศน์ **บน** มีความแตกต่างกัน ในภาษาจีนใช้เพียงคำบอกทิศทาง shàng แต่ภาษาไทยใช้คำ 3 คำที่แตกต่างกัน เพื่อการแสดงมโนทัศน์ **บน** นอกจากนี้พบว่า shàng เมื่อใช้ภาษาไทยในการสื่อความหมายทิศทาง ภาษาไทยใช้คำบุพบท ใน (มโนทัศน์**ใน**) แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างด้านการเรียนรู้ของผู้ใช้ภาษาจีนและภาษาไทย โดยปกติคนไทยใช้คำบุพบท ใน ในการแสดงมโนทัศน์ต่อภาพร่างในลักษณะที่มีพื้นที่สำหรับการบรรจุ ไม่ใช่ บน แต่ในภาษาจีนส่วนใหญ่ใช้คำว่า shàng

เมื่อผู้วิจัยได้เปรียบเทียบงานวิจัยของ วิไลวรรณ อรุณมานะกุล (2555) และ อรณิศา วิริยธนานนท์ (2558) ผู้วิจัยพบว่าในประเด็นเกี่ยวกับภาพร่างต้นแบบ ซึ่งมีมโนทัศน์พื้นที่ in มีภาพร่างต้นแบบ คือ ภาพร่างแสดงลักษณะของสิ่งโคจรถูกล้อมรอบและจำกัดการเคลื่อนที่ด้วยขอบเขตของที่หมาย ส่วนมโนทัศน์ **บน** มีภาพร่างต้นแบบ คือ ภาพร่างแสดงลักษณะของสิ่งโคจรอยู่ด้านบนและสัมผัสพื้นผิวที่หมาย แต่จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น พบว่ามโนทัศน์ in ของ

วิไลวรรณ อรุณมานะกุล มีลักษณะภาพร่าง 1 ภาพร่างที่ตรงกับมโนทัศน์ **บน** ของ
 อรรณิศา วิริยธนานนท์ ดังภาพประกอบ 49

ภาพประกอบ 49 ภาพร่างบุพบท *in* และ **บน**

ที่มา : อรรณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 87

จากภาพประกอบ 49 ภาพร่างแสดงมโนทัศน์ของสิ่งโคจรอยู่ด้านใน/ถูกล้อมรอบและ
 จำกัดการเคลื่อนที่ด้วยขอบเขตของที่หมาย (มองที่หมายคล้ายภาชนะบรรจุ)

นอกจากการศึกษานุพบทในเชิงปริษานดังที่กล่าวถึงในงานวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยยังพบ
 การศึกษาการใช้บุพบทในด้านการสอนภาษาอังกฤษ (ELT) ดังที่พบในงานวิจัยของ Arjan et al.
 (2013) ศึกษาการใช้บุพบทแสดงตำแหน่งและสถานที่ *in* และ *on* และ Loke, Ali, and Anthony
 (2013) ศึกษาการใช้บุพบทเกี่ยวกับเวลา *on* และ *at* ดังนี้

Arjan et al. (2013) ศึกษาบุพบทสถานที่ *in* และ *on* โดยศึกษาจากผู้เรียน 3 ระดับ
 การศึกษาที่แตกต่างกัน ได้แก่ นักเรียนมัธยมปลายชั้นปีที่ 1 (form 4) กับ 2 (form 5) และ
 นักศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อผิดพลาดจากการใช้บุพบทของผู้เรียน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า
 ข้อผิดพลาดจากนักเรียนมัธยมปลายชั้นปีที่ 1 กับ 2 ของบุพบท *in* ได้แก่ บุพบท *in* ถูกใช้แทนที่
 ด้วยบุพบท *on* เมื่อแสดงวัตถุเป็นลักษณะ 2 มิติจากในความเป็นจริง เช่น Facebook is the most
 popular social network *on* [in] the world. ส่วนข้อผิดพลาดของบุพบท *on* ได้แก่ บุพบท *on* ที่ใช้
 แสดงพื้นที่หนึ่งมิติและสองมิติ เช่น ...connected with their old friends *on* [in] overseas.

ส่วน Loke et al. (2013) ศึกษาการใช้บุพบทเกี่ยวกับเวลา *on* และ *at* โดยศึกษาจาก
 ผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนมัธยมปลายชั้นปีที่ 1 และ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบข้อผิดพลาดใน

การใช้บุพบทเกี่ยวกับเวลา *on* และ *at* โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อผิดพลาด 3 ประเภทที่เกี่ยวข้องกับการใช้บุพบทของ Jha (1991) ได้แก่ การละบุพบทการแทรกบุพบท และการใช้ผิดบุพบท ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมัธยมปลายทั้ง 2 ชั้นปี ใช้บุพบท *on* และ *at* ในประเภทของการใช้ผิดบุพบท เช่น Moreover, we can do some business on Facebook on the free time or as a career. และ Facebook was created at 2008 by a younger man. ส่วนนักเรียนมัธยมปลายชั้นปีที่ 2 พบว่า ใช้บุพบท *on* ในประเภทของการแทรกบุพบท เช่น All things have their own ups and downs, thus we have to choose wisely so that we will not regret on the next day.

งานวิจัยที่ผ่านมา เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการศึกษาการใช้บุพบทของผู้เรียนชาวไทยและเจ้าของภาษา ผู้วิจัยเห็นว่าจำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้บุพบทภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยได้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่าศึกษาด้วยแนวคิดภาพร่าง (image schema) และแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ (principled polysemy) จะช่วยให้เข้าใจแก่นของบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยได้เป็นอย่างดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. การตรวจสอบการใช้ข้อมูล
4. การคัดเลือกข้อมูล
5. การสร้างแบบทดสอบ
6. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยค้นหาความหมายของบุพพท *in* และ *on* จากพจนานุกรม พบว่าใน Cambridge Dictionary (2018) ให้ความหมายของบุพพท *in* มีจำนวน 15 ความหมาย Longman Dictionary (2018) ให้ความหมาย 28 ความหมาย และ Oxford Dictionary (2018) ให้ความหมาย 9 ความหมาย ส่วนบุพพท *on* ใน Cambridge Dictionary (2018) ให้ความหมาย 25 ความหมาย Longman Dictionary (2018) ให้ความหมาย 30 ความหมาย และ Oxford Dictionary (2018) ให้ความหมาย 12 ความหมาย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 จำนวนความหมายจากพจนานุกรม

พจนานุกรม บุพพท	Cambridge Dictionary (2018)	Longman Dictionary (2018)	Oxford Dictionary (2018)
<i>in</i>	15	28	9
<i>on</i>	25	30	12

ผู้วิจัยเปรียบเทียบความหมายที่พบในพจนานุกรมทั้ง 3 เล่ม พบว่าความหมายของบุพบท in ที่สอดคล้องกันมีจำนวน 5 ความหมาย ได้แก่

- ความหมายแสดงบางสิ่งบางอย่างที่ถูกล้อมรอบโดยสิ่งอื่น (positioned inside or within the limits of something, or container, surrounded, or enclosed by something)
- ความหมายแสดงระยะเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้น (during a period of time)
- ความหมายแสดงการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง (part in something)
- ความหมายแสดงอาชีพ (somebody's job or profession)
- ความหมายแสดงจำนวน (a relative amount)

ความหมายอื่นของบุพบท in ที่พจนานุกรมแต่ละเล่มให้ความหมายแตกต่างกัน มีจำนวน 6 ความหมาย ได้แก่

- ความหมายระบุภาษา (the language)
- ความหมายแสดงการสวมใส่ (wearing)
- ความหมายแสดงสภาพหรือเงื่อนไขของบางสิ่งบางอย่าง (a state or condition)
- ความหมายแสดงรูปร่าง (the form or shape)
- ความหมายแสดงสีหรือวัตถุตั้งต้น (what colour something is or what it is made of)
- ความหมายแสดงฤดูกาล (the weather)

บุพบท on ที่พจนานุกรมทั้ง 3 เล่มให้ความหมายที่สอดคล้องกันมีจำนวน 9 ความหมาย ได้แก่

- ความหมายแสดงการสัมผัสและรองรับด้วยพื้นผิว (touching a surface or being supported by a surface)
- ความหมายแสดงหัวข้อ (about a particular subject)
- ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม (connected with or part of a group)
- ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ (possessing something with you now)
- ความหมายแสดงการบันทึก (something is recorded)
- ความหมายแสดงการออกอากาศโดยวิทยุหรือโทรทัศน์ (being broadcast by radio or television) ซึ่งผู้วิจัยเรียกความหมายนี้ว่า ความหมายแสดงผ่านการออกอากาศ

- ความหมายแสดงการโดยสาร รถเมล์ รถไฟ เครื่องบิน หรือขึ้นขี่บางสิ่ง (in or into a bus, train, plane etc or riding something) ซึ่งผู้วิจัยเรียกความหมายนี้ว่า ความหมายแสดงพาหนะ

- ความหมายแสดงเวลา (during particular day)

- ความหมายแสดงการใช้อยาหรือสารเสพติด (taking a particular drug or medicine)

พบความหมายอื่นของบุพบท on ที่พจนานุกรมแต่ละเล่มที่ความหมายแตกต่างกัน มีจำนวน 7 ความหมาย ได้แก่

- ความหมายแสดงการเป็นส่วนหนึ่งของพื้นผิว (what part of someone or something is hit or touched)

- ความหมายแสดงทิศทาง (a particular position in relation to something else)

- ความหมายแสดงการใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงาน (using a particular type of fuel or power)

- ความหมายแสดงการเปรียบเทียบ (compared with something)

- ความหมายแสดงบางสิ่งบางอย่างที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด (something is written)

- ความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา (receiving money for a job or as a regular payment)

- ความหมายแสดงการใช้เครื่องยนต์หรืออุปกรณ์ (using a machine or piece of equipment) ซึ่งผู้วิจัยเรียกความหมายนี้ว่า ความหมายแสดงการใช้อุปกรณ์

ตาราง 2 เปรียบเทียบความหมายจากพจนานุกรม 3 เล่ม

บุพบท	ความหมายที่สอดคล้องกัน	ความหมายที่ต่างกัน	รวม
in	5	6	11
on	9	7	16

เมื่อผู้วิจัยสรุปรวมความหมายของบุพบท *in* และ *on* จากพจนานุกรมทั้ง 3 เล่ม พบว่าความหมายของบุพบท *in* มีจำนวนทั้งสิ้น 11 ความหมาย และความหมายของบุพบท *on* มีจำนวนทั้งสิ้น 16 ความหมาย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนชาวไทยที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 4 ทุกสาขาวิชา จำนวน 200 คน (ยกเว้นผู้เรียนชาวไทยที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศ) ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีคุณสมบัติตรงกับหัวข้อที่ศึกษา มีข้อมูลที่ครอบคลุม เช่น ผู้เรียนชาวไทยชั้นปีที่ 4 มีผลการสอบ TOEIC (Test of English for International Communication) เป็นข้อสอบมาตรฐานระดับสากล ในการวัดทักษะภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจ หรือกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์จากต่างประเทศมากกว่าผู้เรียนชั้นปีอื่น ๆ

การตรวจสอบการใช้ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบการใช้บุพบท *in* และ *on* ที่ได้จากพจนานุกรม กับคลังข้อมูลภาษา British National Corpus (BNC) ของ Oxford University Press ซึ่งเป็นฐานข้อมูลจากการใช้จริงของเจ้าของภาษา จำนวนทั้งสิ้น 2,000 ข้อความ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าความหมายบุพบท *in* และ *on* จากพจนานุกรมจำนวน 3 เล่มตรงกับการใช้ที่ปรากฏในคลังข้อมูลภาษา BNC

การคัดเลือกข้อมูล

ผู้วิจัยคัดเลือกประโยคที่มีบุพบท *in* และ *on* จากคลังข้อมูลภาษา BNC และจากพจนานุกรม จำนวน 3 เล่ม ดังที่ระบุในหัวข้อการเก็บข้อมูล ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ซึ่งผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์สร้างเลขสุ่มในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และเลือกแถบพื้นที่ว่างจำนวน 54 ช่อง จากนั้นพิมพ์ $=\text{randbetween}(1,2000)$ ลงในช่อง fx โดยตัวเลขสุ่มแสดงลำดับของประโยคตัวอย่างจากคลังข้อมูลภาษา BNC จำนวน 2,000 ประโยค จะปรากฏในช่อง worksheet ที่ได้เลือกไว้ข้างต้น ทำให้ได้ข้อมูลของบุพบท *in* จำนวน 22 ประโยค จากความหมายของบุพบท *in*

จำนวน 11 ความหมาย และบุพพท *on* จำนวน 32 ประโยค จากความหมายของบุพพท *on* จำนวน 16 ความหมาย รวมทั้งสิ้น 54 ประโยค ดังนี้

ความหมายของบุพพท *in* ซึ่งแสดงความหมาย 11 ความหมาย ดังนี้

1) แสดงบางสิ่งบางอย่างที่ถูกล้อมรอบโดยสิ่งอื่น

- John is *in* the classroom.
- John is working *in* a shop opposite the mall.

2) แสดงระยะเวลาเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้น

- I began the book *in* the winter of 2018.
- Lady Gaga was born *in* 1986.

3) แสดงการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง

- Jane reads an article *in* an English book.
- You can choose any menu *in* this brochure.

4) แสดงอาชีพ

- It is six years since I was *in* politics.
- Anne works *in* publishing.

5) ระบุภาษา

- The student cannot write the sentence *in* English.
- The questionnaire, *in* Spanish, takes approximately 45 min to administer.

6) แสดงจำนวน

- Two *in* ten homes now has cable TV.
- Pens are still sold *in* half dozen.

7) แสดงการสวมใส่

- Leo looked very handsome *in* his uniform.
- Nadia was dressed *in* a blue linen suit.

8) แสดงสภาพหรือเงื่อนไขของบางสิ่งบางอย่าง

- His life was *in* danger.
- Their marriage is *in* trouble.

9) แสดงรูปร่าง

- Ninja had a stomachache and curled up *in* a ball.
- Teacher wants the students stand *in* a circle.

10) แสดงสีหรือวัตถุตั้งต้น

- A sculpture *in* gold marble stands in the temple.
- Does blue has the same pattern *in* red?

11) แสดงฤดูกาล

- There is flood *in* the rainy season.
- I've been standing *in* the rain for over two hours.

ความหมายของคำบุพบท *on* ซึ่งแสดงความหมาย 16 ความหมาย ดังนี้

1) แสดงบางสิ่งที่เป็นผิวรองรับและสัมผัสกับพื้นผิว

- There was a black crystal vase filled with flowers *on* the table.
- John sits *on* the sofa.

2) แสดงส่วนที่โดดเด่น และเป็นส่วนหนึ่งของพื้นผิว

- There's blood *on* your bag.
- Jack has a bruise *on* his forehead.

3) แสดงหัวข้อ

- Jane is reading a book *on* United States of America.
- A company gets an advice from a computer consultant *on* the

installation of a computer system.

4) แสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม

- Salmon is *on* the menu.
- They would be allowed to serve *on* committees.

5) แสดงความเป็นเจ้าของ

- Rose has a phone *on* her at all times.
- Lily only has a few pounds *on* her.

6) แสดงการบันทึก

- You can find the outcomes of research *on* the computer disc.
- The first series of Game of Thrones was very popular *on* the television.

7) แสดงผ่านการออกอากาศ

- The show will be broadcast *on* BCTV.
- The announcement will be broadcast *on* Cool Radio 103.5 FM.

8) แสดงพาหนะ

- John got some sleep *on* the plane.
- The first commercial jet airliner was inaugurated *on* a flight from London to Paris.

9) แสดงเวลา

- They will marry *on* Christmas day.
- A certificate of attendance was presented *on* the final day by the principal.

10) แสดงการเข้ายาหรือสารเสพติด

- She is *on* drugs.
- My Dad was *on* heroin before I was born.

11) แสดงทิศทาง

- You'll see the school *on* your right.
- The picture of Taylor Swift was painted *on* an outside wall.

12) แสดงการใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงาน

- The radio runs *on* batteries.
- A car runs *on* diesel.

13) แสดงการเปรียบเทียบ

- Sales are 20% up *on* last year.
- This essay is a definite improvement *on* your last one.

14) แสดงบางสิ่งบางอย่างที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด

- See index *on* page 55.
- There's a diagram *on* page 44.

15) แสดงสิ่งของที่มีราคา

- Max spent 180\$ *on* a hat.
- I've wasted a lot of money *on* this car.

16) แสดงการใช้อุปกรณ์

- Is Lisa still *on* the phone?
- There will be new rules *on* the sale of weapons.

ทั้งนี้ผู้วิจัยไม่ศึกษาบุพบท *in* และ *on* ที่เป็นส่วนหนึ่งของคำสันธาน (conjunctions) เช่น She studied very hard *in* order that she might succeed. สำนวน (idioms) เช่น That job was not very interesting, but *on* the other hand it was well paid. รูปกริยาเป็นนาม (gerund) There's no point *in* waiting. และกริยาวลี (phrasal verbs) เช่น Can I check *in* now?

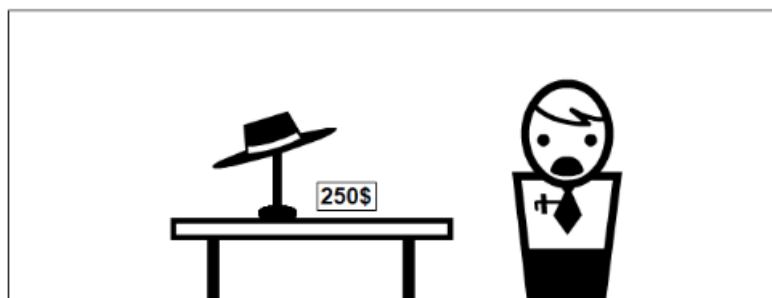
การสร้างแบบทดสอบ

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบทดสอบเพื่อทดสอบว่าผู้เรียนชาวไทยใช้บุพบท *in* และ *on* อย่างไร และเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์และอภิปรายผลของการใช้บุพบทว่าผู้เรียนชาวไทยมีทัศนคติของบุพบท *in* และ *on* เหมือนหรือแตกต่างกับเจ้าของภาษาอย่างไร

แบบทดสอบประกอบด้วยประโยคภาษาอังกฤษที่มีการใช้บุพบท *in* และ *on* จำนวนทั้งสิ้น 54 ประโยค แบ่งเป็นบุพบท *in* จำนวน 22 ประโยค และบุพบท *on* จำนวน 32 ประโยค ซึ่งเป็นข้อมูลความหมายจากพจนานุกรมในขั้นตอนที่ 3 โดยกำหนดให้ 1 ความหมาย มี 2 ประโยค ซึ่งในแต่ละข้อจะมี 2 ตัวเลือก ได้แก่ บุพบท *in* และบุพบท *on* พร้อมรูปภาพประกอบโดยผู้วิจัยใช้องค์ประกอบของรูปจากเว็บไซต์ <http://stripgenerator.com/> ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่เปิดให้ใช้งานสาธารณะ จากนั้นผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่สร้างสำเร็จแล้วให้เจ้าของภาษาอังกฤษจำนวน 2 คน ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับและแก้ไขตามคำแนะนำของเจ้าของภาษาแล้วจึงนำแบบทดสอบ

อัปโหลดขึ้นบนแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ดังภาพประกอบที่ 50 โดยให้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนชาวไทยที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 4 จำนวน 200 คนทำแบบทดสอบ

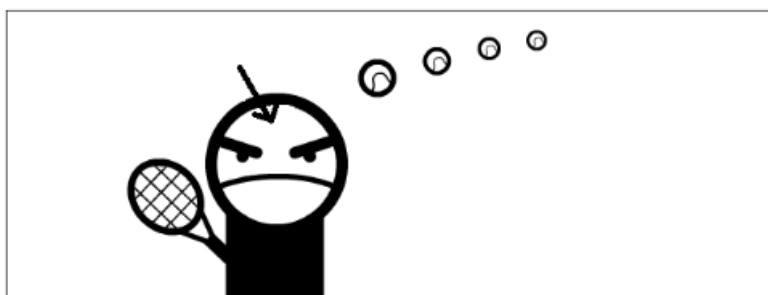
8. Max spent 250\$ ___ a hat. *

☐ in

☐ on

9. Jack has a bruise ___ his forehead. *

☐ in

☐ on

ภาพประกอบ 50 ตัวอย่างแบบทดสอบออนไลน์

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยจัดประเภทความหมายที่พบในพจนานุกรมแล้ว ผู้วิจัยวิเคราะห์ความหมายต้นแบบของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษา และแยก

ความหมายที่ต่างกัน โดยใช้จุดมุ่งหมายและเกณฑ์ 5 ข้อของแนวความคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ ของ Tyler and Evans (2003) และวิเคราะห์หมโนทัศน์ของบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาโดยใช้แนวคิดภาพร่างของ Johnson (1987)

หลังจากผู้วิจัยจัดทำแบบทดสอบออนไลน์ และให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบออนไลน์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะรวบรวมแบบทดสอบกลับมาเพื่อวิเคราะห์ว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เรียนชาวไทยที่เลือกใช้บุพบท *in* ในความหมายหนึ่ง ๆ และกลุ่มตัวอย่างที่เลือกใช้บุพบท *on* ในความหมายหนึ่ง ๆ โดยใช้วิธีทางสถิติแบบการทดสอบสัดส่วนของข้อมูลแบบทวินาม (binomial test) เพื่อทดสอบสัดส่วนข้อมูลของตัวแปรค่าแบ่งกลุ่มที่มี 2 ค่า หรือ 2 กลุ่ม เช่น ตัวแปรเพศ มีคำตอบคือ ชายกับหญิง หรือ ตัวแปรที่อยู่อาศัย มีคำตอบ คือ เขตเทศบาลกับนอกเขตเทศบาล เป็นต้น ซึ่งในงานวิจัยนี้เพื่อทดสอบสัดส่วนของตัวแปร โดยมีคำตอบคือ บุพบท *in* กับ *on* และหลังจากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ความหมายต้นแบบของบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย และแยกความหมายที่ต่างกัน โดยใช้จุดมุ่งหมายและเกณฑ์ 5 ข้อของแนวความคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ และวิเคราะห์หมโนทัศน์ของบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยโดยใช้แนวคิดภาพร่าง

เมื่อได้ผลการวิเคราะห์ของบุพบท *in* และ *on* ของเจ้าของภาษา และผลจากแบบทดสอบของผู้เรียนชาวไทย จากผลสถิติแบบการทดสอบสัดส่วนของข้อมูลแบบทวินามแล้ว จากนั้นผู้วิจัยจะเปรียบเทียบหมโนทัศน์ของบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษา และหมโนทัศน์ของบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์มโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทย ผู้วิจัยใช้แนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ (principled polysemy) ของ Tyler and Evans (2003) ซึ่งจะทำให้เห็นมโนทัศน์ต่าง ๆ ของบุพพท in และ on เนื่องจากบุพพทดังกล่าว ประกอบด้วยมโนทัศน์พื้นฐานซึ่งเกี่ยวข้องกับพื้นที่และตำแหน่ง และมโนทัศน์อื่นๆ ที่เพิ่มเติมขึ้นจากมโนทัศน์พื้นฐาน นอกจากนี้ผู้วิจัยจะนำแนวคิดภาพร่าง (image schema) ของ Johnson (1987) มาใช้ในการแสดงมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ทั้งที่พบจากเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทย จากนั้นจะแสดงการเปรียบเทียบมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษกับมโนทัศน์ของผู้เรียนชาวไทย ว่ามีความเหมือนและความต่างกันอย่างไร ซึ่งความแตกต่างของมโนทัศน์ที่พบจะนำไปสู่การอธิบายข้อผิดพลาดในการใช้บุพพทภาษาอังกฤษ in และ on ในผู้เรียนชาวไทยได้

ผู้วิจัยแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน คือ มโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษ (ข้อ 1) มโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย (ข้อ 2) และ เปรียบเทียบมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษกับมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ของผู้เรียนชาวไทย (ข้อ 3)

การศึกษามโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในการศึกษาครั้งนี้อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน และมีความสอดคล้องกับหลักการสำคัญของอรรถศาสตร์ปริชาน 2 ประการ ได้แก่ โครงสร้างความหมายคือโครงสร้างมโนทัศน์ หลักการนี้กล่าวว่าความหมายนั้นเทียบเท่ากับมโนทัศน์ การใช้ภาษาของผู้พูดอ้างถึงมโนทัศน์ในความคิดมากกว่าจะอ้างถึงสิ่งต่าง ๆ ในโลกโดยตรง หลักการสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การสร้างความหมายคือการสร้างมโนทัศน์ หลักการนี้กล่าวว่า ความหมายไม่ได้ใส่รหัสอยู่ในภาษา คำ หรือหน่วยในภาษาต่าง ๆ เป็นเพียงตัวกระตุ้นให้เกิดการสร้างความหมาย ดังนั้นการสร้างความหมายจึงสัมพันธ์กับการสร้างมโนทัศน์ โดยหน่วยภาษาทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นกระบวนการทางปริชานและทำให้เกิดความรู้พื้นฐานต่าง ๆ (นันทนา วงษ์ไทย, 2562, pp. 9 - 15)

1 มโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษ

อ้างอิงจากทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน ที่กล่าวว่า ความหมายคือมโนทัศน์ (meaning is concept) (Evans & Green. 2006 อ้างถึงใน นันทนา วงษ์ไทย, 2562) ผู้วิจัยจะนำเสนอการวิเคราะห์ความหมายของบุพพท *in* และ *on* ที่ปรากฏในพจนานุกรม จำนวน 3 เล่ม ได้แก่ Cambridge Dictionary (2018), Longman Dictionary (2018), และ Oxford Dictionary (2018) โดยใช้แนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ ของ Tyler and Evans (2003) เพื่อแสดงให้เห็นมโนทัศน์ต่าง ๆ ของบุพพท *in* และ *on* และความสัมพันธ์ที่มโนทัศน์เหล่านั้นมีต่อกัน

1.1 มโนทัศน์ของบุพพท in ในภาษาอังกฤษ

แนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ (Evans & Green, 2006; Tyler & Evans, 2003) มีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อกำหนดว่าความหมายใดคือความหมายที่แตกต่างจากความหมายอื่น และ 2) เพื่อสร้างความหมายต้นแบบที่สัมพันธ์กับความหมายอื่น ๆ แบบเครือข่ายรัศมี (Tyler & Evans. 2003; Evans & Green. 2006 อ้างถึงใน นันทนา วงษ์ไทย, 2562) โดยจุดมุ่งหมายข้อแรกนั้น ประกอบด้วยเกณฑ์ 2 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อแยกความหมายที่แตกต่างออกจากกัน และ 2) ความหมายนั้นจะต้องเป็นความหมายที่ไม่ขึ้นกับบริบท

เกณฑ์ข้อแรก แยกความหมายที่แตกต่างออกจากกัน โดยแยกความหมายที่เพิ่มเติมเข้ามาออกจากความหมายพื้นฐานของคำ ๆ นั้น ความหมายของบุพพทต้องไม่ใช่ความหมายเกี่ยวกับพื้นที่หรือตำแหน่ง หรือต้องเป็นความหมายที่แสดงความสัมพันธ์ทางพื้นที่ระหว่างสิ่งโคจร และที่หมายที่แตกต่างจากความหมายอื่น แนวคิดของ Langacker (1987) กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งโคจร หรือ Trajector (TR) และที่หมาย หรือ Landmark (LM) ซึ่งเกี่ยวข้องกับรูปร่าง (figure) คือ สิ่งที่เป็นจุดเด่นและชัดเจน และพื้นหลัง (ground) เป็นสิ่งที่อยู่เบื้องหลังของรูปร่าง ซึ่งมีลักษณะที่ไม่โดดเด่น โดยสิ่งโคจรจะเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ได้เปรียบเสมือนรูปร่าง แต่ที่หมายจะเป็นสิ่งที่อยู่กับที่ไม่มีการเคลื่อนไหวใด ๆ เปรียบเสมือนพื้นหลัง ซึ่งที่หมายจะทำหน้าที่เป็นสิ่งอ้างอิงเพื่อระบุตำแหน่งหรือสถานะภาพของสิ่งโคจร

บุพพท *in* มีความหมายพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่และตำแหน่ง คือ แสดงบางสิ่งบางอย่างที่ถูกล้อมรอบโดยสิ่งอื่น เช่น John is *in* the classroom. จากประโยคดังกล่าว จอห์น (John) คือ สิ่งโคจร และห้องเรียน (the classroom) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ภายในและ

ถูกล้อมรอบโดยที่หมาย นอกจากนี้ยังมีความหมายที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายพื้นฐานอีก 10 ความหมาย ดังต่อไปนี้

1) ความหมายแสดงเวลา

ตัวอย่างเช่น (1) Lady Gaga was born *in* 1986.

จากประโยคดังกล่าว เลดี้ กาก้า (Lady Gaga) คือ สิ่งโคจร และปี ค.ศ. 1986 คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรเกิดอยู่ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของที่หมาย

2) ความหมายแสดงการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง

ตัวอย่างเช่น (2) You can choose any menu *in* this brochure.

จากประโยคดังกล่าว เมนูหรือรายการอาหารใด ๆ (any menu) คือ สิ่งโคจร และ โบรชัวร์เล่มนี้ (this brochure) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ภายในและเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย

3) ความหมายแสดงอาชีพ

ตัวอย่างเช่น (3) Anne works *in* publishing.

จากประโยคดังกล่าว แอน (Anne) คือ สิ่งโคจร และสำนักพิมพ์ (publishing) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรมีอาชีพเป็นหรือมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับที่หมาย

4) ความหมายระบุภาษา

ตัวอย่างเช่น (4) The student cannot write the sentence *in* English.

จากประโยคดังกล่าว ประโยค (the sentence) คือ สิ่งโคจร และภาษาอังกฤษ (English) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวกับที่หมาย ซึ่งที่หมายแสดงในรูปของการระบุภาษา

5) ความหมายแสดงจำนวน

ตัวอย่างเช่น (5) Two *in* ten homes now has cable TV.

จากประโยคดังกล่าว จำนวนสอง (two) คือ สิ่งโคจร และจำนวนสิบ (ten) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรเป็นจำนวนหนึ่งๆ จากจำนวนเต็มของที่หมาย

6) ความหมายแสดงการสวมใส่

ตัวอย่างเช่น (6) Leo looked very handsome *in* his uniform.

จากประโยคดังกล่าว ลีโอ (Leo) คือ สิ่งโคจร และชุดเครื่องแบบของลีโอ (his uniform) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมายเพียงบางส่วน

7) ความหมายแสดงสภาพหรือเงื่อนไขของบางสิ่งบางอย่าง

ตัวอย่างเช่น (7) His life was *in* danger.

จากประโยคดังกล่าว ชีวิตของเขา (his life) คือ สิ่งโคจร และอันตราย (danger) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ในสภาพหรือตกอยู่ในเงื่อนไขของที่หมาย

8) ความหมายแสดงรูปร่าง

ตัวอย่างเช่น (8) Teacher wants the students stand *in* a circle.

จากประโยคดังกล่าว นักเรียนจำนวนหลายคน (the students) คือ สิ่งโคจร และวงกลมจำนวน 1 วง (a circle) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ในลักษณะนั้น ๆ ของที่หมายกระทำโดยกริยา ยืน (stand)

9) ความหมายแสดงสีหรือวัตถุตั้งต้น

ตัวอย่างเช่น

(9a) Does blue has the same pattern *in* red?

(9b) A sculpture *in* gold marble stands in the temple.

จากประโยค (9a) รูปแบบเดียวกัน (the same pattern) คือสิ่งโคจร และสีแดง (red) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรมีคุณสมบัติเป็นที่หมาย และประโยค (9b) รูปปั้นจำนวน 1 รูปปั้น (a sculpture) คือ สิ่งโคจร และหินอ่อนสีทอง (gold marble) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรทำจากที่หมาย

10) ความหมายแสดงฤดูกาล

ตัวอย่างเช่น (10) There is flood *in* the rainy season.

จากประโยคดังกล่าว น้ำท่วม (flood) คือ สิ่งโคจร และฤดูฝน (the rainy season) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรเกิดอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งของที่หมายซึ่งเกี่ยวกับสภาพดินฟ้าอากาศ

ผู้วิจัยเปรียบเทียบความหมายพบว่าบางความหมายมีความหมายสอดคล้องกับความหมายที่ Tyler and Evans (2003) กล่าวไว้ ได้แก่ ความหมายแสดงอาชีพ มีความหมาย

สอดคล้องกับ ความหมายแสดงกิจกรรม และความหมายแสดงสภาพหรือเงื่อนไขของบางสิ่งบางอย่าง สอดคล้องกับความหมายแสดงสภาพ และผู้วิจัยยังพบความหมายที่สอดคล้องกับความหมายที่ปรากฏในงานวิจัยของวิไลวรรณ อรุณมานะกุล (2550) ได้แก่ ความหมายระบุนาฬิกา สอดคล้องกับ ความหมายแสดงการเป็นสมาชิก ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้ชื่อตามความหมายที่มีนัยสอดคล้องกันของงานวิจัยที่ผ่านมาดังกล่าวแทนชื่อของความหมายที่ได้จากพจนานุกรม แสดงในงานวิจัยนี้ต่อไป

สำหรับเกณฑ์ข้อที่ 2 ในการกำหนดความหมายว่าความหมายใดคือความหมายที่แตกต่างจากความหมายอื่น กล่าวว่าคุณหมายนั้นจะต้องเป็นความหมายที่ไม่ขึ้นกับบริบท กล่าวคือ ความหมายที่แยกออกมาได้นั้นต้องไม่ใช่ความหมายที่ถูกแสดงนัยจากอีกความหมายหนึ่ง หรือจากบริบทที่คำนั้นปรากฏ

จากความหมายของบุพพท *in* ที่พบในพจนานุกรม ผู้วิจัยพบความหมายของบุพพท *in* ที่มีความเกี่ยวข้องกัน เนื่องจากแสดงนัยซึ่งกันและกัน ดังตารางที่ 3

ตาราง 3 ความหมายที่แสดงนัยซึ่งกันและกันของบุพพท *in* ของเจ้าของภาษา

ลำดับ	ความหมาย	กลุ่มความหมาย
1	เวลา	เกี่ยวกับเวลา
10	ฤดูกาล	
8	รูปร่าง	เกี่ยวกับลักษณะ
9	สีหรือวัตถุตั้งต้น	

จากตารางที่ 3 แสดงความหมายที่แสดงนัยซึ่งกันและกันของบุพพท *in* ของเจ้าของภาษา ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรเกิดอยู่ในช่วงเวลาของที่หมาย พบความสอดคล้องดังกล่าว กับความหมายจำนวน 2 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงเวลา และความหมายแสดงฤดูกาล ผู้วิจัยจึงรวมความหมายดังกล่าวเป็นกลุ่มความหมายเกี่ยวกับเวลา และลักษณะความสัมพันธ์สิ่งโคจรมีคุณสมบัติเป็นหรือสร้างจากที่หมาย พบความสอดคล้องดังกล่าว กับ

ความหมาย จำนวน 2 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงรูปร่าง และความหมายแสดงสีหรือวัตถุตั้งต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงรวมความหมายทั้งสองดังกล่าว ให้เป็นกลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะ

จากการวิเคราะห์ความหมายตามจุดมุ่งหมายของแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ พบว่าความหมายของบุพพท in จากเดิมที่พบจำนวน 11 ความหมายในพจนานุกรม มีจำนวนความหมายลดลงเหลือเพียง 9 ความหมาย ได้แก่ ความหมายพื้นฐาน และความหมายที่เพิ่มเติมเข้ามา จำนวน 8 ความหมาย ซึ่งทุกความหมายเป็นความหมายที่เป็นอิสระจากบริบท และความหมายที่ไม่ถูกแสดงนัยจากความหมายซึ่งกันและกัน ดังนี้

- 1) ความหมายพื้นฐาน
- 2) ความหมายแสดงการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง
- 3) ความหมายแสดงการสวมใส่
- 4) ความหมายแสดงเกี่ยวกับลักษณะ
- 5) ความหมายแสดงเกี่ยวกับเวลา
- 6) ความหมายแสดงกิจกรรม
- 7) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิก
- 8) ความหมายแสดงจำนวน
- 9) ความหมายแสดงสภาพ

สำหรับจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 ของแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ คือ เพื่อสร้างความหมายต้นแบบที่สัมพันธ์กับความหมายอื่นแบบเครือข่ายรัศมี โดยใช้เกณฑ์ 5 ข้อที่เป็นขั้นตอนหรือวิธีการอย่างเป็นกลาง ได้แก่ 1) ความหมายแรกที่พบในประวัติของคำ ๆ นั้น (earliest attested meaning) 2) มีความเด่นในเครือข่ายทางความหมาย (predominance in the semantic network) 3) มีการเกิดร่วมกับประเภทคำอื่น (use in composite forms) 4) มีความสัมพันธ์กับบุพพทอื่น (relations to other particles) และ 5) คาดการณ์การขยายความหมายไปสู่ความหมายอื่น ๆ ได้ง่าย (ease of predicting sense extensions) ซึ่งจะระบุความหมายต้นแบบของบุพพท in และความหมายอื่นๆ ที่ขยายออกมา (นันทนา วงษ์ไทย. 2562) ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความหมายต้นแบบของบุพพท in ดังนี้

- 1) ความหมายแรกที่พบในประวัติของคำ ๆ นั้น

ข้อมูลเชิงประวัติของบุพพท *in* พบความสัมพันธ์ของความหมายพื้นฐานที่สอดคล้องกัน ได้แก่ BBC English Dictionary ปี ค.ศ. 1993 แสดงความหมายของบุพพท *in* คือ “Something that is in something else is enclosed by it or surrounded by it.” และ Cambridge International Dictionary of English ปี ค.ศ. 1995 แสดงความหมายของบุพพท *in* คือ “Positioned inside something, or contained, surrounded or enclosed by something.” และยังพบความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ ในภาษาไทย ได้แก่ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. 2542 แสดงความหมายของบุพพท *ใน* คือ “ตรงข้ามกับนอก ไม่ใช่นอก เช่น ในบ้าน ในเมือง” ในภาษาเยอรมัน ได้แก่ บุพพท *in* คือ “verwendet, um anzugeben, dass sich jemand/etwas innerhalb eines Gebietes, Raumes o. Ä. befindet ⇔ außerhalb” แปลว่า “ใช้เพื่อระบุถึงบางคนหรือบางสิ่งบางอย่างอยู่ในพื้นที่ ห้อง หรือที่อยู่ที่คล้ายกัน” ปรากฏบนเว็บไซต์ <https://de.thefreedictionary.com/> และในภาษาญี่ปุ่น ได้แก่ บุพพท *なか* แสดงความหมาย “空間的に仕切られた物の内側。内部。” แปลว่า “ข้างในสถานที่หนึ่ง” ปรากฏบนเว็บไซต์ <https://dictionary.goo.ne.jp/> ซึ่งจากภาษาต่าง ๆ ดังกล่าวต่างเป็นบุพพทที่แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ของสิ่งโคจรซึ่งอยู่ภายในที่หมายเหมือนกัน ดังนั้น ทำให้สามารถระบุได้ว่าความหมาย “การบรรจุ” เป็นความหมายต้นแบบของบุพพท *in*

2) มีความเด่นในเครือข่ายทางความหมาย

ความหมายต้นแบบต้องเป็นความหมายที่มีความสัมพันธ์กับความหมายอื่นๆ ที่อยู่ในเครือข่ายความหมาย จากการวิเคราะห์ความหมายของบุพพท *in* ในส่วนที่ผ่านมา พบว่าความหมายของบุพพท *in* จากพจนานุกรม มีความหมายที่แตกต่างกัน รวมทั้งสิ้น 9 ความหมาย ได้แก่ 1) การบรรจุ 2) การเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง 3) การสวมใส่ 4) ลักษณะ 5) เวลา 6) กิจกรรม 7) การเป็นสมาชิก 8) จำนวน และ 9) สภาพ ความหมายต่าง ๆ เหล่านี้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับสิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย เช่น ความหมายการบรรจุ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย ในขณะที่ความหมายแสดงการสวมใส่ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมายเพียงบางส่วน ซึ่งทั้งสองความหมายดังกล่าว ต่างแสดงความสัมพันธ์ในลักษณะการอยู่ภายในและถูกล้อมรอบเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ ความหมายต้นแบบของบุพพท *in* คือ ความหมาย “การบรรจุ”

ตัวอย่างของความหมายต่าง ๆ มีดังนี้

1) ความหมายการบรรจุ

ตัวอย่าง (11) John is *in* the classroom.

2) ความหมายแสดงการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง

ตัวอย่าง (12) You can choose any menu *in* this brochure.

3) ความหมายแสดงการสวมใส่

ตัวอย่าง (13) Leo looked very handsome *in* his uniform.

4) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะ ประกอบด้วยความหมายต่าง ๆ ดังนี้

4a) ความหมายแสดงรูปร่าง

ตัวอย่าง (14) Teacher wants the students stand *in* a circle.

4b) ความหมายแสดงสีหรือวัตถุตั้งต้น

ตัวอย่าง (15) A sculpture *in* gold marble stands in the temple.

5) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเวลา ประกอบด้วยความหมายต่าง ๆ ดังนี้

5a) ความหมายแสดงเวลา

ตัวอย่าง (16) Lady Gaga was born *in* 1986.

5b) ความหมายแสดงฤดูกาล

ตัวอย่าง (17) There is flood *in* the rainy season.

6) ความหมายแสดงกิจกรรม

ตัวอย่าง (18) Anne works *in* publishing.

7) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิก

ตัวอย่าง (19) The student cannot write the sentence *in* English.

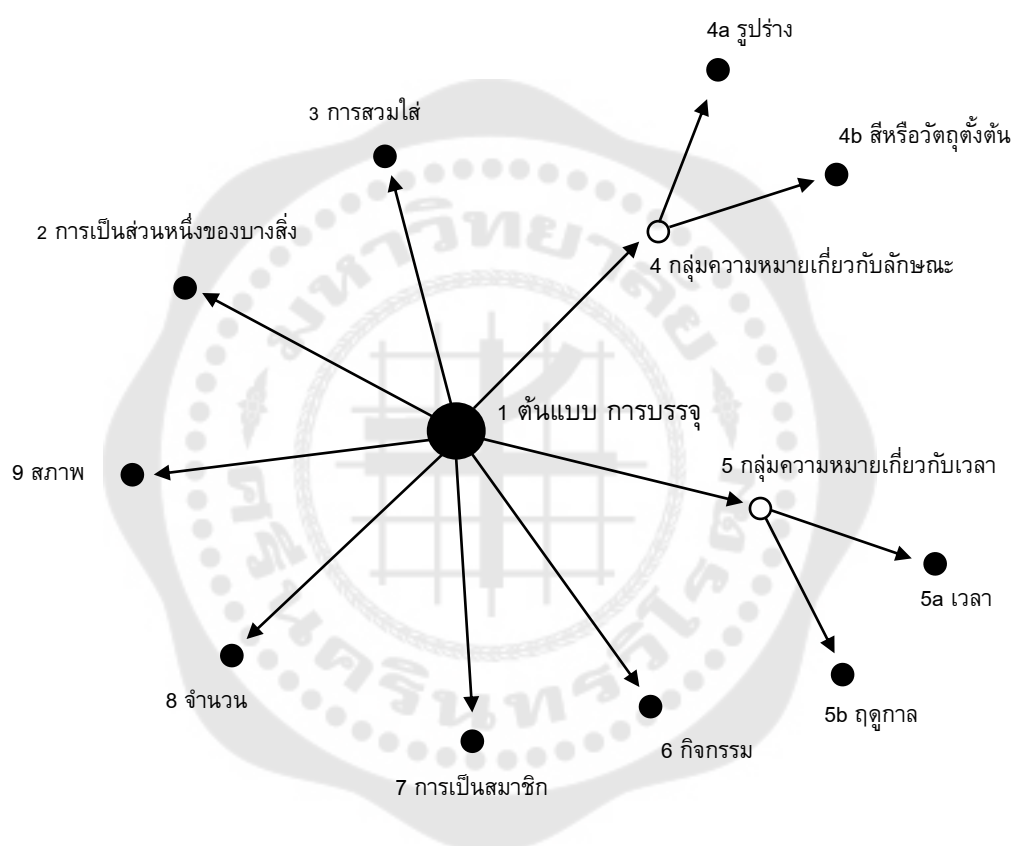
8) ความหมายแสดงจำนวน

ตัวอย่าง (20) One *in* ten homes now has cable TV.

9) ความหมายแสดงสภาพ

ตัวอย่าง (21) His life was *in* danger.

ภาพประกอบที่ 51 แสดงให้เห็นว่าบุพพทของ in มีเครือข่ายความหมายที่ประกอบด้วย 9 ความหมายที่ต่างกันไป แต่แต่ละความหมายแสดงด้วยจุดกลมสีดำที่บัพ ความหมายต้นแบบจะอยู่ตรงกลาง ในขณะที่บางความหมายในเครือข่ายความหมายมีความสัมพันธ์ในลักษณะเป็นกลุ่มแสดงลักษณะของกลุ่มด้วยจุดกลมไม่ทึบ และทิศทางของลูกศรแสดงเส้นทางการขยายความหมาย

ภาพประกอบ 51 แสดงเครือข่ายความหมายแบบรัศมีของบุพพท in

จากภาพประกอบที่ 51 แสดงเครือข่ายความหมายแบบรัศมีของบุพพท in โดยมี 1) ความหมายต้นแบบหรือความหมายการบรรจุ อยู่ตำแหน่งศูนย์กลาง และลูกศรแผ่เป็นรัศมีเพื่อแสดงกลุ่มความหมาย และความหมายต่าง ๆ ที่เพิ่มเติมจากความหมายต้นแบบ โดยลำดับความหมายที่ใกล้กับตำแหน่งความหมายศูนย์กลางจะมีความหมายใกล้เคียงกับความหมายต้นแบบมากที่สุดและเพิ่มความหมายที่เพิ่มเติมจากความหมายต้นแบบ และความหมายอื่นที่ขยายไกลออกไปจนกลายเป็นความหมายที่ขยายออกไปในลักษณะที่เป็น

นามธรรมมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งความหมายที่เพิ่มเติมจากความหมายต้นแบบ ประกอบด้วย 3 ความหมาย ได้แก่ 2) ความหมายการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง 3) ความหมายการสวมใส่ และ 4) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะ ส่วนความหมายที่ขยายออกมาจากตำแหน่งของความหมาย ศูนย์กลางซึ่งความหมายที่ขยายออกไปในลักษณะที่เป็นนามธรรมมากขึ้น ประกอบด้วย 5 ความหมาย ได้แก่ 5) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเวลา 6) ความหมายแสดงกิจกรรม 7) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิก 8) ความหมายแสดงจำนวน และ 9) ความหมายแสดงสภาพ

3) มีการเกิดร่วมกับประเภคำอื่น

บุพพท *in* สามารถประกอบเข้ากับคำประเภคำอื่นได้ เช่น บุพพท *in* ประกอบเข้ากับกริยาเพื่อสร้างคำประสม เช่น *income* ที่เกิดจากบุพพท *in* รวมกับคำกริยา *come* (มา) เกิดเป็นคำความหมายใหม่ แปลว่า รายได้ หรือคำนามประกอบเข้ากับบุพพทวลีเพื่อสร้างคำประสม เช่น *son-in-law* ที่เกิดจากคำนาม *son* (ลูกชาย) รวมกับบุพพทวลี *in-law* (ในกฎหมาย) เกิดเป็นคำความหมายใหม่ แปลว่า ลูกเขย (ผู้ชายที่มาแต่งงานกับญาติผู้หญิง (ลูกสาว)) หรือบุพพท *in* ประกอบเข้ากับกริยาเพื่อสร้างกริยวลี เช่น *get in* ที่เกิดจากคำกริยา *get* (ได้รับ) รวมกับบุพพท *in* เกิดเป็นกริยวลี แปลว่า ขึ้น และ *break in* ที่เกิดจากคำกริยา *break* (หยุด) รวมกับบุพพท *in* เกิดเป็นกริยวลี แปลว่า ขัดจังหวะหรือบุกรุก สรุปได้ว่า บุพพท *in* สามารถเกิดร่วมกับคำประเภคำอื่น ๆ ได้ เนื่องจากความหมายแสดงความเกี่ยวข้องกันในลักษณะสิ่งใดอยู่ภายในที่หมายอยู่ จึงทำให้ความหมาย “การบรรจุ” เป็นความหมายต้นแบบของบุพพท *in*

4) มีความสัมพันธ์กับบุพพทอื่น

ผู้วิจัยพบว่าบุพพท *in* มีความสัมพันธ์ทางความหมายแบบตรงข้ามกับบุพพท *out* โดยการมีความหมายตรงข้าม (antonymy) ซึ่งตรงข้ามกับอีกคำหนึ่ง โดยหากคำหนึ่งบอกถึงการเคลื่อนที่ในทิศทางหนึ่ง อีกคำหนึ่งจะแสดงการเคลื่อนที่ในทิศทางตรงกันข้ามของคำนั้น ๆ (นันทนา วงษ์ไทย, 2561, pp. 53-54) เช่น ในภาษาไทย ได้แก่ บน-ล่าง เหนือ-ใต้ และขึ้น-ลง หรือในภาษาอังกฤษ ได้แก่ *before-after*, *up-down* และ *near-far*

บุพพท *in* และบุพพท *out* จะปรากฏเป็นชุดที่แสดงมิติทางพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กันได้ ดังภาพประกอบ 52

ภาพประกอบ 52 ความสัมพันธ์ของบุพพท *in* และ *out*

จากภาพประกอบ 52 วงกลมที่บ่งแสดงสิ่งโคจร ส่วนกรอบสี่เหลี่ยมแสดงที่หมาย จะเห็นว่าบุพพท *in* แสดงสิ่งโคจรที่อยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย และบุพพท *out* แสดงสิ่งโคจรอยู่นอกขอบเขตที่หมาย ซึ่งเป็นคำตรงข้ามแบบทิศทางตรงข้ามกันของบุพพท *in* ดังนั้นเกณฑ์ข้อนี้ทำให้เห็นว่าความหมาย “การบรรจุ” เป็นความหมายต้นแบบของบุพพท *in*

5) คาดการณ์การขยายความหมายไปสู่ความหมายอื่น ๆ ได้ง่าย

หลักการของเกณฑ์ข้อนี้ คือยิ่งเราสามารถคาดคะเนว่าความหมายหนึ่งมีการขยายความหมายไปสู่อีกความหมายอื่นได้ง่ายเท่าใด ความหมายนั้นยิ่งมีความเป็นไปได้ที่จะเป็นความหมายต้นแบบมากเท่านั้น เนื่องจากความหมายต้นแบบจะเป็นความหมายที่ความหมายอื่น ๆ ในเครือข่ายความหมายขยายออกมา ดังนั้นความหมายต้นแบบควรจะเป็นความหมายที่คาดคะเนได้ง่ายที่สุดในบรรดาความหมายอื่น ๆ ในเครือข่ายความหมาย ซึ่งความหมายต้นแบบของบุพพท *in* คือ ความหมายการบรรจุ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย และบุพพทดังกล่าวยังสามารถขยายความหมายอื่น ๆ ได้ตามเครือข่ายความหมายที่ขยายออกมา โดยความหมายที่ขยายออกมานั้นมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับความหมายต้นแบบในลักษณะของสิ่งโคจรอยู่ภายในที่หมายเช่นเดียวกัน ดังนั้นเกณฑ์ข้อนี้ทำให้เห็นว่าความหมาย “การบรรจุ” เป็นความหมายต้นแบบของบุพพท *in*

จากจุดมุ่งหมายประการที่สอง เพื่อสร้างความหมายต้นแบบที่สัมพันธ์กับความหมายอื่นแบบเครือข่ายรัศมี จากแนวความคิดที่มีหลายความหมายแบบมีหลักการ ของ Tyler และ Evans โดยการใช้เกณฑ์ 5 ข้อที่เป็นขั้นตอนหรือวิธีการอย่างเป็นกลาง ผู้วิจัยสรุปได้ว่าความหมายต้นแบบของบุพพท *in* คือ ความหมาย “การบรรจุ” ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ของสิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย เนื่องจากมีความหมายเชิงประวัติ มีความหมายที่สัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับความหมายอื่น ๆ ที่อยู่ในเครือข่ายความหมาย สามารถประกอบเข้ากับคำประเภทอื่นเพื่อสร้างความหมายใหม่ได้ สามารถจัดกลุ่มเข้าด้วยกันและแสดงมิติทางพื้นที่ได้ และสามารถคาดการณ์ว่าความหมายหนึ่งมีการขยายความหมายไปสู่ความหมายอื่นได้ง่าย จากเกณฑ์ทั้ง 5 ข้อนี้ จึงสามารถระบุได้ว่า “การบรรจุ” เป็นความหมายต้นแบบของบุพพท *in*

ตารางที่ 4 แสดงความหมายของบุพพท *in* มีจำนวนทั้งสิ้น 9 ความหมาย ประกอบด้วยความหมายต้นแบบ คือ ความหมายการบรรจุ และความหมายอื่น ๆ ที่ขยายออกมาจากความหมายต้นแบบ จำนวน 8 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง ความหมายแสดงการสวมใส่ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเวลา ความหมายแสดงกิจกรรม ความหมายแสดงการเป็นสมาชิก ความหมายแสดงจำนวน และ ความหมายแสดงสภาพ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งโคจรและที่หมาย ดังนี้

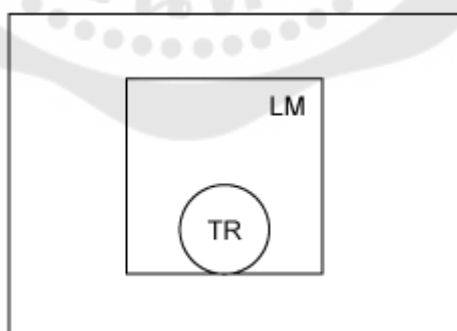
ตาราง 4 กลุ่มความหมายและความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งโคจรและที่หมายของบุพพท *in*

ลำดับ	ความหมาย	ความสัมพันธ์
ความหมายต้นแบบ		
1	การบรรจุ	สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย
2	การเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง	สิ่งโคจรอยู่ภายในและเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย
3	การสวมใส่	สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมายเพียงบางส่วน
4 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะ		
4a	รูปร่าง	สิ่งโคจรอยู่ในลักษณะนั้น ๆ ของที่หมาย
4b	สีหรือวัตถุตั้งต้น	สิ่งโคจรมีคุณสมบัติเป็นหรือสร้างจากที่หมาย

ตาราง 4 (ต่อ)

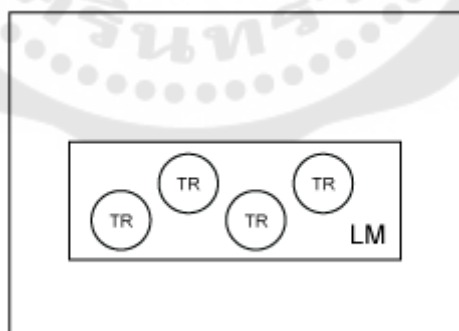
ลำดับ	ความหมาย	ความสัมพันธ์
5 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเวลา		
5a	เวลา	สิ่งโคจรเกิดอยู่ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของที่หมาย
5b	ฤดูกาล	สิ่งโคจรเกิดอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งของที่หมายซึ่งเกี่ยวกับสภาพดินฟ้าอากาศ
6	กิจกรรม	สิ่งโคจรมีอาชีพเป็นหรือมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับที่หมาย
7	การเป็นสมาชิก	สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวกับที่หมาย ซึ่งที่หมายแสดงในรูปของการระบุภาษา
8	จำนวน	สิ่งโคจรเป็นจำนวนหนึ่ง ๆ จากจำนวนเต็มของที่หมาย
9	สภาพ	สิ่งโคจรอยู่ในสภาพหรือตกอยู่ในเงื่อนไขของที่หมาย

การมีหลายความหมายของบุพพท *in* แสดงความหมายต่าง ๆ ซึ่งความหมายลำดับแรก คือ ความหมายต้นแบบ หรือความหมาย “การบรรจุ” แสดงความสัมพันธ์ของสิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย แสดงดังภาพประกอบ 53

ภาพประกอบ 53 ภาพร่างต้นแบบของบุพพท *in*

ผู้วิจัยใช้แนวคิดภาพร่าง (image schema) ของ Johnson (1987) เพื่อใช้อธิบาย มโนทัศน์ของความหมายต้นแบบและความหมายอื่น ๆ ที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายต้นแบบ แสดงในลักษณะของภาพร่าง ซึ่ง Johnson กล่าวว่าภาพร่างมีที่มาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ ทั้งประสบการณ์ทางร่างกายซึ่งหมายถึงการที่ร่างกายมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัว เมื่อมนุษย์ได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวร่างกาย และการที่ ร่างกายมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว จะทำให้เกิดภาพในความคิดและก่อสร้างเป็นภาพขึ้นใน ระบบความคิด โดยมโนทัศน์ของบุพบต in มีความหมายอื่นที่เพิ่มเติมเข้ามา จำนวน 9 ความหมาย ประกอบด้วยความหมายการบรรจุ (ความหมายต้นแบบ) และความหมายอื่นที่ เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายต้นแบบ จำนวน 3 ความหมาย และความหมายที่ขยายออกไปใน ลักษณะที่เป็นนามธรรมมากขึ้น จำนวน 5 ความหมาย ดังนี้

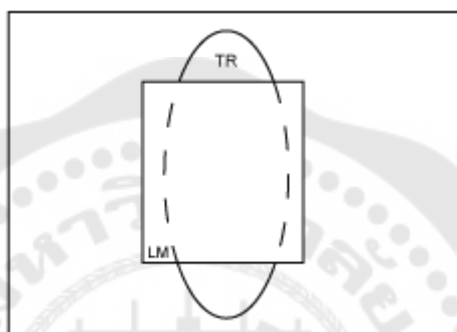
ความหมายอื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายต้นแบบ จำนวน 3 ความหมาย ได้แก่ ความหมายการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง ความหมายการสวมใส่ และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับ ลักษณะ ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ในลักษณะของสิ่งใดจะมีคุณสมบัติกับที่หมาย โดย แสดงเป็นภาพร่าง ดังนี้

ภาพประกอบ 54 ภาพร่างการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง

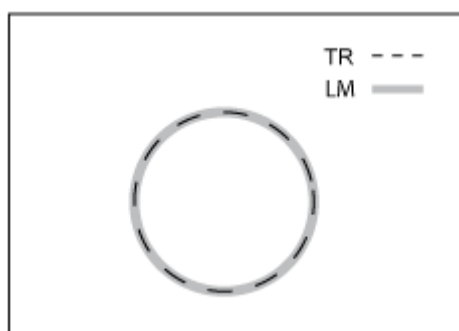
จากภาพประกอบที่ 54 ภาพร่างการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง แสดงลักษณะที่สิ่งใดจะ อยู่ภายในและเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย ซึ่งเป็นความหมายที่ใกล้เคียงความหมายต้นแบบมาก

ที่สุด ซึ่งภาพร่างนี้สอดคล้องกับความหมายแสดงการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง ตัวอย่างเช่น You can choose any menu *in* this brochure. จากประโยคตัวอย่าง สิ่งโคจร คือ เมนูใด ๆ (any menu) และที่หมาย คือ โบรชัวร์แผ่นนี้ (this brochure) แสดงความสัมพันธ์ คือ รายการต่าง ๆ ของเมนูเป็นส่วนหนึ่งของโบรชัวร์แผ่นนี้ เนื่องจากอิทธิพลของคำแวดล้อม ได้แก่ คำคุณศัพท์ any ส่งผลให้สิ่งโคจรในภาพร่างข้างต้นมีจำนวนมากกว่าหนึ่ง

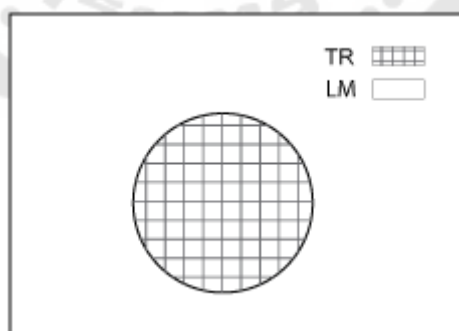
ภาพประกอบ 55 ภาพร่างการสวมใส่

จากภาพประกอบ 55 ภาพร่างแสดงความหมายการสวมใส่ แสดงลักษณะที่สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมายเพียงบางส่วน ซึ่งภาพร่างนี้สอดคล้องกับความหมายแสดงการสวมใส่ ตัวอย่างเช่น Leo looked very handsome *in* his uniform. จากประโยคตัวอย่าง สิ่งโคจร คือ ลีโอ (Leo) และที่หมาย คือ ชุดเครื่องแบบของลีโอ (his uniform) แสดงความสัมพันธ์ คือ ลีโอดูหล่อซึ่งความหล่ออยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยชุดเครื่องแบบของเขาเพียงบางส่วน เนื่องจากชุดที่ลีโอใส่นั้นก็ไม่ได้ล้อมรอบหรือปิดล้อมลีโอทั้งร่างกาย ยังมีบางส่วนของลีโอ เช่น ใบหน้า และมือ ที่ไม่ได้ถูกล้อมรอบหรือถูกปิดล้อม

ภาพประกอบ 56 ภาพร่างรูปร่าง

จากภาพประกอบ 56 ภาพร่างแสดงความหมายรูปร่าง แสดงลักษณะสิ่งโคจรแสดงด้วยเส้นประสีดำอยู่ในลักษณะนั้น ๆ ของที่หมาย ที่หมายแสดงด้วยเส้นทึบสีเทา โดยภาพร่างนี้สอดคล้องกับความหมายแสดงรูปร่างซึ่งอยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะ ตัวอย่างเช่น Teacher wants the students stand *in* a circle. จากประโยคตัวอย่าง สิ่งโคจร คือ นักเรียนหลายคน (the students) และที่หมาย คือ วงกลมจำนวน 1 วง (a circle) แสดงความสัมพันธ์ คือ นักเรียนอยู่ในลักษณะของวงกลมกระทำโดยกริยายืน (stand)

ภาพประกอบ 57 ภาพร่างสี่หรือวัตถุตั้งต้น

จากภาพประกอบ 57 ภาพร่างแสดงความหมายสีหรือวัตถุตั้งต้น แสดงลักษณะ
สิ่งโคจร (เส้นตาราง) มีคุณสมบัติเป็นหรือสร้างจากที่หมาย (สีขาวย) โดยสอดคล้องกับความหมาย
สีหรือวัตถุตั้งต้น ซึ่งอยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะ ตัวอย่างเช่น

(22) Does blue has the same pattern *in* red? (ความหมายแสดงสี)

(23) A sculpture *in* gold marble stands in the temple. (ความหมายแสดงวัตถุตั้งต้น)

จากประโยคตัวอย่างที่ (22) สิ่งโคจร คือ รูปแบบเดียวกัน (the same pattern) และ
ที่หมาย คือ สีแดง (red) แสดงความสัมพันธ์รูปแบบมีคุณสมบัติเป็นสีแดง และในประโยคตัวอย่าง
ที่ (23) สิ่งโคจร คือ รูปปั้นจำนวน 1 รูปปั้น (a sculpture) และที่หมาย คือ หินอ่อนสีทอง (gold
marble) แสดงความสัมพันธ์รูปปั้นสร้างจากหินอ่อนสีทอง

ในส่วนของความหมายอื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาและความหมายที่ขยายออกไปในลักษณะ
ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น จำนวน 5 ความหมาย ได้แก่ กลุ่มความหมายแสดงเวลา ความหมาย
แสดงแสดงกิจกรรม ความหมายแสดงการเป็นสมาชิก ความหมายแสดงจำนวน และความหมาย
แสดงสภาพ ซึ่งลักษณะบางประการของมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษามีความสอดคล้องกับความหมาย
ต้นแบบ คือ สิ่งโคจรอยู่ภายในที่หมาย เหมือนกับความหมายต้นแบบ ที่แสดงความสัมพันธ์
สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย

ลำดับต่อไป ผู้วิจัยวิเคราะห์มโนทัศน์ของบุพพท *on* ในภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิด
การมีหลายความหมายแบบมีหลักการ

1.2 มโนทัศน์ของบุพพท *on* ในภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความหมายของบุพพท *on* ในภาษาอังกฤษจากความหมายใน
พจนานุกรม โดยใช้แนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ

เกณฑ์ข้อแรก ซึ่งกล่าวถึงการแยกความหมายที่แตกต่างออกจากกัน พบว่าบุพพท *on*
มีความหมายพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่และตำแหน่ง คือ แสดงบางสิ่งบางอย่างที่มีพื้นผิวรองรับและ
สัมผัสกับพื้นผิว เช่น There is a black vase filled with flowers *on* the table. จากประโยค

ดังกล่าว แจกันสีดำที่มีดอกไม้มากมาย (a black vase filled with flowers) คือ สิ่งโคจร และโต๊ะ (the table) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยที่หมาย นอกจากนี้ยังมีความหมายอื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายพื้นฐานอีก 15 ความหมาย ดังต่อไปนี้

1) ความหมายแสดงส่วนที่โดดเด่น

ตัวอย่างเช่น (24) Jack has a bruise *on* his forehead.

จากประโยคดังกล่าว รอยฟกช้ำ (a bruise) คือ สิ่งโคจร และหน้าผากของแจ๊ค (his forehead) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรมีความโดดเด่นและเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย

2) ความหมายแสดงหัวข้อ

ตัวอย่างเช่น (25) A company gets an advice from a computer consultant *on* the installation of a computer system.

จากประโยคดังกล่าว คำแนะนำจากที่ปรึกษาด้านคอมพิวเตอร์ (an advice from a computer consultant) คือ สิ่งโคจร และการติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ (the installation of a computer system) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรเป็นหัวข้อหรือเรื่องที่กำลังพูดถึงเป็นประเด็นสำคัญเกี่ยวกับที่หมาย

3) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม

ตัวอย่างเช่น (26) Salmon is *on* the menu.

จากประโยคดังกล่าว แซลมอน (รายการอาหาร) (Salmon) คือ สิ่งโคจร และเมนู (the menu) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรเป็นสมาชิกของที่หมาย

4) ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ

ตัวอย่างเช่น (27) Rose has a phone *on* her at all times.

จากประโยคดังกล่าว โทรศัพท์มือถือ (a phone) คือ สิ่งโคจร และเธอ (Rose) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรครอบครองที่หมายในฐานะเจ้าของของที่หมาย

5) ความหมายแสดงการบันทึก

ตัวอย่างเช่น (28) You can find the outcomes of research *on* the computer disc.

จากประโยคดังกล่าว ผลลัพธ์ของการวิจัย (the outcomes of research) คือ สิ่งโคจร และแผ่นดิสก์คอมพิวเตอร์ (the computer disc) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรถูกบันทึกลงไปที่หมาย (ที่หมายเกี่ยวข้องกับระบบข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ฮาร์ดดิสก์ แผ่นบันทึกข้อมูล แผ่นซีดี แผ่นดีวีดี หน่วยความจำแบบแฟลช (แฮนด์ไดรฟ์ (handy drive) ยูเอสบีไดรฟ์ (usb drive) ทัมป์บีไดรฟ์ (thumb drive))

6) ความหมายแสดงผ่านการออกอากาศ

ตัวอย่างเช่น (29) The show will be broadcast *on* BCTV.

จากประโยคดังกล่าว รายการโชว์ (the show) คือ สิ่งโคจร และช่องรายการ BCTV คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรกำลังจะออกอากาศ เผยแพร่ หรือออนแอร์ ผ่านในช่องทางของที่หมายซึ่งกระทำโดยกริยา ออกอากาศ (broadcast)

7) ความหมายแสดงพาหนะ

ตัวอย่างเช่น (30) John got some sleep *on* the plane.

จากประโยคดังกล่าว จอห์น (John) คือ สิ่งโคจร และเครื่องบิน (the plane) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยบางส่วนของที่หมายกระทำโดยกริยา นอนหลับ (sleep) ซึ่งที่หมายในความหมายนี้ต้องเป็นยานพาหนะเท่านั้น

8) ความหมายแสดงเวลา

ตัวอย่างเช่น (31) They will marry *on* Christmas day.

จากประโยคดังกล่าว เหตุการณ์ที่พวกเขาจะแต่งงาน (They will marry) คือ สิ่งโคจร และวันคริสต์มาส (Christmas day) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง (ภายในวันนั้นๆ) ของที่หมายกระทำโดยกริยาแต่งงาน (marry)

9) ความหมายแสดงการใช้ยาหรือสารเสพติด

ตัวอย่างเช่น (32) My dad was *on* heroin before I was born.

จากประโยคดังกล่าว พ่อของฉัน (my dad) คือ สิ่งโคจร และเฮโรอีน (heroin) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรใช้ที่หมายด้วยวิธีการเสพหรือบริโภคยาและสารเสพติด

10) ความหมายแสดงทิศทาง

ตัวอย่างเช่น (33) You'll see the school *on* your right.

จากประโยคดังกล่าว โรงเรียน (the school) คือ สิ่งโคจร และด้านขวามือของคุณ (your right) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ในตำแหน่งที่ที่หมายกำหนด

11) ความหมายแสดงการใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงาน

ตัวอย่างเช่น (34) The radio runs *on* batteries.

จากประโยคดังกล่าว วิทยุ (the radio) คือ สิ่งโคจร และแบตเตอรี่ (batteries) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรทำงานในทางใดทางหนึ่งโดยใช้พลังงานของที่หมายกระทำโดยกริยารวิ่ง (run)

12) ความหมายแสดงการเปรียบเทียบ

ตัวอย่างเช่น (35) Sales are 20% up *on* last year.

จากประโยคดังกล่าว ยอดขายที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 (sales are 20% up) คือ สิ่งโคจร และปีที่แล้ว (last year) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรเทียบเคียงให้เห็นลักษณะที่เหมือนหรือต่างกับที่หมาย

13) ความหมายแสดงบางสิ่งบางอย่างที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด

ตัวอย่างเช่น (36) There's a diagram *on* page 44.

จากประโยคดังกล่าว แผนผัง (a diagram) คือ สิ่งโคจร และหน้าที่ 44 (page 44) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรมีความโดดเด่นเหนือจากที่หมายและเป็นส่วนหนึ่งกับที่หมายโดยการถูกเขียน พิมพ์ หรือวาดขึ้น

14) ความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา

ตัวอย่างเช่น (37) Max spent 180\$ *on* a hat.

จากประโยคดังกล่าว เงินจำนวน 180 ดอลลาร์สหรัฐ (180\$) คือ สิ่งโคจร และหมวก (a hat) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรเป็นมูลค่าราคาของที่หมายกระทำโดยกริยา ใช้จ่าย (spent)

15) ความหมายแสดงการใช้อุปกรณ์

ตัวอย่างเช่น (38) Is Lisa still *on* the phone?

จากประโยคดังกล่าว ลิซ่า (Lisa) คือ สิ่งโคจร และโทรศัพท์มือถือ (the phone) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรใช้ที่หมายในลักษณะของอุปกรณ์

สำหรับเกณฑ์ข้อที่ 2 ในการกำหนดความหมายที่แตกต่างจากความหมายอื่น โดยที่ความหมายนั้นจะต้องไม่ขึ้นกับบริบท ผู้วิจัยพบว่าความหมายของบุพพท on ที่พบจำนวน 16 ความหมาย ดังที่กล่าวมาข้างต้น บางความหมายเป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกัน เนื่องจากแสดงนัยซึ่งกันและกัน ดังตารางที่ 5

ตาราง 5 ความหมายที่แสดงนัยซึ่งกันและกันของบุพพท on ของเจ้าของภาษา

ลำดับ	ความหมาย	กลุ่มความหมาย
1	ส่วนที่โดดเด่น	เกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง
3	การเป็นสมาชิกของกลุ่ม	
5	การบันทึก	
13	บางสิ่งบางอย่างที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด	
9	การใส่ยาหรือสารเสพติด	เกี่ยวกับการใช้
11	การใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงาน	
15	การใช้อุปกรณ์	

จากตารางที่ 5 แสดงความหมายที่แสดงนัยซึ่งกันและกันของบุพพท on ของเจ้าของภาษา ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์สิ่งใดจะมีโดดเด่นและเป็นส่วนหนึ่งกับที่หมาย พบความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับความหมาย จำนวน 4 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงส่วนที่โดดเด่น ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ความหมายแสดงการบันทึก และ ความหมายแสดงบางสิ่งบางอย่างที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด ผู้วิจัยจึงรวมความหมายดังกล่าวเป็นกลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง และลักษณะของความสัมพันธ์สิ่งใดจะใช้ที่หมาย พบความสัมพันธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับความหมาย จำนวน 3 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงการใส่ยาหรือสารเสพติด ความหมายแสดงการใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงาน และ ความหมายแสดงการใช้อุปกรณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงรวมความหมายดังกล่าวเป็นกลุ่มความหมายเกี่ยวกับการใช้

การวิเคราะห์ความหมายตามจุดมุ่งหมายของแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ ทำให้พบว่าจากความหมายของบุพพท on จากจำนวน 16 ความหมายที่พบใน

พจนานุกรม มีจำนวนลดลงเหลือเพียง 11 ความหมาย ได้แก่ ความหมายพื้นฐาน และความหมายที่เพิ่มเติมเข้ามา จำนวน 10 ความหมาย ซึ่งทุกความหมายเป็นความหมายที่เป็นอิสระจากบริบท ดังนี้

- 1) ความหมายพื้นฐาน
- 2) ความหมายแสดงเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง
- 3) ความหมายแสดงพาหนะ
- 4) ความหมายแสดงเกี่ยวกับการใช้
- 5) ความหมายแสดงทิศทาง
- 6) ความหมายแสดงผ่านการออกอากาศ
- 7) ความหมายแสดงเวลา
- 8) ความหมายแสดงหัวข้อ
- 9) ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ
- 10) ความหมายแสดงการเปรียบเทียบ
- 11) ความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา

สำหรับจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 ของแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ คือ เพื่อสร้างความหมายต้นแบบที่สัมพันธ์กับความหมายอื่นแบบเครือข่ายรัศมี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความหมายต้นแบบของบุพพท *on* ดังนี้

- 1) ความหมายแรกที่พบในประวัติของคำ ๆ นั้น

ข้อมูลเชิงประวัติของบุพพท *on* พบความสัมพันธ์ของความหมายพื้นฐานที่สอดคล้องกัน ได้แก่ BBC English Dictionary ปี 1993 แสดงความหมายของบุพพท *on* คือ “If you are standing or resting on something, it is underneath you and is supporting your weight.” และ Cambridge International Dictionary of English ปี 1995 แสดงความหมายของบุพพท *on* คือ “Used to show that something is in a position above something else and touching it or that something is moving into such a position.” และยังพบความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ ในบุพพท *บน* ในภาษาไทย แสดงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. 2542 แสดงความหมายของบุพพท *บน* คือ “ในที่ซึ่งอยู่สูงหรือเหนือ เช่น นั่งอยู่บนเรือ วางมือบนหนังสือ

มีหนังสือวางอยู่บนโต๊ะ” ในภาษาเยอรมัน ได้แก่ บุพพท *auf* คือ “verwendet, um einen (statischen) Kontakt von oben zu bezeichnen ⇔ unter” แปลว่า “ใช้เพื่อแสดงถึงการสัมผัส (คงที่) จากด้านบนถึงด้านล่าง” ปรากฏบนเว็บไซต์ <https://de.thefreedictionary.com/> และในภาษาญี่ปุ่น ได้แก่ บุพพท *うえ* แสดงความหมาย “位置関係で、基準とするものより高い方、高い所をいう。” แปลว่า “บริเวณที่อยู่เหนือกว่าหรือสูงกว่าขอบเขตที่สายตามองเห็น” ที่ปรากฏบนเว็บไซต์ <https://dictionary.goo.ne.jp/> ซึ่งจากภาษาต่าง ๆ ดังกล่าวต่างเป็นบุพพทที่แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ของสิ่งโคจรซึ่งสัมผัสและถูกรองรับโดยที่หมาย ดังนั้น ทำให้สามารถระบุได้ว่าความหมาย “การสัมผัสและรองรับ” เป็นความหมายต้นแบบของบุพพท *on*

2) มีความเด่นในเครือข่ายทางความหมาย

ความหมายต้นแบบต้องเป็นความหมายที่มีความสัมพันธ์กับความหมายอื่นๆ ที่อยู่ในเครือข่ายความหมาย จากการวิเคราะห์ความหมายของบุพพท *on* ในส่วนที่ผ่านมา พบว่าความหมายของบุพพท *on* จากพจนานุกรม มีความหมายที่แตกต่างกัน รวมทั้งสิ้น 11 ความหมาย ได้แก่ 1) การสัมผัสและถูกรองรับ 2) การเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง 3) พาหนะ 4) การใช้ 5) ทิศทาง 6) ผ่านการออกอากาศ 7) เวลา 8) หัวข้อ 9) ความเป็นเจ้าของ 10) การเปรียบเทียบ และ 11) สิ่งของที่มีราคา ความหมายต่าง ๆ เหล่านี้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับกับสิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยที่หมาย ด้วยเหตุนี้ ความหมายต้นแบบของบุพพท *on* คือ ความหมาย “การสัมผัสและรองรับ”

ตัวอย่างของความหมายต่าง ๆ มีดังนี้

1) ความหมายการสัมผัสและรองรับ

ตัวอย่าง (39) John sits *on* the sofa.

2) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง ประกอบด้วย ความหมายต่าง ๆ ดังนี้

2a) ความหมายแสดงส่วนที่โดดเด่น

ตัวอย่าง (40) Jack has a bruise *on* his forehead.

2b) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม

ตัวอย่าง (41) Salmon is *on* the menu.

2c) ความหมายแสดงการบันทึก

ตัวอย่าง (42) You can find the outcomes of research *on* the computer disc.

2d) ความหมายแสดงบางสิ่งบางอย่างที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด

ตัวอย่าง (43) There's a diagram *on* page 44.

3) ความหมายแสดงพาหนะ

ตัวอย่าง (44) John got some sleep *on* the plane.

4) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการใช้ ประกอบด้วยความหมายต่าง ๆ ดังนี้

4a) ความหมายแสดงการใช้ยาหรือสารเสพติด

ตัวอย่าง (45) My dad was *on* heroin before I was born.

4b) ความหมายแสดงการใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงาน

ตัวอย่าง (46) The radio runs *on* batteries.

4c) ความหมายแสดงการใช้อุปกรณ์

ตัวอย่าง (47) Is Lisa still *on* the phone?

5) ความหมายแสดงทิศทาง

ตัวอย่าง (48) You'll see the school *on* your right.

6) ความหมายแสดงผ่านการออกอากาศ

ตัวอย่าง (49) The show will be broadcast *on* BCTV.

7) ความหมายแสดงเวลา

ตัวอย่าง (50) They will marry *on* Christmas day.

8) ความหมายแสดงหัวข้อ

ตัวอย่าง (51) A company gets an advice from a computer consultant *on* the installation of a computer system.

9) ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ

ตัวอย่าง (52) Rose has a phone *on* her at all times.

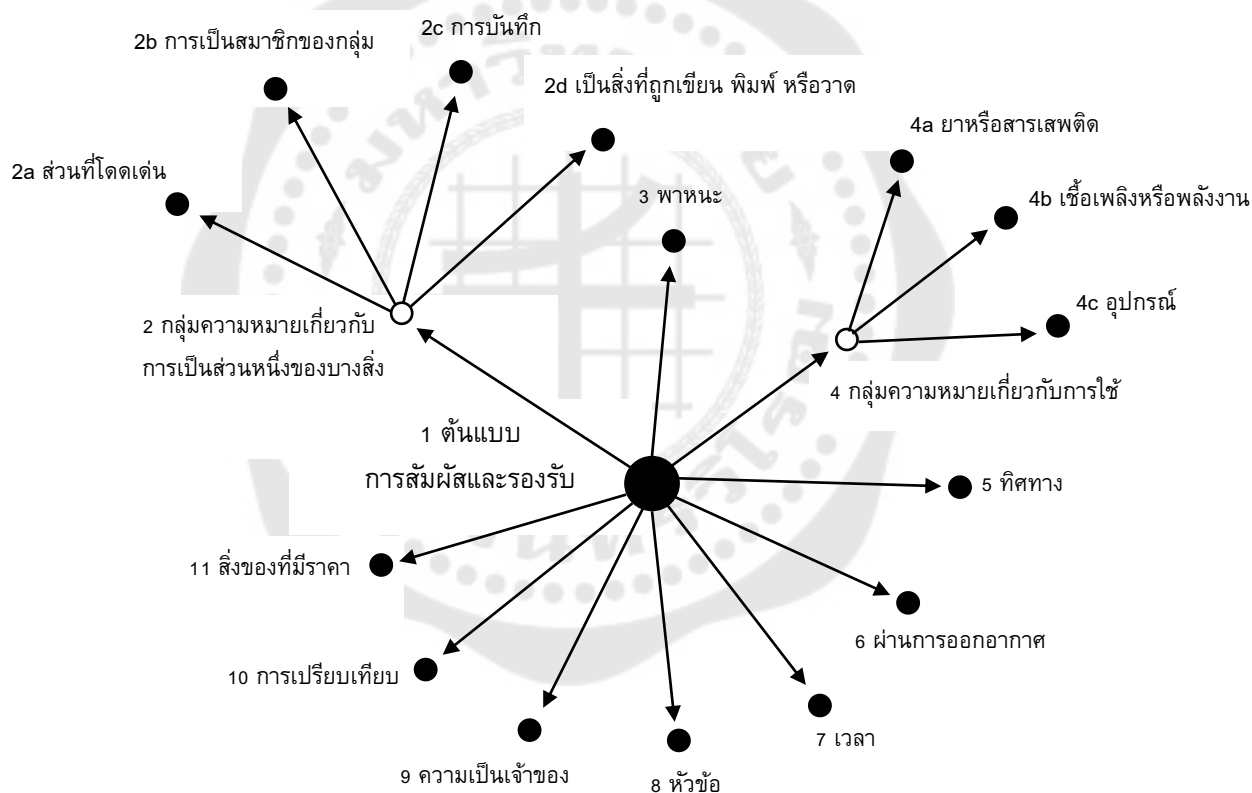
10) ความหมายแสดงการเปรียบเทียบ

ตัวอย่าง (53) Sales are 20% up *on* last year.

11) ความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา

ตัวอย่าง (54) Max spent 180\$ on a hat.

ภาพประกอบที่ 58 แสดงให้เห็นว่าบุพพทของ on มีเครือข่ายความหมายที่ประกอบด้วย 11 ความหมายที่แตกต่างกัน แต่ละความหมายแสดงด้วยจุดกลมสีดำที่ปลายความหมายต้นแบบจะอยู่ตรงกลาง ในขณะที่บางความหมายในเครือข่ายความหมายมีความสัมพันธ์ในลักษณะเป็นกลุ่มแสดงลักษณะของกลุ่มด้วยจุดกลมไม่ทึบ และทิศทางของลูกศรแสดงเส้นทางการขยายความหมาย

ภาพประกอบ 58 เครือข่ายความหมายแบบรัศมีของบุพพท on

จากภาพประกอบที่ 58 แสดงเครือข่ายความหมายแบบรัศมีของบุพพท on โดยมี 1) ความหมายต้นแบบหรือความหมายการสัมผัสและรองรับ อยู่ตำแหน่งศูนย์กลาง และลูกศรแผ่เป็นรัศมีเพื่อแสดงกลุ่มความหมาย และความหมายต่าง ๆ ที่เพิ่มเติมจากความหมาย

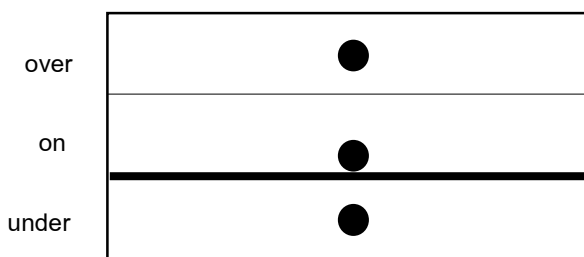
ต้นแบบ โดยลำดับความหมายที่ใกล้กับตำแหน่งความหมายศูนย์กลางจะมีความหมายใกล้เคียงกับความหมายต้นแบบมากที่สุดและเพิ่มความหมายที่เพิ่มเติมมาจากความหมายต้นแบบ และความหมายที่ขยายไกลออกไปจนกลายเป็นความหมายที่ขยายออกไปในลักษณะที่เป็นนามธรรมมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งความหมายที่เพิ่มเติมจากความหมายต้นแบบ ประกอบด้วย 2 ความหมาย ได้แก่ 2) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง และ 3) ความหมายแสดงพาหนะ ส่วนความหมายที่ขยายออกมาจากตำแหน่งของความหมายศูนย์กลางซึ่งความหมายที่ขยายออกไปในลักษณะที่เป็นนามธรรมมากขึ้น ประกอบด้วย 8 ความหมาย ได้แก่ 4) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการใช้ 5) ความหมายแสดงทิศทาง 6) ความหมายแสดงผ่านการออกอากาศ 7) ความหมายแสดงเวลา 8) ความหมายแสดงหัวข้อ 9) ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ 10) ความหมายแสดงการเปรียบเทียบ และ 11) ความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา

3) มีการเกิดร่วมกับประเภคำอื่น

บุพพท *on* สามารถประกอบเข้ากับคำประเภคำอื่นได้ เช่น ประกอบเข้ากับคำกริยาเพื่อสร้างกริยาวลี เช่น *carry on* ที่เกิดจากกริยา *carry* (อุ้ม) รวมกับบุพพท *on* เกิดเป็นกริยาวลี ที่แปลว่า ดำเนินต่อไป หรือ *count on* ที่เกิดจากกริยา *count* (นับ) รวมกับบุพพท *on* เกิดเป็นกริยาวลี ที่แปลว่า วางใจ หรือประกอบเข้ากับคำนามเพื่อสร้างคำประสม เช่น *online* ที่เกิดจากบุพพท *on* รวมกับคำนาม *line* (แถว) เกิดเป็นคำความหมายใหม่ แปลว่า ออนไลน์ (การเชื่อมต่อผ่านระบบเครือข่ายทางคอมพิวเตอร์) สรุปได้ว่าบุพพท *on* สามารถเกิดร่วมกับคำประเภคำอื่น ๆ ได้ จึงทำให้เห็นว่าความหมาย “การสัมผัสและรองรับ” เป็นความหมายต้นแบบของบุพพท *on*

4) มีความสัมพันธ์กับบุพพทอื่น

ผู้วิจัยพบว่าบุพพท *on* มีความสัมพันธ์ทางความหมายแบบตรงข้ามกับบุพพท *over* และ *under* ในลักษณะของการแสดงทิศทาง ซึ่งแสดงมิติทางพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กันได้ ดังภาพประกอบ 59

ภาพประกอบ 59 ความสัมพันธ์ของบุพพท *over*, *on* และ *under*

จากภาพประกอบ 59 สิ่งโคจรแสดงด้วยวงกลมทึบ ส่วนที่ทึบแสดงด้วยเส้นทึบ จะเห็นว่าบุพพท *on* จะแตกต่างจากบุพพท *over* และ *under* เนื่องจากสิ่งโคจรสัมผัสและมีที่หมายรองรับ แต่บุพพท *over* สิ่งโคจรจะอยู่เหนือกว่าที่หมาย และบุพพท *under* สิ่งโคจรนั้นจะอยู่ใต้ที่หมาย ซึ่งบุพพททั้ง 2 ดังกล่าวเป็นคำตรงข้ามแบบทิศทางตรงข้ามกันของบุพพท *on* ดังนั้นเกณฑ์ข้อนี้ทำให้เห็นว่าความหมาย “การสัมผัสและรองรับ” เป็นความหมายต้นแบบของบุพพท *on*

5) คาดการณ์การขยายความหมายไปสู่ความหมายอื่น ๆ ได้ง่าย

ความหมายต้นแบบควรจะเป็นความหมายที่คาดการณ์ได้ง่ายที่สุดในบรรดาความหมายอื่น ๆ ในเครือข่ายความหมาย ซึ่งความหมายต้นแบบของบุพพท *on* คือ ความหมายการสัมผัสและรองรับ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยที่หมาย และบุพพทดังกล่าวนี้ยังสามารถขยายความหมายอื่น ๆ ได้ตามเครือข่ายความหมายที่ขยายออกมา เช่น ความหมายพาหนะ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยบางส่วนของที่หมาย นอกจากนี้ยังมีความหมายอื่นที่เป็นความหมายที่ขยายออกไปในลักษณะที่เป็นนามธรรมมากขึ้น ดังนั้นเกณฑ์ข้อนี้ทำให้เห็นว่าความหมาย “การสัมผัสและรองรับ” เป็นความหมายต้นแบบของบุพพท *on*

จากจุดมุ่งหมายประการที่สอง เพื่อสร้างความหมายต้นแบบที่สัมพันธ์กับความหมายอื่นแบบเครือข่ายรัศมี จากแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ ของ Tyler

และ Evans โดยการใช้เกณฑ์ 5 ข้อที่เป็นขั้นตอนหรือวิธีการอย่างเป็นกลาง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความหมายต้นแบบของบุพพท *on* คือ ความหมาย “การสัมผัสและรองรับ” ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ของสิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยที่หมาย เนื่องจากมีความหมายเชิงประวัติ มีความหมายที่สัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับความหมายอื่น ๆ ที่อยู่ในเครือข่ายความหมาย สามารถประกอบเข้ากับคำประเภทอื่นเพื่อสร้างความหมายใหม่ได้ สามารถจัดกลุ่มเข้าด้วยกันและแสดงมิติทางพื้นที่ได้ และสามารถคาดการณ์ว่าความหมายหนึ่งมีการขยายความหมายไปสู่ความหมายอื่นได้ง่าย จากเกณฑ์ทั้ง 5 ข้อนี้ จึงสามารถระบุได้ว่าเป็นความหมาย “การสัมผัสและรองรับ” เป็นความหมายต้นแบบของบุพพท *on*

ตารางที่ 6 แสดงความหมายของบุพพท *on* มีจำนวนทั้งสิ้น 11 ความหมาย ประกอบด้วยความหมายต้นแบบ คือ ความหมายการสัมผัสและรองรับ และความหมายอื่น ๆ ที่ขยายออกมาจากความหมายต้นแบบ จำนวน 10 ความหมาย ได้แก่ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง ความหมายแสดงพาหนะ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการใช้ ความหมายแสดงทิศทาง ความหมายแสดงผ่านการออกอากาศ ความหมายแสดงเวลา ความหมายแสดงหัวข้อ ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ ความหมายแสดงการเปรียบเทียบ และความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งโคจรและที่หมาย ดังนี้

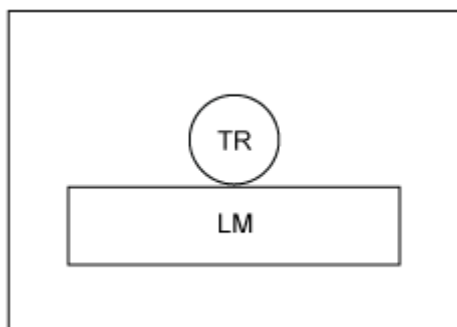
ตาราง 6 กลุ่มความหมายและความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งโคจรและที่หมายของบุพพท *on*

ลำดับ	ความหมาย	ความสัมพันธ์
ความหมายต้นแบบ		
1	การสัมผัสและรองรับ	สิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยที่หมาย
2 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง		
2a	ส่วนที่โดดเด่น	สิ่งโคจรมีความโดดเด่นและเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย
2b	การเป็นสมาชิกของกลุ่ม	สิ่งโคจรเป็นสมาชิกของที่หมาย
2c	การบันทึก	สิ่งโคจรถูกบันทึกลงไปในที่หมาย
2d	สิ่งที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด	สิ่งโคจรมีความโดดเด่นเหนือจากที่หมายและเป็นส่วนหนึ่งกับที่หมายโดยการถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	ความหมาย	ความสัมพันธ์
3	พาหนะ	สิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยบางส่วนของที่หมาย ซึ่งที่หมายต้องเป็นพาหนะเท่านั้น
4 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการใช้		
4a	ยาหรือสารเสพติด	สิ่งโคจรใช้ที่หมายด้วยวิธีการเสพหรือบริโภคยาหรือสารเสพติด
4b	เชื้อเพลิงหรือพลังงาน	สิ่งโคจรทำงานในทางใดทางหนึ่งโดยการใช้พลังงานของที่หมาย
4c	อุปกรณ์	สิ่งโคจรใช้ที่หมายในลักษณะของอุปกรณ์
5	ทิศทาง	สิ่งโคจรอยู่ในตำแหน่งที่ ที่หมายกำหนด
6	ผ่านการออกอากาศ	สิ่งโคจรกำลังจะออกอากาศ เผยแพร่ หรือออนแอร์ ผ่านในช่องทางของที่หมาย
7	เวลา	สิ่งโคจรอยู่ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง (ภายในวันนั้น ๆ) ของที่หมาย
8	หัวข้อ	สิ่งโคจรเป็นหัวข้อหรือเรื่องที่กำลังกล่าวถึงเป็นประเด็นสำคัญเกี่ยวกับที่หมาย
9	ความเป็นเจ้าของ	สิ่งโคจรครองครองที่หมายในฐานะเจ้าของของที่หมาย
10	การเปรียบเทียบ	สิ่งโคจรเทียบเคียงให้เห็นลักษณะที่เหมือนหรือต่างกับที่หมาย
11	สิ่งของที่มีราคา	สิ่งโคจรเป็นมูลค่าราคาของที่หมาย

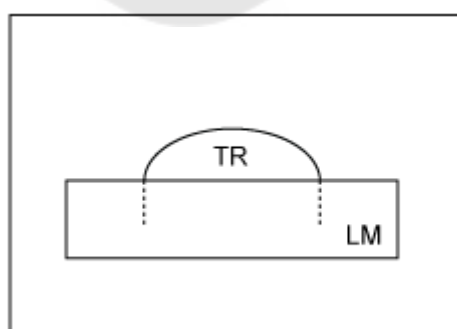
การมีหลายความหมายของบุพพท on แสดงความหมายต่าง ๆ ซึ่งความหมายลำดับแรก คือ ความหมายต้นแบบ หรือความหมาย “การสัมผัสและรองรับ” แสดงความหมายสัมพันธ์ของสิ่งโคจรที่มีการสัมผัสและถูกรองรับโดยที่หมาย แสดงดังภาพประกอบ 60

ภาพประกอบ 60 ภาพร่างต้นแบบของบุพพท on

ผู้วิจัยใช้แนวคิดภาพร่าง เพื่อใช้อธิบายความหมายอื่น ๆ ที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายต้นแบบแสดงในลักษณะของภาพร่าง ซึ่งความหมายอื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาของบุพพท on จำนวน 11 ความหมาย ประกอบด้วยความหมายการสัมผัสและรองรับ (ความหมายต้นแบบ) และความหมายอื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายต้นแบบ จำนวน 2 ความหมาย และความหมายที่ขยายออกไปในลักษณะที่เป็นนามธรรมมากขึ้น จำนวน 8 ความหมาย ดังนี้

ความหมายอื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายต้นแบบ แสดงความสัมพันธ์ในลักษณะสิ่งใดจรมีความสัมพันธ์กับที่หมาย โดยแสดงเป็นภาพร่างจำนวน 2 ภาพร่าง ได้แก่ ภาพร่างแสดงความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง และภาพร่างแสดงความหมายพาหนะ ดังนี้

ภาพประกอบ 61 ภาพร่างการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง

จากภาพประกอบที่ 61 ภาพร่างแสดงความหมายการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง แสดงลักษณะที่สิ่งโคจรอยู่ภายในและเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย ซึ่งเป็นความหมายที่ใกล้เคียง ความหมายต้นแบบมากที่สุด ซึ่งภาพร่างนี้สอดคล้องกับ ความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของ บางสิ่ง มีจำนวน 4 ความหมาย ตัวอย่างเช่น

(55) a. Jack has a bruise *on* his forehead. (ความหมายแสดงส่วนที่โดดเด่น)

b. Salmon is *on* the menu. (ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม)

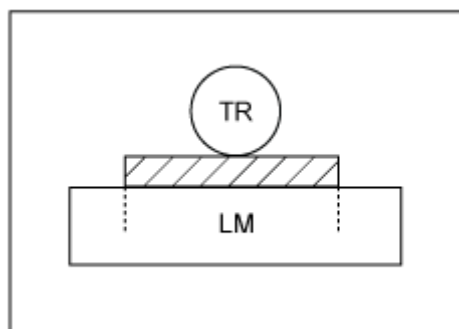
c. You can find the outcome of research *on* the computer disc.

(ความหมายแสดงการบันทึก)

d. There's a diagram *on* page 44.

(ความหมายแสดงบางสิ่งถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด)

จากประโยคตัวอย่าง (55a) สิ่งโคจร คือ รอยฟกช้ำ (a bruise) และที่หมาย คือ หน้าผากของแจ็ค (his forehead) แสดงความสัมพันธ์รอยฟกช้ำมีความโดดเด่นจากหน้าผากและ รอยฟกช้ำที่เกิดขึ้นก็ยังเป็นส่วนหนึ่งของหน้าผากของแจ็ค จากประโยคตัวอย่าง (55b) สิ่งโคจร คือ แซลมอน (รายการอาหาร) (Salmon) และที่หมาย คือ เมนู (the menu) แสดงความสัมพันธ์ รายการอาหารแซลมอนเป็นสมาชิกของเมนู กล่าวคือ รายการอาหารแซลมอนเป็นรายชื่อเมนู หนึ่งๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งร่วมกับรายการอาหารอื่น ๆ ที่อยู่ในเมนู จากประโยคตัวอย่าง (55c) สิ่งโคจร คือ ผลลัพธ์ของการวิจัย (the outcomes of research) และที่หมาย คือ แผ่นดิสก์คอมพิวเตอร์ (the computer disc) แสดงความสัมพันธ์ผลลัพธ์ของการวิจัยถูกบันทึกลงบนแผ่นดิสก์ คอมพิวเตอร์ และจากประโยค (55d) สิ่งโคจร คือ แผนผัง (a diagram) และที่หมาย คือ หน้า 44 (page 44) แสดงความสัมพันธ์แผนผังที่มีความโดดเด่นเหนือจากหน้า 44 และเป็นส่วนหนึ่งกับ หน้า 44 โดยรูปภาพนั้นเกิดจากการถูกเขียน พิมพ์ หรือวาดขึ้นนั่นเอง

ภาพประกอบ 62 ภาพร่างพาหนะ

จากภาพประกอบ 62 ภาพร่างแสดงความหมายพาหนะ แสดงลักษณะที่สิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยบางส่วนของที่หมายและสัมผัสกับพื้นผิวของที่หมาย ซึ่งภาพร่างนี้สอดคล้องกับความหมายแสดงพาหนะ ตัวอย่างเช่น John got some sleep *on* the plane. จากประโยคตัวอย่าง สิ่งโคจร คือ จอห์น (John) และที่หมาย คือ เครื่องบิน (the plane) แสดงความสัมพันธ์จอห์นอยู่ในเครื่องบิน ซึ่งกระทำโดยกริยา นอนหลับ (sleep) กล่าวคือ จอห์นนอนหลับอยู่บนเครื่องบินโดยที่จอห์นนอนอยู่บนที่นั่ง ซึ่งที่นั่งที่จอห์นนอนอยู่นั้นก็สัมผัสกับเครื่องบิน

ในส่วนของความหมายอื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาและเป็นความหมายที่ขยายออกไปในลักษณะที่เป็นนามธรรมมากขึ้น จำนวน 8 ความหมายได้แก่ ความหมายแสดงการใช้ ความหมายแสดงทิศทาง ความหมายแสดงผ่านการออกอากาศ ความหมายแสดงเวลา ความหมายแสดงหัวข้อ ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ ความหมายแสดงการเปรียบเทียบ และความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา

ลำดับต่อไป ผู้วิจัยวิเคราะห์หมโนทัศน์ของบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย โดยใช้แนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ

2 มโนทัศน์ของบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลความหมายของบุพบท *in* และ *on* ที่ปรากฏในพจนานุกรม จำนวน 3 เล่ม ได้แก่ Cambridge Dictionary (2018), Longman Dictionary (2018), และ Oxford Dictionary (2018) จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบการใช้บุพบท *in* และ *on* จากคลังข้อมูลภาษา British

National Corpus (BNC) ของ Oxford University Press หลังจากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกประโยคที่มีเฉพาะบุพบท *in* และบุพบท *on* พบข้อมูลของบุพบท *in* จำนวน 22 ประโยค และบุพบท *on* จำนวน 32 ประโยค รวมทั้งสิ้น 54 ประโยค อย่างไรก็ตามเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายประการหนึ่งของการวิจัยนี้ คือ การวิเคราะห์หาค่าความถี่ของบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย ผู้วิจัยจึงจัดทำแบบทดสอบ ซึ่งประกอบด้วยประโยคภาษาอังกฤษที่มีการใช้บุพบท *in* และ *on* จำนวนทั้งสิ้น 54 ประโยค แบ่งเป็นบุพบท *in* จำนวน 22 ประโยค และบุพบท *on* จำนวน 32 ประโยค พร้อมรูปภาพประกอบ โดยประโยคทั้งหมดได้มาจากพจนานุกรมข้างต้น และคลังข้อมูลภาษา BNC ซึ่งในแบบทดสอบแต่ละข้อจะมี 2 ตัวเลือก ได้แก่ บุพบท *in* และบุพบท *on* หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบอัปโหลดขึ้นบนแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) โดยให้กลุ่มตัวอย่างคือผู้เรียนชาวไทยที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 4 จำนวน 200 คนทำแบบทดสอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการใช้บุพบท *in* และ *on* จากแบบทดสอบของผู้เรียนชาวไทย จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกตอบบุพบท *in* มีจำนวนร้อยละ 56.50 ต่างกับเลือกตอบบุพบท *on* ที่มีจำนวนร้อยละ 43.50 ดังตารางที่ 7

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของคำตอบ จำแนกตามข้อคำตอบ

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
in	113	56.50
on	87	43.50
รวม	200	100.00

จากตารางที่ 7 กลุ่มตัวอย่างเป็นคำตอบ *in* ต่างกับคำตอบ *on* ดังนั้นผู้วิจัยจะใช้สถิติแบบการทดสอบสัดส่วนข้อมูลแบบทวินาม (binomial test) เพื่อหาความแตกต่างการเลือกใช้บุพบททั้ง *in* และ *on* ของผู้เรียนชาวไทย จึงทำการทดสอบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เลือกคำตอบบุพบท *in* มีสัดส่วนต่างกับคำตอบ *on* หรือไม่

H_0 : สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกคำตอบ *in* ไม่ต่างกับคำตอบ *on* ($P1=P2$)

H_a : สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกคำตอบ *in* ต่างกับคำตอบ *on* ($P1 \neq P2$)

เกณฑ์สำหรับการทดสอบสมมติฐาน คือ หากทดสอบสัดส่วนของข้อมูลแบบทวินาม (binomial test) ได้ค่าความน่าจะเป็น (p-value) มากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = 0.1$) จะยอมรับสมมติฐาน H_0 แต่หากได้ค่าความน่าจะเป็น น้อยกว่าหรือเท่ากับค่านัยสำคัญทางสถิติจะปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_a หลังจากนั้นผู้วิจัยจะทำการทดสอบสัดส่วนด้วยสมมติฐานข้างต้นด้วยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล (ยุทธ ไถยวรรณ, 2555, pp. 344 - 347) ดังแสดงผลในตารางที่ 8

ตาราง 8 การทดสอบสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตอบบุพบท

คำตอบ	จำนวน (N)	สัดส่วนค่าสังเกต (Observed Prop.)	สัดส่วนการทดสอบ (Test Prop.)	Exact Sig.
in	113	.57	.50	.077
on	87	.44		
รวม	200	1.00		

จากตารางที่ 8 ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่า ค่าความน่าจะเป็น (Exact Sig.) = 0.077 น้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.1$) จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_a ดังนั้นสรุปได้ว่า สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตอบบุพบท *in* ต่างกับบุพบท *on*

จากตัวอย่างผลการวิเคราะห์โดยใช้สถิติแบบการทดสอบสัดส่วนข้อมูลแบบทวินาม (binomial test) พบว่าหลังจากวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดแล้ว ค่าความน่าจะเป็นที่น้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ จะปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_a กล่าวคือ บุพบท *in* และ *on* แตกต่างกัน โดยคำตอบที่กลุ่มตัวอย่างใช้บุพบท *in* หรือ *on* อย่างใดอย่างหนึ่งของความหมายนั้น ๆ ในขณะที่หากข้อมูลวิเคราะห์ด้วยสถิติแบบการทดสอบสัดส่วนข้อมูลแบบ

ทวินาม ยอมรับสมมติฐาน H_0 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ทั้งบุพบท *in* และ *on* ในความหมายนั้น ๆ

จากการวิเคราะห์ความหมายของบุพบท *in* จากพจนานุกรมที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูล มีความหมายจำนวน 11 ความหมาย ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในข้อ 1.1 (มโนทัศน์ของบุพบท *in* ในภาษาอังกฤษ) แต่จากการวิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบของผู้เรียนชาวไทยโดยใช้สถิติแบบการทดสอบสัดส่วนข้อมูลแบบทวินาม พบว่าความหมายบุพบท *in* ของผู้เรียนชาวไทย มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 18 ความหมาย กล่าวคือ นอกจากพบว่าผู้เรียนชาวไทยใช้บุพบท *in* ในความหมายที่เหมือนกับเจ้าของภาษาแล้ว จำนวน 11 ความหมาย ได้แก่

- 1) ความหมายแสดงบางสิ่งบางอย่างที่ถูกล้อมรอบโดยสิ่งอื่น
- 2) ความหมายแสดงเวลา
- 3) ความหมายแสดงฤดูกาล
- 4) ความหมายแสดงการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง
- 5) ความหมายแสดงกิจกรรม
- 6) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิก
- 7) ความหมายแสดงจำนวน
- 8) ความหมายแสดงการสวมใส่
- 9) ความหมายแสดงสภาพ
- 10) ความหมายแสดงรูปร่าง
- 11) ความหมายแสดงสีหรือวัตถุตั้งต้น

นอกจากนี้ผู้เรียนชาวไทยยังใช้ความหมายอื่น ๆ เพิ่มขึ้นมาอีก 7 ความหมาย ได้แก่

- 1) ความหมายแสดงเวลา
- 2) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม
- 3) ความหมายแสดงการบันทึก
- 4) ความหมายแสดงหัวข้อ
- 5) ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ
- 6) ความหมายแสดงการไต่ถามหรือสารเสพติด
- 7) ความหมายแสดงการเปรียบเทียบ

ส่วนการวิเคราะห์ความหมายของบุพพท *on* จากพจนานุกรมที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูล มีความหมายจำนวน 16 ความหมาย ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในข้อ 1.2 (มโนทัศน์ของบุพพท *on* ในภาษาอังกฤษ) ในขณะที่จากการวิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบของผู้เรียนชาวไทยโดยใช้สถิติแบบทดสอบสัดส่วนข้อมูลแบบทวินาม พบว่าความหมายบุพพท *on* ของผู้เรียนชาวไทย มีจำนวนลดลงเหลือเพียง 11 ความหมาย ได้แก่

- 1) ความหมายแสดงส่วนที่โดดเด่น
- 2) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม
- 3) ความหมายแสดงการบันทึก
- 4) ความหมายแสดงบางสิ่งบางอย่างที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด
- 5) ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ
- 6) ความหมายแสดงผ่านการออกอากาศ
- 7) ความหมายแสดงพาหนะ
- 8) ความหมายแสดงทิศทาง
- 9) ความหมายแสดงการใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงาน
- 10) ความหมายแสดงการใช้อุปกรณ์
- 11) ความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา

อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ยังพบความหมายที่ผู้เรียนชาวไทยมีความหมายนั้น ๆ ทั้งสองบุพพท ได้แก่ ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ และความหมายแสดงการบันทึก

สรุปได้ว่า ผู้เรียนชาวไทยใช้ความหมายของบุพพท *in* จำนวน 18 ความหมาย ซึ่งตรงกับความหมายที่พบในพจนานุกรมของเจ้าของภาษา จำนวน 11 ความหมาย ยกเว้นความหมายแสดงการสวมใส่ และความหมายอื่นที่เพิ่มเข้ามาอีก 7 ความหมาย ซึ่งเป็นความหมายที่ปรากฏในบุพพท *on* ของเจ้าของภาษาที่ผู้เรียนชาวไทยมีในความหมายของบุพพท *in* แทน และผู้เรียนชาวไทยใช้ความหมายของบุพพท *on* จำนวน 11 ความหมาย ซึ่งตรงกับความหมายที่พบในพจนานุกรมเจ้าของภาษา ส่วนความหมายที่ปรากฏในบุพพททั้ง *in* และ *on* ของผู้เรียนชาวไทย จำนวน 3 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ความหมายแสดง

ความเป็นเจ้าของ และความหมายแสดงการบันทึก ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะวิเคราะห์มโนทัศน์ของ
บุพบท *in* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย

2.1 มโนทัศน์ของบุพบท *in* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย

จากข้อมูลการวิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบของผู้เรียนชาวไทยโดยใช้สถิติ
การทดสอบสัดส่วนข้อมูลแบบทวินาม พบว่าผู้เรียนชาวไทยใช้บุพบท *in* จำนวน 18 ความหมาย
ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแยกความหมายที่แตกต่างออกจากกัน เป็นเกณฑ์ข้อแรก พบว่าบุพบท *in* มี
ความหมายพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่และตำแหน่ง คือ แสดงบางสิ่งบางอย่างถูกล้อมรอบโดยสิ่งอื่น
เช่น John is *in* the classroom. จากประโยคดังกล่าว จอห์น (John) คือ สิ่งโคจร และห้องเรียน
(classroom) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย
นอกจากนี้ยังมีความหมายที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายพื้นฐานอีก 17 ความหมาย ซึ่ง
ประกอบด้วย 1) ความหมายที่ผู้เรียนชาวไทยมีเหมือนกับเจ้าของภาษา และ 2) ความหมายที่
ผู้เรียนชาวไทยมีต่างจากเจ้าของภาษา โดยผู้วิจัยใช้เครื่องหมายดอกจันวางไว้ตำแหน่งหน้า
ประโยคตัวอย่างที่ผู้เรียนชาวไทยมีต่างกับเจ้าของภาษา ดังนี้

1) ความหมายที่ผู้เรียนชาวไทยมีเหมือนกับเจ้าของภาษา

1.1 ความหมายแสดงเวลา^a (ความสัมพันธ์สิ่งโคจรเกิดอยู่ในช่วงเวลาใดเวลา
หนึ่งของที่หมาย)

ตัวอย่างเช่น (56) Lady Gaga was born *in* 1986.

1.2 ความหมายแสดงฤดูกาล

ตัวอย่างเช่น (57) There is flood *in* the rainy season.

1.3 ความหมายแสดงการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง

ตัวอย่างเช่น (58) You can choose any menu *in* this brochure.

1.4 ความหมายแสดงกิจกรรม

ตัวอย่างเช่น (59) Anne works *in* publishing.

1.5 ความหมายการเป็นสมาชิก

ตัวอย่างเช่น (60) The student cannot write the sentence *in* English.

1.6 ความหมายแสดงจำนวน

ตัวอย่างเช่น (61) Two *in* ten homes now has cable TV.

1.7 ความหมายแสดงการสวมใส่

ตัวอย่างเช่น (62) Leo looked very handsome *in* his uniform.

1.8 ความหมายแสดงสภาพ

ตัวอย่างเช่น (63) His life was *in* danger.

1.9 ความหมายแสดงรูปร่าง

ตัวอย่างเช่น (64) Teacher wants the students stand *in* a circle.

1.10 ความหมายแสดงสีหรือวัตถุตั้งต้น

ตัวอย่างเช่น

(65a) Does blue has the same pattern *in* red?

(65b) A sculpture *in* gold marble stands in the temple.

2) ความหมายที่ผู้เรียนชาวไทยมีต่างจากเจ้าของภาษา

2.1 ความหมายแสดงเวลา^b (ความสัมพันธ์สิ่งใดจรรออยู่ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง (ภายในวันนั้นๆ) ของที่หมาย)

ตัวอย่างเช่น (66) *They will marry *in* Christmas day.

2.2 ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม

ตัวอย่างเช่น (67) *Salmon is *in* the menu.

2.3 ความหมายแสดงการบันทึก

ตัวอย่างเช่น (68) *You can find the outcomes of research *in* the computer disc.

2.4 ความหมายแสดงหัวข้อ

ตัวอย่างเช่น (69) *A company gets an advice from a computer consultant *in* the installation of a computer system.

2.5 ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ

ตัวอย่างเช่น (70) *Rose has a phone *in* her at all times.

2.6 ความหมายแสดงการเข้าหรือสารเสพติด

ตัวอย่างเช่น (71) *My dad was *in* heroin before I was born.

2.7 ความหมายแสดงการเปรียบเทียบ

ตัวอย่างเช่น (72) *Sales are 20% up *in* last year.

ส่วนเกณฑ์ข้อที่ 2 ซึ่งเป็นการกำหนดความหมายที่แตกต่างจากความหมายอื่น โดยที่ความหมายนั้นจะต้องไม่ขึ้นกับบริบท ผู้วิจัยพบความหมายของบุพบท *in* ของผู้เรียนชาวไทยที่พบจำนวน 16 ความหมายดังที่กล่าวมาข้างต้น บางความหมายเป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกันเนื่องจากแสดงนัยซึ่งกันและกัน ดังตารางที่ 9

ตาราง 9 ความหมายที่แสดงนัยซึ่งกันและกันของบุพบท *in* ของผู้เรียนชาวไทย

ลำดับ	ความหมาย	กลุ่มความหมาย
1.1	เวลา ^a	เวลา
1.2	ฤดูกาล	
2.1	เวลา ^b	
1.3	การเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง	เกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง
2.2	การเป็นสมาชิกของกลุ่ม	
2.3	การบันทึก	
1.9	รูปร่าง	เกี่ยวกับลักษณะ
1.10	สีหรือวัตถุตั้งต้น	

จากตารางที่ 9 แสดงความหมายที่แสดงนัยซึ่งกันและกันของบุพบท *in* ของผู้เรียนชาวไทย ซึ่งความสัมพันธ์ในลักษณะสิ่งใดเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่งของที่หมาย พบความสัมพันธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับความหมาย จำนวน 3 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงเวลา^a ความหมายแสดงเวลา^b และความหมายแสดงฤดูกาล พบว่าผู้เรียนชาวไทยใช้ความหมายดังกล่าวในลักษณะของการระบุ วัน ฤดูกาล และปี ผู้วิจัยจึงรวมความหมายดังกล่าวเป็นความหมายแสดงเวลา และความสัมพันธ์ในลักษณะความสัมพันธ์สิ่งใดเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นสมาชิกของที่หมาย พบความสัมพันธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับความหมาย จำนวน 3 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม

และความหมายแสดงการบันทึก ผู้วิจัยจึงรวมความหมายดังกล่าวเป็นกลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง และความสัมพันธ์กันในลักษณะความสัมพันธ์สิ่งใดจะมีคุณสมบัติเป็นหรือสร้างจากที่หมาย พบความสัมพันธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับความหมาย จำนวน 2 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงรูปร่าง และความหมายแสดงสีหรือวัตถุตั้งต้น ผู้วิจัยจึงรวมความหมายดังกล่าวให้เป็นกลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะ

ตามจุดมุ่งหมายของแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ ซึ่งในการวิเคราะห์นี้ทำให้พบว่าจากความหมายของบุพพท *in* ของผู้เรียนชาวไทย จากจำนวน 18 ความหมายที่พบในผู้เรียนชาวไทย มีจำนวนลดลงเหลือเพียง 13 ความหมาย ได้แก่ ความหมายพื้นฐาน และความหมายที่เพิ่มเติมเข้ามา จำนวน 12 ความหมาย ซึ่งทุกความหมายเป็นความหมายที่เป็นอิสระจากบริบท และความหมายที่ไม่ถูกแสดงนัยจากความหมายซึ่งกันและกัน ดังนี้

- 1) ความหมายพื้นฐาน
- 2) ความหมายแสดงเวลา
- 3) ความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง
- 4) ความหมายแสดงกิจกรรม
- 5) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิก
- 6) ความหมายแสดงจำนวน
- 7) ความหมายแสดงการสวมใส่
- 8) ความหมายแสดงสภาพ
- 9) ความหมายเกี่ยวกับลักษณะ
- 10) ความหมายแสดงหัวข้อ
- 11) ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ
- 12) ความหมายแสดงการใช้ยาหรือสารเสพติด
- 13) ความหมายแสดงการเปรียบเทียบ

ในการวิเคราะห์ความหมายต้นแบบของบุพพท *in* ของผู้เรียนชาวไทยและความหมายอื่น ๆ ที่ขยายออกมาจากความหมายต้นแบบ ด้วยเกณฑ์ 5 ข้อ ซึ่งกล่าวถึงไว้ในข้อที่ 1.1 (มโนทัศน์ของบุพพท *in* ในภาษาอังกฤษ) ผลการวิจัยพบว่าความหมายต้นแบบของบุพพท *in*

ของผู้เรียนชาวไทย คือ ความหมาย “การบรรจุ” และความหมายอื่น ๆ ที่เพิ่มเติมเข้ามาจาก
ความหมายต้นแบบ ดังนี้

1) ความหมายการบรรจุ

ตัวอย่าง (73) John is *in* the classroom.

2) ความหมายแสดงเวลา

ตัวอย่าง (74) *They will marry *in* Christmas day.

3) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง ประกอบด้วย
ความหมายต่าง ๆ ดังนี้

3a) ความหมายแสดงการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง

ตัวอย่าง (75) I read it *in* a book.

3b) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม

ตัวอย่าง (76) *Salmon is *in* the menu.

3c) ความหมายแสดงการบันทึก

ตัวอย่าง (77) *You can find the outcomes of research *in* the
computer disc.

4) ความหมายแสดงกิจกรรม

ตัวอย่าง (78) She works *in* publishing.

5) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิก

ตัวอย่าง (79) The questionnaire, *in* Spanish, takes approximately 45
min to administer.

6) ความหมายระบุจำนวน

ตัวอย่าง (80) One *in* ten homes now has cable TV.

7) ความหมายแสดงการสวมใส่

ตัวอย่าง (81) Leo looked very handsome *in* his uniform.

8) ความหมายแสดงสภาพ

ตัวอย่าง (82) His life was *in* danger.

9) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะ ประกอบด้วยความหมายต่างๆ ดังนี้

9a) ความหมายแสดงรูปร่าง

ตัวอย่าง (83) Bella slept curled up *in* a ball.

9b) ความหมายแสดงสีหรือวัตถุตั้งต้น

ตัวอย่าง (84) A sculpture *in* white marble stands in the temple.

10) ความหมายแสดงหัวข้อ

ตัวอย่าง (85) *A company sought advice from a computer consultant *in* the installation of a computer system.

11) ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ

ตัวอย่าง (86) *Rose has a phone *in* her at all times.

12) ความหมายแสดงการใช้ยาหรือสารเสพติด

ตัวอย่าง (87) *My Mum and Dad were *in* heroin before I was born.

13) ความหมายแสดงการเปรียบเทียบ

ตัวอย่าง (88) *Sales are 10% up *in* last year.

ภาพประกอบที่ 63 แสดงให้เห็นว่าบุพบท *in* ของผู้เรียนชาวไทยมีเครือข่ายความหมายที่ประกอบด้วย 12 ความหมายที่แตกต่างกัน แต่ละความหมายแสดงด้วยจุดกลมสีดำ ทึบ ความหมายต้นแบบจะอยู่ตรงกลาง ในขณะที่บางความหมายในเครือข่ายความหมายมีความสัมพันธ์ในลักษณะเป็นกลุ่มแสดงลักษณะของกลุ่มด้วยจุดกลมไม่ทึบ และทิศทางของลูกศร แสดงเส้นทางการขยายความหมาย

ภาพประกอบ 63 เครือข่ายความหมายแบบวัฏศมีของบุพบท *in* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย

จากภาพประกอบที่ 63 แสดงเครือข่ายความหมายแบบวัฏศมีในบุพบท *in* ของผู้เรียนชาวไทย โดยมี 1) ความหมายต้นแบบหรือความหมายการบรรจุ อยู่ตำแหน่งศูนย์กลาง และลูกศรแผ่เป็นวัฏศมีเพื่อแสดงกลุ่มความหมาย และความหมายต่าง ๆ ที่เพิ่มเติมจากความหมายต้นแบบ ซึ่งลูกศรเส้นประแสดงความหมายที่เพิ่มเติมจากความหมายต้นแบบ ประกอบด้วย 3 ความหมาย ได้แก่ 3) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง 7) ความหมายแสดงการสวมใส่ และ 9) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะ ส่วนลูกศรเส้นทึบแสดงความหมายที่ขยายออกมาจากตำแหน่งของความหมายศูนย์กลางและเป็นความหมายที่ขยายออกไปในลักษณะที่เป็นนามธรรมมากขึ้น ประกอบด้วย 9 ความหมาย ได้แก่ 2) ความหมายแสดงเวลา 4) ความหมายแสดงกิจกรรม 5) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิก 6) ความหมายแสดงจำนวน 8) ความหมายแสดงสภาพ

10) ความหมายแสดงหัวข้อ 11) ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ 12) ความหมายแสดงการใช้ยาหรือสารเสพติด และ 13) ความหมายแสดงการเปรียบเทียบ

ตารางที่ 10 แสดงความหมายของบุพพท *in* ของผู้เรียนชาวไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 13 ความหมาย ประกอบด้วยความหมายต้นแบบ คือ ความหมายการบรรจุ และความหมายอื่น ๆ ที่ขยายออกมาจากความหมายต้นแบบ จำนวน 12 ความหมาย ดังนี้

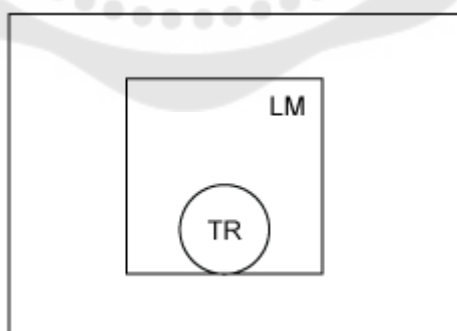
ตาราง 10 กลุ่มความหมายและความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งโคจรและที่หมายของบุพพท *in* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย

ลำดับ	ความหมาย	ความสัมพันธ์
ความหมายต้นแบบ		
1	การบรรจุ	สิ่งโคจรอยู่ในและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย
2	เวลา	สิ่งโคจรอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง (ระบุนัน ฤดูแล้ง และปี) ของที่หมาย
3 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง		
3a	การเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง	สิ่งโคจรอยู่ในและเป็นส่วนหนึ่งของที่หมายเป็นสมาชิกในกลุ่ม ๆ หนึ่ง
3b	การเป็นสมาชิกของกลุ่ม	สิ่งโคจรเป็นสมาชิกของที่หมาย
3c	การบันทึก	สิ่งโคจรถูกบันทึกลงในที่หมาย
4	กิจกรรม	สิ่งโคจรมีอาชีพเป็นหรือมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับที่หมาย
5	การเป็นสมาชิก	สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวกับที่หมาย ซึ่งที่หมายแสดงในรูปของการระบุภาษา
6	จำนวน	สิ่งโคจรเป็นจำนวนหนึ่ง ๆ จากจำนวนเต็มของที่หมาย
7	การสวมใส่	สิ่งโคจรอยู่ในและถูกล้อมรอบโดยที่หมายเพียงบางส่วน
8	สภาพ	สิ่งโคจรอยู่ในสภาพหรือตกอยู่ในเงื่อนไขของที่หมาย

ตาราง 10 (ต่อ)

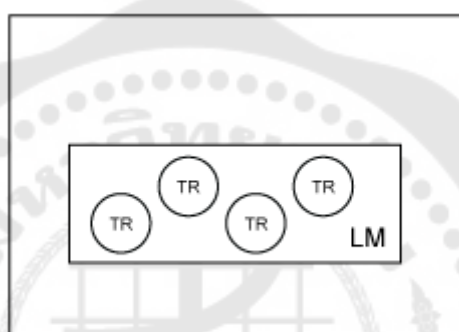
ลำดับ	ความหมาย	ความสัมพันธ์
9 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะ		
9a	รูปร่าง	สิ่งโคจรอยู่ในลักษณะนั้น ๆ ของที่หมาย
9b	สีหรือวัตถุตั้งต้น	สิ่งโคจรมีคุณสมบัติเป็นหรือสร้างจากที่หมาย
10	หัวข้อ	สิ่งโคจรเป็นหัวข้อหรือเรื่องที่กำลังกล่าวถึงเป็นประเด็นสำคัญเกี่ยวกับที่หมาย
11	ความเป็นเจ้าของ	สิ่งโคจรครอบครองที่หมายในฐานะเจ้าของของที่หมาย
12	การใช้ยาหรือสารเสพติด	สิ่งโคจรใช้ที่หมายด้วยวิธีการเสพหรือบริโภคยาหรือสารเสพติด
13	การเปรียบเทียบ	สิ่งโคจรเทียบเคียงให้เห็นลักษณะที่เหมือนหรือต่างกับที่หมาย

การมีหลายความหมายของบุพพท *in* ของผู้เรียนชาวไทย แสดงความหมายต่าง ๆ ซึ่งความหมายลำดับแรก คือ ความหมาย “การบรรจุ” ซึ่งแสดงสิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย แสดงดังภาพประกอบ 64

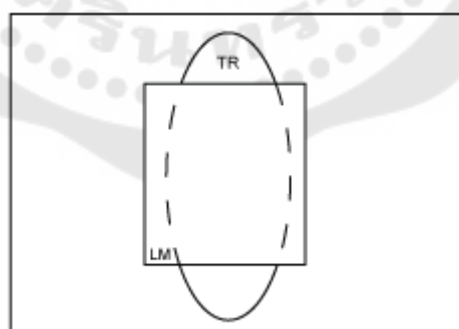

ภาพประกอบ 64 ภาพร่างต้นแบบของบุพพท *in* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย

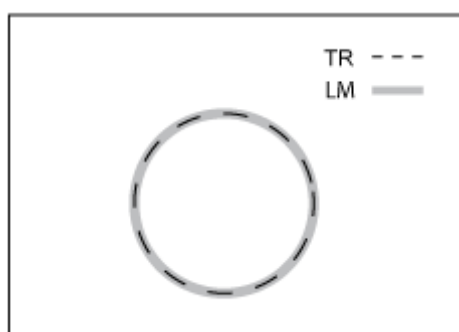
ความหมายอื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายต้นแบบ จำนวน 3 ความหมาย ได้แก่ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง (ภาพร่างการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง) ความหมายแสดงการสวมใส่ (ภาพร่างการสวมใส่) และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะ (ภาพร่างรูปร่างและภาพร่างสีหรือวัตถุตั้งต้น) ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ในลักษณะของสิ่งใดจรมีความสัมพันธ์กับที่หมาย โดยแสดงเป็นภาพร่าง ดังนี้

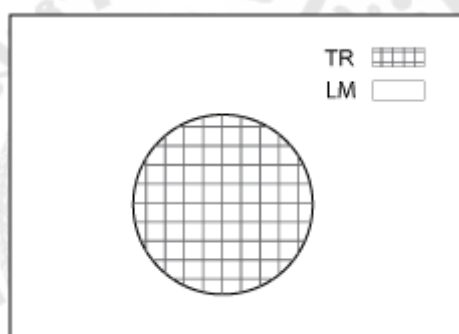
ภาพประกอบ 65 ภาพร่างการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง

ภาพประกอบ 66 ภาพร่างการสวมใส่

ภาพประกอบ 67 ภาพร่างรูปร่าง

ภาพประกอบ 68 ภาพร่างสีหรือวัตถุตั้งต้น

ในส่วนของความหมายอื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาซึ่งมีความหมายที่ขยายออกไปในลักษณะที่เป็นนามธรรมมากขึ้น จำนวน 9 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงเวลา ความหมายแสดงกิจกรรม ความหมายแสดงการเป็นสมาชิก ความหมายแสดงจำนวน ความหมายแสดงสภาพ ความหมายแสดงหัวข้อ ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ ความหมายแสดงการใช้ยาหรือสารเสพติด และความหมายแสดงการเปรียบเทียบ ซึ่งผู้เรียนชาวไทยยังคงใช้ภาพร่างต้นแบบที่แสดงความสัมพันธ์ในลักษณะบางประการที่สอดคล้องกับความหมายต้นแบบ คือ สิ่งโคจรอยู่ภายในที่หมาย เหมือนกับความหมายต้นแบบ ที่แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูก

ล้อมรอบโดยที่หมาย ลำดับต่อไป ผู้วิจัยวิเคราะห์หมโนทัศน์ของบุพพท on ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย

2.2 หมโนทัศน์ของบุพพท on ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย

จากผลการวิเคราะห์ผลแบบทดสอบสัดส่วนของข้อมูลแบบทวินามจากแบบทดสอบพบว่าผู้เรียนชาวไทยใช้บุพพท on จำนวน 12 ความหมาย ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแยกความหมายที่แตกต่างกัน เป็นเกณฑ์ข้อแรก พบว่าบุพพท on มีความหมายพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่และตำแหน่ง คือ แสดงบางสิ่งบางอย่างที่มีพื้นผิวรองรับและสัมผัสกับพื้นผิว เช่น There is a black vase filled with flowers on the table. จากประโยคดังกล่าว แจกันสีดำที่มีดอกไม้มากมาย (a black vase filled with flowers) คือ สิ่งโคจร และโต๊ะ (the table) คือ ที่หมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรมีการสัมผัสและถูกรองรับโดยที่หมาย นอกจากนี้ยังมีความหมายอื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายพื้นฐานอีก 11 ความหมาย ดังต่อไปนี้

1) ความหมายแสดงส่วนที่โดดเด่น

ตัวอย่างเช่น (89) Jack has a bruise on his forehead.

2) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม

ตัวอย่างเช่น (90) Salmon is on the menu.

3) ความหมายแสดงการบันทึก

ตัวอย่างเช่น (91) You can find the outcomes of research on the computer disc.

4) ความหมายแสดงบางสิ่งบางอย่างที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด

ตัวอย่างเช่น (92) There's a diagram on page 44.

5) ความหมายแสดงการเป็นเจ้าของ

ตัวอย่างเช่น (93) Rose has a phone on her at all times.

6) ความหมายแสดงผ่านการออกอากาศ

ตัวอย่างเช่น (94) The show will be broadcast on BCTV.

7) ความหมายแสดงพาหนะ

ตัวอย่างเช่น (95) John got some sleep on the plane.

8) ความหมายแสดงทิศทาง

ตัวอย่างเช่น (96) You'll see the school *on* your right.

9) ความหมายแสดงการใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงาน

ตัวอย่างเช่น (97) The radio runs *on* batteries.

10) ความหมายแสดงการใช้อุปกรณ์

ตัวอย่างเช่น (98) Is Lisa still *on* the phone?

11) ความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา

ตัวอย่างเช่น (99) Max spent 180\$ *on* a hat.

สำหรับเกณฑ์ข้อที่ 2 ในการกำหนดความหมายที่แตกต่างจากความหมายอื่นโดยที่ความหมายนั้นจะต้องไม่ขึ้นกับบริบท ผู้วิจัยพบว่าความหมายในบุพพท *on* ของผู้เรียนชาวไทยที่พบจำนวน 12 ความหมายดังที่กล่าวมาข้างต้น บางความหมายเป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกันเนื่องจากแสดงนัยซึ่งกันและกัน ดังตารางที่ 11

ตาราง 11 ความหมายที่แสดงนัยซึ่งกันและกันของบุพพท *on* ของผู้เรียนชาวไทย

ลำดับ	ความหมาย	กลุ่มความหมาย
1	ส่วนที่โดดเด่น	เกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง
2	การเป็นสมาชิกของกลุ่ม	
3	การบันทึก	
4	สิ่งที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด	
9	การใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงาน	เกี่ยวกับการใช้
10	การใช้อุปกรณ์	

จากตารางที่ 11 แสดงความหมายที่แสดงนัยซึ่งกันและกันของบุพพท *on* ของผู้เรียนชาวไทย ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์เชิงโคจรโดดเด่นและเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย พบความหมายที่สอดคล้องกับลักษณะดังกล่าว จำนวน 4 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงส่วนที่โดดเด่น ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ความหมายแสดงการบันทึก และความหมายแสดงบาง

สิ่งบางอย่างที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด ผู้วิจัยจึงรวมความหมายดังกล่าวเป็นกลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง และลักษณะความสัมพันธ์สิ่งใดจรรู้ใช้ที่หมาย พบความหมายที่สอดคล้องกับลักษณะดังกล่าว จำนวน 2 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงการใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงาน และความหมายแสดงการใช้อุปกรณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงรวมความหมายดังกล่าว ให้เป็นกลุ่มความหมายเกี่ยวกับการใช้

การวิเคราะห์ความหมายตามจุดมุ่งหมายของแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ ทำให้พบว่าจากความหมายของบุพพต on ของผู้เรียนชาวไทย จากจำนวน 12 ความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรม มีจำนวนลดลงเหลือเพียง 8 ความหมาย ได้แก่ ความหมายพื้นฐาน และความหมายที่เพิ่มเติมเข้ามา จำนวน 7 ความหมาย ซึ่งทุกความหมายเป็นความหมายที่เป็นอิสระจากบริบท และความหมายที่ไม่ถูกแสดงนัยจากความหมายซึ่งกันและกัน ดังนี้

- 1) ความหมายพื้นฐาน
- 2) ความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง
- 3) ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ
- 4) ความหมายแสดงผ่านการออกอากาศ
- 5) ความหมายแสดงพาหนะ
- 6) ความหมายแสดงทิศทาง
- 7) ความหมายเกี่ยวกับการใช้
- 8) ความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา

ในการวิเคราะห์ความหมายต้นแบบในบุพพต on ของผู้เรียนชาวไทยและความหมายอื่น ๆ ที่ขยายออกมา จากความหมายต้นแบบตามเกณฑ์ 5 ข้อ กล่าวถึงไว้ในข้อที่ 1.2 (มโนทัศน์ของบุพพต on ในภาษาอังกฤษ) พบความหมายต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ความหมายการสัมผัสและรองรับ

ตัวอย่างเช่น (100) John sits *on* the sofa.

- 2) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง ประกอบด้วยความหมายต่าง ๆ ดังนี้

- 2a) ความหมายแสดงส่วนที่โดดเด่น

ตัวอย่างเช่น (101) My son has a bruise *on* his forehead.

2b) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม

ตัวอย่างเช่น (102) Salmon is *on* the menu.

2c) ความหมายแสดงการบันทึก

ตัวอย่างเช่น (103) You can find the outcomes of research *on* the computer disc.

2d) ความหมายแสดงบางสิ่งบางอย่างที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด

ตัวอย่างเช่น (104) There's a diagram *on* page 25.

3) ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ

ตัวอย่างเช่น (105) Rose has a phone *on* her at all times.

4) ความหมายแสดงผ่านการออกอากาศ

ตัวอย่างเช่น (106) The show will be broadcast *on* CBS on December

26th.

5) ความหมายแสดงพาหนะ

ตัวอย่างเช่น (107) John got some sleep *on* the plane.

6) ความหมายแสดงทิศทาง

ตัวอย่างเช่น (108) You'll see the school *on* your left.

7) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการใช้ ประกอบด้วยความหมายต่าง ๆ ดังนี้

7a) ความหมายแสดงการใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงาน

ตัวอย่างเช่น (109) Does this radio run *on* batteries?

7b) ความหมายแสดงการใช้อุปกรณ์

ตัวอย่างเช่น (110) Is Rachel still *on* the phone?

8) ความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา

ตัวอย่างเช่น (111) Max spent 180\$ *on* a hat.

ภาพประกอบที่ 68 แสดงให้เห็นว่าบุพพท *on* ของผู้เรียนชาวไทยมีเครือข่ายความหมายแบบรัศมีที่ประกอบด้วย 8 ความหมายที่แตกต่างกัน แต่ละความหมายแสดงด้วยจุดกลมสีดำที่บ ความหมายต้นแบบจะอยู่ตรงกลาง ในขณะที่บางความหมายในเครือข่าย

ความหมายมีความสัมพันธ์ในลักษณะเป็นกลุ่มแสดงลักษณะของกลุ่มด้วยวงกลมไม่ทึบ และ ทิศทางของลูกศรแสดงเส้นทางการขยายความหมาย

ภาพประกอบ 69 เครือข่ายความหมายแบบรัศมีของบุพพท on

ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย

จากภาพประกอบที่ 69 แสดงเครือข่ายความหมายแบบรัศมีในบุพพท on ของผู้เรียนชาวไทย โดยมี 1) ความหมายต้นแบบหรือความหมายการสัมผัสและรองรับ อยู่ตำแหน่งศูนย์กลาง และลูกศรแผ่เป็นรัศมีเพื่อแสดงกลุ่มความหมาย และความหมายต่าง ๆ ที่เพิ่มเติมจากความหมายต้นแบบ ซึ่งลูกศรเส้นประแสดงความหมายที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายต้นแบบ มีจำนวน 2 ความหมาย ได้แก่ 2) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง และ 5) ความหมายแสดงพาหนะ ส่วนความหมายอื่น ๆ ที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายต้นแบบและเป็นความหมายที่ขยายออกไปในลักษณะที่เป็นนามธรรมมากขึ้นแสดงโดยเส้นทึบ มีจำนวน 5 ความหมาย ได้แก่

3) ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ 4) ความหมายแสดงผ่านการออกอากาศ 6) ความหมายแสดงทิศทาง 7) กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการใช้ และ 8) ความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา

ตารางที่ 12 แสดงความหมายบุพพท *on* ของผู้เรียนชาวไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 8 ความหมาย ซึ่งประกอบด้วยความหมายต้นแบบ คือ ความหมายการสัมผัสและรองรับ และความหมายอื่น ๆ ที่ขยายออกมาจากความหมายต้นแบบ จำนวน 7 ความหมาย ดังนี้

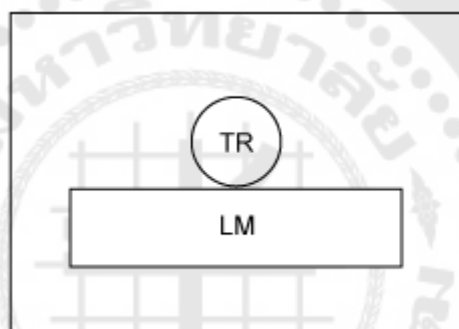
ตาราง 12 แสดงกลุ่มความหมายและความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งโคจรและที่หมายของบุพพท *on* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย

ลำดับ	ความหมาย	ความสัมพันธ์
ความหมายต้นแบบ		
1	การสัมผัสและรองรับ	สิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยที่หมาย
2 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง		
2a	ส่วนที่โดดเด่น	สิ่งโคจรมีความโดดเด่นและเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย
2b	การเป็นสมาชิกของกลุ่ม	สิ่งโคจรเป็นสมาชิกของที่หมาย
2c	การบันทึก	สิ่งโคจรถูกบันทึกลงบนที่หมาย
2d	สิ่งที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือ วาด	สิ่งโคจรมีความโดดเด่นเนื่องจากที่หมายและเป็นส่วนหนึ่งกับที่หมายโดยการถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด
3	ความเป็นเจ้าของ	สิ่งโคจรครอบครองที่หมายในฐานะเจ้าของของที่หมาย
4	ผ่านการออกอากาศ	สิ่งโคจรกำลังจะออกอากาศ เผยแพร่ หรือออนไลน์ ผ่านในช่องทางของที่หมาย
5	พาหนะ	สิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยบางส่วนของที่หมาย ซึ่งที่หมายต้องเป็นพาหนะเท่านั้น
6	ทิศทาง	สิ่งโคจรอยู่ในตำแหน่งที่ ที่หมายกำหนด
7 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการใช้		
7a	เชื้อเพลิงหรือพลังงาน	สิ่งโคจรทำงานในทางใดทางหนึ่งโดยการใช้พลังงานของที่หมาย
7b	อุปกรณ์	สิ่งโคจรใช้ที่หมายในลักษณะของอุปกรณ์

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับ	ความหมาย	ความสัมพันธ์
8	สิ่งของที่มีราคา	สิ่งใดจะเป็นมูลค่าของที่หมาย

การมีหลายความหมายในบุพพท *on* ของผู้เรียนชาวไทย แสดงความหมายต่าง ๆ ซึ่งความหมายลำดับแรก คือ ความหมายต้นแบบ หรือความหมาย “การสัมผัสและรองรับ” ซึ่งแสดงความสัมพันธ์สิ่งใดจะมีการสัมผัสและถูกรองรับโดยที่หมาย แสดงดังภาพประกอบ 70

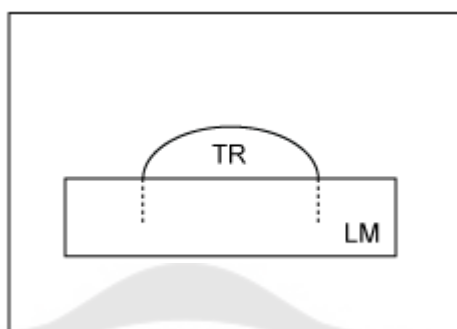

ภาพประกอบ 70 ภาพร่างต้นแบบของบุพพท *on* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย

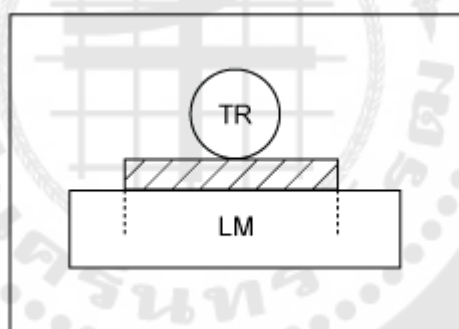
ผู้วิจัยใช้แนวคิดภาพร่าง เพื่อใช้อธิบายความหมายอื่น ๆ ที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายต้นแบบแสดงในลักษณะของภาพร่าง ซึ่งความหมายอื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาของบุพพท *on* ของผู้เรียนชาวไทย จำนวน 8 ความหมาย ประกอบด้วยความหมายการสัมผัสและรองรับ (ความหมายต้นแบบ) และความหมายอื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายต้นแบบ จำนวน 2 ความหมาย และความหมายที่ขยายออกไปในลักษณะที่เป็นนามธรรมมากขึ้น จำนวน 5 ความหมาย ดังนี้

ความหมายที่เพิ่มเติมเข้ามาจากความหมายต้นแบบ จำนวน 2 ความหมาย ได้แก่ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง (ภาพร่างการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง) และ

ความหมายแสดงพาหนะ (ภาพร่างพาหนะ) ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ในลักษณะของสิ่งใดจรมีความสัมพันธ์กับที่หมาย โดยแสดงเป็นภาพร่าง ดังนี้

ภาพประกอบ 71 ภาพร่างการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง

ภาพประกอบ 72 ภาพร่างพาหนะ

ในส่วนของความหมายอื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาซึ่งเป็นความหมายที่ขยายออกไปในลักษณะที่เป็นนามธรรมมากขึ้น จำนวน 5 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ ความหมายแสดงผ่านการออกอากาศ ความหมายแสดงทิศทาง ความหมายเกี่ยวกับการใช้ และความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะเปรียบเทียบมิติทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทย

3 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์มโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษ ของเจ้าของภาษากับมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ของผู้เรียนชาวไทย

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะแสดงผลการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ ได้แก่ เปรียบเทียบความหมาย
เครือข่ายทางความหมาย มโนทัศน์ และภาพร่างของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของ
เจ้าของภาษากับของผู้เรียนชาวไทย ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบความหมายของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษากับ ของผู้เรียนชาวไทย

ผู้วิจัยเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ความหมายของบุพพท in และ on ใน
ภาษาอังกฤษ ทั้งเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทย ซึ่งความหมายของบุพพท in ในภาษาอังกฤษ
จำนวน 11 ความหมาย แสดงในลำดับที่ 1 – 11 และความหมายของบุพพท on จำนวน 16
ความหมาย แสดงในลำดับที่ 12 – 17 แสดงในตารางที่ 13 ดังนี้

ตาราง 13 ความหมายของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษ ทั้งของเจ้าของภาษาและผู้เรียน
ชาวไทย

ลำดับ	ความหมาย	บุพพท in		บุพพท on	
		เจ้าของ ภาษา	ผู้เรียน ชาวไทย	เจ้าของ ภาษา	ผู้เรียน ชาวไทย
1	การบรรจุ	✓	✓		
2	เวลา ^a	✓	✓		
3	การเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง	✓	✓		
4	กิจกรรม	✓	✓		
5	การเป็นสมาชิก	✓	✓		
6	จำนวน	✓	✓		
7	การสวมใส่	✓	✓		

^a ความหมายแสดงเวลา แสดงความสัมพันธ์สิ่งใดจะเกิดอยู่ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของที่หมาย

ตาราง 13 (ต่อ)

ลำดับ	ความหมาย	บุพพท in		บุพพท on	
		เจ้าของ ภาษา	ผู้เรียน ชาวไทย	เจ้าของ ภาษา	ผู้เรียน ชาวไทย
8	สภาพ	✓	✓		
9	รูปร่าง	✓	✓		
10	สีหรือวัตถุตั้งต้น	✓	✓		
11	ฤดูกาล	✓	✓		
12	การสัมผัสและรองรับ			✓	✓
13	ส่วนที่โดดเด่น			✓	✓
14	หัวข้อ		✓	✓	
15	การเป็นสมาชิกของกลุ่ม		✓	✓	✓
16	ความเป็นเจ้าของ		✓	✓	✓
17	การบันทึก		✓	✓	✓
18	ผ่านการออกอากาศ			✓	✓
19	พาหนะ			✓	✓
20	เวลา ^b		✓	✓	
21	การใช้ยาหรือเสพติด		✓	✓	
22	ทิศทาง			✓	✓
23	การใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงาน			✓	✓
24	การเปรียบเทียบ		✓	✓	
25	สิ่งที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด			✓	✓
26	สิ่งของที่มีราคา			✓	✓
27	การใช้อุปกรณ์			✓	✓

จากตารางที่ 13 แสดงความหมายของบุพพท *in* จากพจนานุกรมที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูล มีความหมายจำนวน 11 ความหมาย ในขณะที่การวิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบ

^b ความหมายแสดงเวลา แสดงความสัมพันธ์สิ่งใดจะอยู่ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง (ภายในวันนั้น ๆ) ของที่หมาย

ของผู้เรียนชาวไทยโดยใช้สถิติแบบการทดสอบสัดส่วนข้อมูลแบบทวินาม พบว่าผู้เรียนชาวไทยมีความหมายของบุพพท *in* จำนวน 18 ความหมาย ซึ่งความหมายที่ผู้เรียนชาวไทยมีเหมือนกับเจ้าของภาษา จำนวน 11 ความหมาย ได้แก่

- 1) ความหมายการบรรจุ (ความหมายต้นแบบ)
- 2) ความหมายแสดงเวลา^a
- 3) ความหมายแสดงการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง
- 4) ความหมายแสดงกิจกรรม
- 5) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิก
- 6) ความหมายแสดงจำนวน
- 7) ความหมายแสดงการสวมใส่
- 8) ความหมายแสดงสภาพ
- 9) ความหมายแสดงรูปร่าง
- 10) ความหมายแสดงสีหรือวัตถุตั้งต้น
- 11) ความหมายแสดงฤดูกาล

ส่วนความหมายอื่นที่เพิ่มเข้ามาของบุพพท *in* ของผู้เรียนชาวไทย ซึ่งเป็นความหมายที่พบในบุพพท *on* ของเจ้าของภาษา จำนวน 7 ความหมาย ได้แก่

- 1) ความหมายแสดงหัวข้อ
- 2) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม
- 3) ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ
- 4) ความหมายแสดงการบันทึก
- 5) ความหมายแสดงเวลา^b
- 6) ความหมายแสดงการใช้ยาหรือสารเสพติด
- 7) ความหมายแสดงการเปรียบเทียบ

ส่วนความหมายของบุพพท *on* จากพจนานุกรมที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูล มีความหมายจำนวน 16 ความหมาย ในขณะที่การวิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบของผู้เรียนชาวไทยโดยใช้

สถิติแบบการทดสอบสัดส่วนข้อมูลแบบทวินาม พบว่าผู้เรียนชาวไทยมีความหมายของบุพพท *on* จำนวนลดลงเหลือเพียง 12 ความหมาย ได้แก่

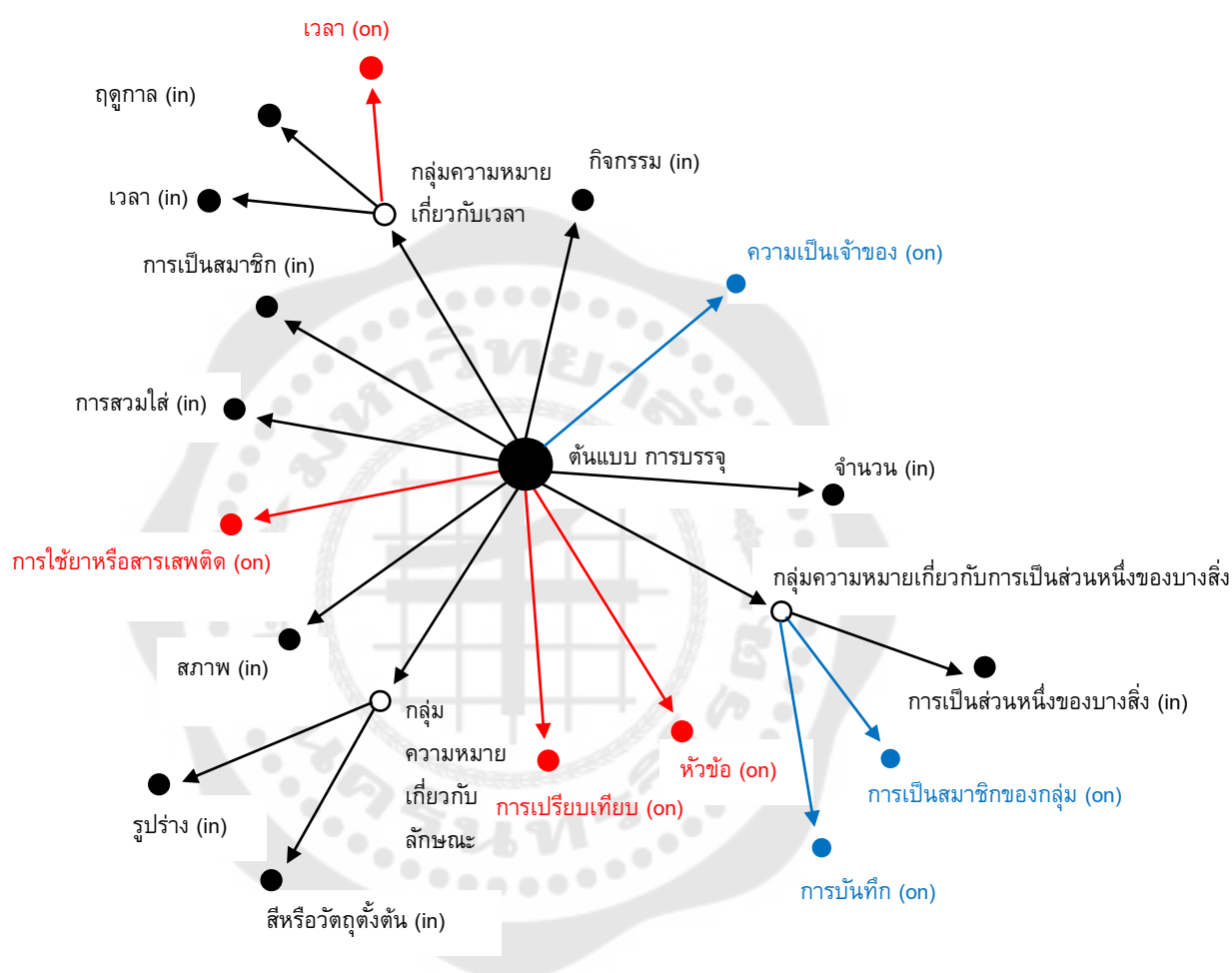
- 1) ความหมายสัมผัสและรองรับ (ความหมายต้นแบบ)
- 2) ความหมายแสดงส่วนที่โดดเด่น
- 3) ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม
- 4) ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ
- 5) ความหมายแสดงการบันทึก
- 6) ความหมายแสดงผ่านการออกอากาศ
- 7) ความหมายแสดงพาหนะ
- 8) ความหมายแสดงทิศทาง
- 9) ความหมายแสดงการใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงาน
- 10) ความหมายแสดงสิ่งที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด
- 11) ความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา
- 12) ความหมายแสดงการใช้อุปกรณ์

อย่างไรก็ดี จากการวิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบของผู้เรียนชาวไทยโดยใช้สถิติแบบการทดสอบสัดส่วนข้อมูลแบบทวินาม พบว่าความหมายที่ปรากฏทั้งในบุพพท *in* และ *on* ของผู้เรียนชาวไทย มีจำนวน 3 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ความหมายแสดงการเป็นเจ้าของ และความหมายแสดงการบันทึก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนชาวไทยมีแนวโน้มที่จะใช้บุพพททั้ง 2 รูป ในลักษณะที่แตกต่างจากเจ้าของภาษา ลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบเครือข่ายความหมายแบบวัตรมีของบุพพท *in* และ *on* จากภาษาอังกฤษและจากผู้เรียนชาวไทย

3.2 เปรียบเทียบเครือข่ายความหมายแบบวัตรมีของบุพพท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษากับของผู้เรียนชาวไทย

ผู้วิจัยเปรียบเทียบเครือข่ายความหมายแบบวัตรมีของบุพพท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษ ทั้งจากเจ้าของภาษาและจากผู้เรียนชาวไทย ซึ่งภาพประกอบที่ 73 แสดง

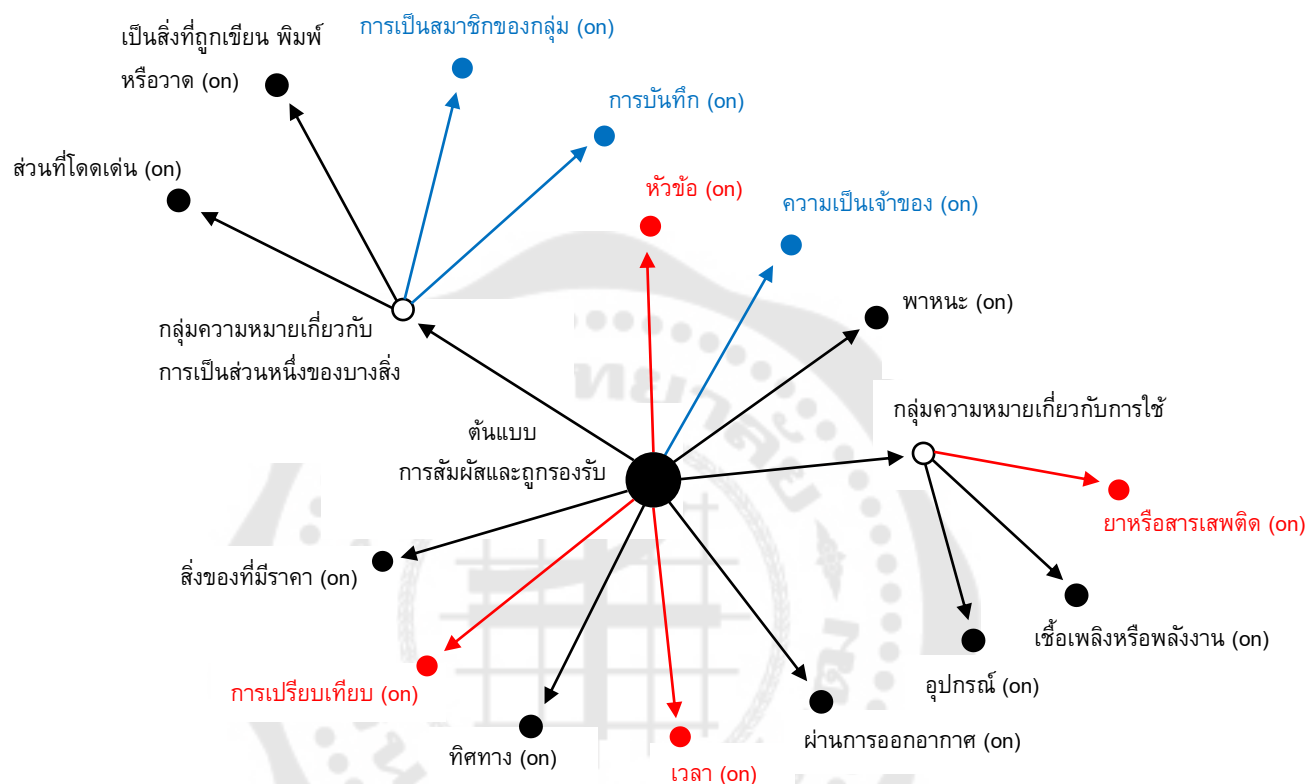
การเปรียบเทียบเครือข่ายความหมายแบบรัศมีของบุพพท *in* ในภาษาอังกฤษระหว่างเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทย และภาพประกอบที่ 74 แสดงการเปรียบเทียบเครือข่ายความหมายแบบรัศมีของบุพพท *on* ในภาษาอังกฤษระหว่างเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทย

ภาพประกอบ 73 การเปรียบเทียบเครือข่ายความหมายแบบรัศมีของบุพพท *in* ในภาษาอังกฤษระหว่างเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทย

จากภาพประกอบ 73 แสดงการเปรียบเทียบเครือข่ายความหมายแบบรัศมีของบุพพท *in* ในภาษาอังกฤษระหว่างเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทย โดยลูกศรสีดำ หมายถึง ความหมายของบุพพท *in* ที่เจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทยใช้เหมือนกัน ส่วนลูกศรสีแดง หมายถึง ความหมายของบุพพท *on* ที่เจ้าของภาษาใช้ แต่ผู้เรียนชาวไทยใช้ในความหมายของ

บุพพท *in* ส่วนลูกศรสีน้ำเงิน หมายถึง ความหมายที่ทั้งบุพพท *in* และ *on* มีทั้งในเจ้าของภาษา และผู้เรียนชาวไทย

ภาพประกอบ 74 การเปรียบเทียบเครือข่ายความหมายแบบวัฏมีของบุพพท *on* ในภาษาอังกฤษ ระหว่างเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทย

จากภาพประกอบ 74 แสดงการเปรียบเทียบเครือข่ายความหมายแบบวัฏมีของ บุพพท *on* ในภาษาอังกฤษระหว่างเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทย โดยลูกศรสีดำ หมายถึง ความหมายของบุพพท *on* ที่เจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทยใช้เหมือนกัน ส่วนลูกศรสีแดง หมายถึง ความหมายของบุพพท *on* ที่เจ้าของภาษาใช้ แต่ผู้เรียนชาวไทยใช้ในความหมายใน บุพพท *in* ส่วนลูกศรสีน้ำเงิน หมายถึง ความหมายที่ทั้งบุพพท *in* และ *on* มีทั้งในเจ้าของภาษา และผู้เรียนชาวไทย

ลำดับต่อไปผู้วิจัยเปรียบเทียบมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษากับของผู้เรียนชาวไทย

3.3 เปรียบเทียบมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษากับของผู้เรียนชาวไทย

ผู้วิจัยเปรียบเทียบมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษ ทั้งจากเจ้าของภาษาและจากผู้เรียนชาวไทย ประกอบด้วยมโนทัศน์ต้นแบบ และมโนทัศน์อื่น ๆ ที่ขยายออกมา ดังแสดงตารางที่ 14

ตาราง 14 มโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษ ทั้งของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทย

ลำดับ	มโนทัศน์	บุพพท in		บุพพท on	
		เจ้าของภาษา	ผู้เรียนชาวไทย	เจ้าของภาษา	ผู้เรียนชาวไทย
1 มโนทัศน์ต้นแบบ					
1a	การบรรจุ	✓	✓		
1b	การสัมผัสและรองรับ			✓	✓
2 กลุ่มมโนทัศน์เกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง					
2a	การเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง	✓	✓		
2b	ส่วนที่โดดเด่น			✓	✓
2c	สิ่งที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด			✓	✓
2d	การเป็นสมาชิกของกลุ่ม		✓	✓	✓
2e	การบันทึก		✓	✓	✓
3 กลุ่มมโนทัศน์เกี่ยวกับเวลา					
3a	เวลา ^a	✓	✓		
3b	เวลา ^b		✓	✓	
3c	ฤดูกาล	✓	✓		

ตาราง 14 (ต่อ)

ลำดับ	มโนทัศน์	บุพพท in		บุพพท on	
		เจ้าของ ภาษา	ผู้เรียน ชาวไทย	เจ้าของ ภาษา	ผู้เรียน ชาวไทย
4 กลุ่มมโนทัศน์เกี่ยวกับลักษณะ					
4a	รูปร่าง	✓	✓		
4b	สีหรือวัตถุตั้งต้น	✓	✓		
5 กลุ่มมโนทัศน์เกี่ยวกับการใช้					
5a	ยาหรือสารเสพติด		✓	✓	
5b	เชื้อเพลิงหรือพลังงาน			✓	✓
5c	อุปกรณ์			✓	✓
6	จำนวน	✓	✓		
7	กิจกรรม	✓	✓		
8	การสวมใส่	✓	✓		
9	การเป็นสมาชิก	✓	✓		
10	สภาพ	✓	✓		
11	พาหนะ			✓	✓
12	สิ่งของที่มีราคา			✓	✓
13	หัวข้อ		✓	✓	
14	ความเป็นเจ้าของ		✓	✓	✓
15	ผ่านการออกอากาศ			✓	✓
16	ทิศทาง			✓	✓
17	การเปรียบเทียบ		✓	✓	

จากตารางที่ 14 แสดงมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษ ทั้งของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทย ประกอบด้วยมโนทัศน์ต้นแบบ กลุ่มมโนทัศน์ จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มมโนทัศน์เกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง กลุ่มมโนทัศน์เกี่ยวกับเวลา กลุ่มมโนทัศน์

เกี่ยวกับลักษณะ และกลุ่มมโนทัศน์เกี่ยวกับการใช้ และมโนทัศน์อื่น ๆ ที่ขยายออกมา จำนวน 13 มโนทัศน์ ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการเปรียบเทียบมโนทัศน์ออกเป็น มโนทัศน์ของบุพพท in ที่เจ้าของภาษา และผู้เรียนชาวไทยมีมโนทัศน์ตรงกัน จำนวน 11 มโนทัศน์ มโนทัศน์ของบุพพท on ทั้งเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทยมีมโนทัศน์ตรงกัน จำนวน 9 มโนทัศน์ มโนทัศน์ที่เจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทยมีต่างกัน จำนวน 4 มโนทัศน์ และมโนทัศน์ที่ปรากฏในทั้งบุพพท in และ on ของผู้เรียนชาวไทย จำนวน 3 มโนทัศน์ ดังนี้

มโนทัศน์ของบุพพท in ทั้งเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทยมีมโนทัศน์ตรงกัน จำนวน 11 มโนทัศน์ ได้แก่

- 1) มโนทัศน์การบรรจุ แสดงความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย
- 2) มโนทัศน์การเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง แสดงความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรอยู่ภายในและเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย
- 3) มโนทัศน์เวลา^๑ แสดงความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรเกิดอยู่ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของที่หมาย
- 4) มโนทัศน์ฤดูกาล แสดงความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรเกิดอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งของที่หมายซึ่งเกี่ยวกับสภาพดินฟ้าอากาศ
- 5) มโนทัศน์รูปร่าง แสดงความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรอยู่ในลักษณะนั้น ๆ ของที่หมาย
- 6) มโนทัศน์สีหรือวัตถุตั้งต้น แสดงความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรมีคุณสมบัติเป็นหรือสร้างจากที่หมาย
- 7) มโนทัศน์จำนวน แสดงความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรเป็นส่วนหนึ่ง ๆ จากจำนวนเต็มของที่หมาย
- 8) มโนทัศน์การสวมใส่ แสดงความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมายเพียงบางส่วน
- 9) มโนทัศน์กิจกรรม แสดงความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรเป็นหรือมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับที่หมาย
- 10) มโนทัศน์การเป็นสมาชิก แสดงความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวกับที่หมาย ซึ่งที่หมายแสดงในรูปของการระบุภาษา

11) มโนทัศน์สภาพ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ในสภาพหรือตกอยู่ในเงื่อนไขของที่หมาย

มโนทัศน์ของบุพพท on ทั้งเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทยมีมโนทัศน์ตรงกัน จำนวน 9 มโนทัศน์ ได้แก่

- 1) มโนทัศน์การสัมผัสและรองรับ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยที่หมาย
- 2) มโนทัศน์ส่วนที่โดดเด่น แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรมีความโดดเด่นและเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย
- 3) มโนทัศน์สิ่งที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรมีความโดดเด่นเหนือจากที่หมายและเป็นส่วนหนึ่งกับที่หมายโดยการถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด
- 4) มโนทัศน์การใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงาน แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรทำงานในทางใดทางหนึ่งโดยการใช้พลังงานของที่หมาย
- 5) มโนทัศน์การใช้อุปกรณ์ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรใช้ที่หมายในลักษณะของอุปกรณ์
- 6) มโนทัศน์พาหนะ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยบางสิ่งของที่หมาย ซึ่งที่หมายต้องเป็นพาหนะที่ให้บริการแบบสาธารณะเท่านั้น
- 7) มโนทัศน์สิ่งของที่มีราคา แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรเป็นมูลค่าราคาของที่หมาย
- 8) มโนทัศน์ผ่านการออกอากาศ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรกำลังจะออกอากาศเผยแพร่ หรือออนไลน์ ผ่านในช่องทางของที่หมาย
- 9) มโนทัศน์ทิศทาง แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ในตำแหน่งที่ ที่หมายกำหนด

มโนทัศน์ที่เจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทยมีต่างกัน จำนวน 4 มโนทัศน์ ได้แก่

- 1) มโนทัศน์เวลา^a แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง (ภายในวันนั้น ๆ) ของที่หมาย

2) มโนทัศน์การใช้ยาหรือสารเสพติด แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรใช้ที่หมายด้วย
วิธีการเสพติดหรือโรคยาหรือสารเสพติด

3) มโนทัศน์หัวข้อ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรเป็นหัวข้อหรือเรื่องที่กล่าวถึงเป็น
ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับที่หมาย

4) มโนทัศน์การเปรียบเทียบ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรเทียบเคียงให้เห็น
ลักษณะที่เหมือนหรือต่างกับที่หมาย

มโนทัศน์ที่ปรากฏในทั้งบุพพท in และ on ของผู้เรียนชาวไทย จำนวน 3 มโนทัศน์
ได้แก่

1) มโนทัศน์การเป็นสมาชิกของกลุ่ม แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรเป็นสมาชิกของ
ที่หมาย

2) มโนทัศน์การบันทึก แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรถูกบันทึกลงไปในที่หมาย

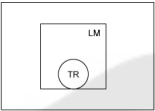
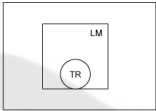
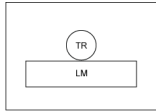
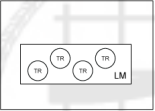
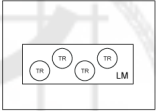
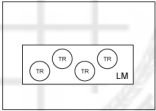
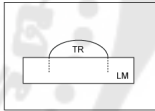
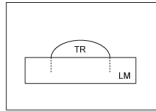
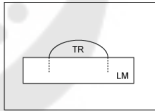
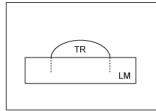
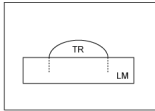
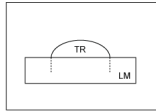
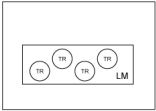
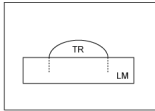
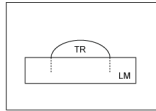
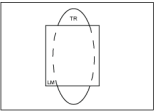
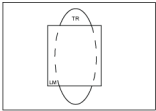
3) มโนทัศน์ความเป็นเจ้าของ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรครอบครองที่หมายใน
ฐานะเจ้าของของที่หมาย

ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะเปรียบเทียบภาพร่างของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของ
เจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทย

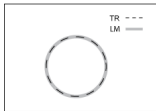
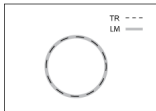
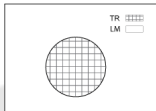
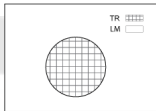
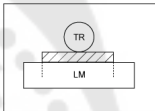
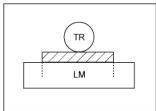
3.4 เปรียบเทียบภาพร่างของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษากับของ
ผู้เรียนชาวไทย

ผู้วิจัยเปรียบเทียบภาพร่างของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษ ทั้งจากเจ้าของ
ภาษาและจากผู้เรียนชาวไทย ประกอบด้วยภาพร่างต้นแบบ และภาพร่างอื่น ๆ ที่ขยายออกมาจาก
ภาพร่างต้นแบบ แสดงดังนี้

ตาราง 15 ภาพร่างของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษ ทั้งของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทย

ลำดับ	มโนทัศน์	ภาพร่างบุพพท in		ภาพร่างบุพพท on	
		เจ้าของภาษา	ผู้เรียนชาวไทย	เจ้าของภาษา	ผู้เรียนชาวไทย
1	การบรรจุ				
2	การสัมผัสและรองรับ				
3	การเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง				
4	การเป็นสมาชิกของกลุ่ม				
5	ส่วนที่โดดเด่น				
6	สิ่งที่ถูกเขียนพิมพ์ หรือวาด				
7	การบันทึก				
8	การสวมใส่				

ตาราง 15 (ต่อ)

ลำดับ	มโนทัศน์	ภาพร่างบุพพท in		ภาพร่างบุพพท on	
		เจ้าของภาษา	ผู้เรียนชาวไทย	เจ้าของภาษา	ผู้เรียนชาวไทย
9	รูปร่าง				
10	สีหรือวัตถุตั้งต้น				
11	พาหนะ				

จากตาราง 15 แสดงภาพร่างที่แสดงมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษ ทั้งของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทย ซึ่งผู้วิจัยเปรียบเทียบภาพร่างที่แสดงมโนทัศน์ของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทยเหมือนกันและใช้บุพพทตรงกัน ภาพร่างที่แสดงมโนทัศน์ของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทยเหมือนกันแต่ใช้บุพพทที่ต่างกัน และภาพร่างที่พบมโนทัศน์ทั้งในบุพพท in และ on ของผู้เรียนชาวไทย ดังนี้

ภาพร่างที่แสดงมโนทัศน์ของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทยเหมือนกันและใช้บุพพทตรงกัน จำนวน 9 ภาพร่าง ได้แก่

- 1) ภาพร่างการบรรจุ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย
- 2) ภาพร่างการสัมผัสและรองรับ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยที่หมาย

3) ภาพร่างการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ภายใน และเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย

4) ภาพร่างส่วนที่โดดเด่น แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรมีความโดดเด่นและเป็น ส่วนหนึ่งของที่หมาย

5) ภาพร่างสิ่งที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรมีความโดดเด่นเหนือจากที่หมายและเป็นส่วนหนึ่งกับที่หมายโดยการถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด

6) ภาพร่างการสวมใส่ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบ โดยที่หมายเพียงบางส่วน

7) ภาพร่างรูปร่าง แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ในลักษณะนั้น ๆ ของที่หมาย

8) ภาพร่างสีหรือวัตถุตั้งต้น แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรมีคุณสมบัติเป็นหรือ สร้างจากที่หมาย

9) ภาพร่างพาหนะ แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยบาง สิ่งของที่หมาย

อย่างไรก็ตาม ยังมีภาพร่างที่พบมโนทัศน์ทั้งในบุพบท in และ on ของผู้เรียนชาวไทย จำนวน 2 ภาพร่าง ได้แก่ มโนทัศน์การเป็นสมาชิกของกลุ่ม และมโนทัศน์การบันทึก โดยภาพร่าง การเป็นสมาชิกของกลุ่ม แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรเป็นสมาชิกของที่หมาย ซึ่งความสัมพันธ์ ดังกล่าวนี้นพบในบุพบท on ของเจ้าของภาษา ในขณะที่ผู้เรียนชาวไทยพบความสัมพันธ์นี้ทั้งใน บุพบท in แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ภายในและเป็นส่วนหนึ่งของที่หมาย และบุพบท on แสดง ความสัมพันธ์สิ่งโคจรเป็นสมาชิกของที่หมาย และภาพร่างที่แสดงมโนทัศน์การบันทึก แสดง ความสัมพันธ์สิ่งโคจรถูกบันทึกลงบนที่หมาย ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้พบในบุพบท on ของ เจ้าของภาษา แต่ผู้เรียนชาวไทยพบความสัมพันธ์นี้ทั้งในบุพบท in แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรถูก บันทึกลงในที่หมาย และบุพบท on แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรถูกบันทึกลงบนที่หมาย

ลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะสรุป อภิปรายผล และเสนอข้อเสนอนะ จากการศึกษามโนทัศน์ของบุพบท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาอังกฤษและผู้เรียนชาวไทย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์มโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทย และเปรียบเทียบมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาและมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ของผู้เรียนชาวไทย โดยใช้แนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ (principled polysemy) ของ Tyler and Evans (2003) และแนวคิดภาพร่าง (image schema) ของ Johnson (1987) ในทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการสำคัญของอรรถศาสตร์ปริชาน 2 หลักการ คือ โครงสร้าง ความหมายคือโครงสร้างมโนทัศน์ หลักการนี้กล่าวว่าความหมายเทียบเท่ากับมโนทัศน์ และหลักการสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การสร้างความหมายคือการสร้างมโนทัศน์ ดังนั้นการสร้าง ความหมายจึงสัมพันธ์กับการสร้างมโนทัศน์โดยหน่วยภาษาทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นกระบวนการทางปริชานและทำให้เกิดความรู้พื้นฐานต่าง ๆ

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเก็บข้อมูลเฉพาะบุพพท in และ on โดยเก็บข้อมูลจากพจนานุกรมภาษาอังกฤษและคลังข้อมูลภาษา BNC (British National Corpus) ได้แก่ ความหมายของบุพพท in ที่ปรากฏในพจนานุกรมดังกล่าว ได้แก่ ความหมายแสดงบางสิ่งบางอย่างที่ถูกล้อมรอบโดยสิ่งอื่น ความหมายแสดงระยะเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้น ความหมายแสดงการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง ความหมายแสดงกิจกรรม ความหมายแสดงการเป็นสมาชิก ความหมายแสดงจำนวน ความหมายแสดงการสวมใส่ ความหมายแสดงสภาพ ความหมายแสดงรูปร่าง ความหมายแสดงสีหรือวัตถุตั้งต้น ความหมายแสดงฤดูกาล และความหมายของบุพพท on ได้แก่ ความหมายแสดงการสัมผัสและรองรับด้วยพื้นผิวความหมายแสดงส่วนที่โดดเด่น ความหมายแสดงหัวข้อ ความหมายแสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ความหมายแสดงความเป็นเจ้าของ ความหมายแสดงการบันทึก ความหมายแสดงผ่านการออกอากาศ ความหมายแสดงพาหนะ ความหมายแสดงเวลา ความหมายแสดงการใช้ยาหรือสารเสพติด ความหมายแสดงทิศทาง ความหมายแสดงการใช้เชื้อเพลิงหรือพลังงาน ความหมาย

แสดงการเปรียบเทียบ ความหมายแสดงบางสิ่งบางอย่างที่ถูกเขียน พิมพ์ หรือวาด ความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา และความหมายแสดงการใช้อุปกรณ์ ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลความหมายของบุพพทจากพจนานุกรม และไม่เก็บข้อมูลที่เป็นบุพพท in และ on ที่เป็นส่วนหนึ่งของคำสันธานสำนวน รูปกริยาเป็นนาม และกริยาวลี ส่วนที่ 2 ผู้วิจัยจัดทำแบบทดสอบออนไลน์ จำนวน 54 ข้อ แบ่งเป็น บุพพท in จำนวน 22 ข้อ และ on จำนวน 32 ข้อ รวมทั้งสิ้น 54 ข้อ ให้กับนักศึกษาปีที่ 4 จำนวน 200 คน ทุกสาขาวิชา ยกเว้นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ผลการวิจัยพบว่ามโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาประกอบด้วยมโนทัศน์ต้นแบบ และมโนทัศน์อื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาจากมโนทัศน์ต้นแบบ มโนทัศน์ของบุพพท in ของเจ้าของภาษา ได้แก่ มโนทัศน์ต้นแบบ คือ มโนทัศน์ “การบรรจุ” แสดงความสัมพันธ์สิ่งใดจรรยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย และแสดงมโนทัศน์อื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาจากมโนทัศน์ต้นแบบ จำนวน 8 มโนทัศน์ ได้แก่

- 1) มโนทัศน์การเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง
- 2) มโนทัศน์การสวมใส่
- 3) มโนทัศน์เกี่ยวกับลักษณะ
- 4) มโนทัศน์เกี่ยวกับเวลา
- 5) มโนทัศน์กิจกรรม
- 6) มโนทัศน์การเป็นสมาชิก
- 7) มโนทัศน์จำนวน
- 8) มโนทัศน์สภาพ

ส่วนมโนทัศน์ของบุพพท on ของเจ้าของภาษา ได้แก่ มโนทัศน์ต้นแบบ คือ มโนทัศน์ “การสัมผัสและรองรับ” แสดงความสัมพันธ์สิ่งใดจรรยู่สัมผัสและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย และแสดงมโนทัศน์อื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาจากมโนทัศน์ต้นแบบ จำนวน 10 มโนทัศน์ ได้แก่

- 1) มโนทัศน์เกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง
- 2) มโนทัศน์พาหนะ
- 3) มโนทัศน์เกี่ยวกับการใช้
- 4) มโนทัศน์ทิศทาง
- 5) มโนทัศน์ผ่านการออกอากาศ

- 6) มโนทัศน์เวลา
- 7) มโนทัศน์หัวข้อ
- 8) มโนทัศน์ความเป็นเจ้าของ
- 9) มโนทัศน์การเปรียบเทียบ
- 10) มโนทัศน์สิ่งของที่มีราคา

ในส่วนของการศึกษามโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย ประกอบด้วยมโนทัศน์ต้นแบบ และมโนทัศน์อื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาจากมโนทัศน์ต้นแบบ ได้แก่ มโนทัศน์ของบุพพท in ของผู้เรียนชาวไทย ได้แก่ มโนทัศน์ต้นแบบ คือ มโนทัศน์ “การบรรจุ” เช่นเดียวกับมโนทัศน์ของเจ้าของภาษา แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย และแสดงมโนทัศน์อื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาจากมโนทัศน์ต้นแบบ จำนวน 13 มโนทัศน์ ได้แก่

- 1) มโนทัศน์เวลา
- 2) มโนทัศน์เกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง
- 3) มโนทัศน์กิจกรรม
- 4) มโนทัศน์การเป็นสมาชิก
- 5) มโนทัศน์จำนวน
- 6) มโนทัศน์การสวมใส่
- 7) มโนทัศน์การสวมใส่
- 8) มโนทัศน์สภาพ
- 9) มโนทัศน์เกี่ยวกับลักษณะ
- 10) มโนทัศน์หัวข้อ
- 11) มโนทัศน์ความเป็นเจ้าของ
- 12) มโนทัศน์การใช้ยาหรือสารเสพติด
- 13) มโนทัศน์การเปรียบเทียบ

ส่วนมโนทัศน์ของบุพพท on ของผู้เรียนชาวไทย ได้แก่ มโนทัศน์ต้นแบบ คือ มโนทัศน์ “การสัมผัสและรองรับ” ซึ่งสอดคล้องกับมโนทัศน์ของเจ้าของภาษา แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรสัมผัสและถูกล้อมรอบโดยที่หมาย และแสดงมโนทัศน์อื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาจากมโนทัศน์ต้นแบบ จำนวน 7 มโนทัศน์ ได้แก่

- 1) มโนทัศน์เกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง
- 2) มโนทัศน์ความเป็นเจ้าของ
- 3) มโนทัศน์ผ่านการออกอากาศ
- 4) มโนทัศน์พาหนะ
- 5) มโนทัศน์ทิศทาง
- 6) มโนทัศน์เกี่ยวกับการใช้
- 7) มโนทัศน์สิ่งของที่มีราคา

ผลการวิจัยแสดงผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์ของบุพบท in และ on ระหว่างของเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทย พบว่าบุพบท in ทั้งของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทยที่แสดงมโนทัศน์ตรงกัน จำนวน 9 มโนทัศน์ ได้แก่

- 1) มโนทัศน์การบรรจุ (มโนทัศน์ต้นแบบ)
- 2) มโนทัศน์การเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง
- 3) มโนทัศน์เวลา^๑ (แสดงความสัมพันธ์สิ่งใดจกเกิดอยู่ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของที่หมาย)
- 4) มโนทัศน์เกี่ยวกับลักษณะ
- 5) มโนทัศน์จำนวน
- 6) มโนทัศน์กิจกรรม
- 7) มโนทัศน์การสวมใส่
- 8) มโนทัศน์การเป็นสมาชิก
- 9) มโนทัศน์สภาพ

ส่วนบุพบท on ทั้งของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทยที่แสดงมโนทัศน์ตรงกันจำนวน 7 มโนทัศน์ ได้แก่

- 1) มโนทัศน์การสัมผัสและรองรับ (มโนทัศน์ต้นแบบ)
- 2) มโนทัศน์เกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง
- 3) มโนทัศน์เกี่ยวกับการใช้
- 4) มโนทัศน์พาหนะ
- 5) มโนทัศน์สิ่งของที่มีราคา
- 6) มโนทัศน์ผ่านการออกอากาศ

7) มโนทัศน์ทิศทาง

ในส่วนของบุพบท *in* และ *on* ของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทยที่มีมโนทัศน์ต่างกัน ซึ่งผู้เรียนชาวไทยใช้บุพบท *in* ในขณะที่เจ้าของภาษาใช้บุพบท *on* จำนวน 4 มโนทัศน์ได้แก่

- 1) มโนทัศน์เวลา^b (แสดงความสัมพันธ์สิ่งใดอยู่ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง (ภายในวันนั้น ๆ) ของที่หมาย)
- 2) มโนทัศน์การใช้ยาหรือสารเสพติด
- 3) มโนทัศน์หัวข้อ
- 4) มโนทัศน์การเปรียบเทียบ

บุพบท *in* และ *on* ของผู้เรียนชาวไทยที่แสดงมโนทัศน์นั้น ๆ ในทั้งบุพบท *in* และ *on* จำนวน 3 มโนทัศน์ได้แก่ มโนทัศน์การเป็นสมาชิกของกลุ่ม แสดงความสัมพันธ์สิ่งใดเป็นสมาชิกของที่หมายในบุพบท *on* หรือแสดงความสัมพันธ์สิ่งใดอยู่ภายในและเป็นส่วนหนึ่งของที่หมายในบุพบท *in* และมโนทัศน์การบันทึก แสดงความสัมพันธ์สิ่งใดถูกบันทึกลงไปที่หมายในบุพบท *on* หรือแสดงความสัมพันธ์สิ่งใดถูกบันทึกลงในที่หมายในบุพบท *in* และมโนทัศน์ความเป็นเจ้าของ แสดงความสัมพันธ์สิ่งใดครอบครองที่หมายในฐานะเจ้าของของที่หมาย พบความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ทั้งในบุพบท *in* และ *on* ซึ่งแสดงว่าผู้เรียนชาวไทยมีแนวโน้มที่จะใช้บุพบท *in* และบุพบท *on* ในความหมายข้างต้นไม่ถูกต้อง

อภิปรายผล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่า ผู้เรียนชาวไทยมีมโนทัศน์ของบุพบทภาษาอังกฤษ *in* และ *on* ต่างจากเจ้าของภาษาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่โดยมโนทัศน์ที่แตกต่างกันทำให้เกิดข้อบกพร่องในการใช้บุพบท *in* และ *on* คือ มโนทัศน์เกี่ยวกับเวลา ซึ่งผลการวิจัยนั้นสอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือ มโนทัศน์เวลา ในบุพบท *in* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย ประกอบด้วยความหมาย จำนวน 3 ความหมาย คือ ความหมายแสดงเวลา^a ความหมายแสดงเวลา^b และความหมายแสดงฤดูกาล ตัวอย่างเช่น

- (1) Lady Gaga was born *in* 1986. (ความหมายเวลา^a ของผู้เรียนชาวไทย)
- (2) There is flood *in* the rainy season. (ความหมายฤดูกาลของผู้เรียนชาวไทย)

- (3) a. *They will marry *in* Christmas day. (ความหมายเวลา^b ของผู้เรียนชาวไทย)
 b. They will marry *on* Christmas day. (ความหมายเวลาของเจ้าของภาษา)

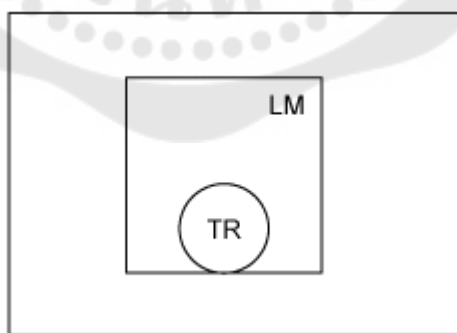
ผู้เรียนชาวไทยมีมโนทัศน์เวลา ประกอบด้วยความหมาย จำนวน 3 ความหมาย โดยมีความหมายเวลา^a และความหมายฤดูกาล ซึ่งผู้เรียนชาวไทยมีความหมายบุพบท *in* ตรงกับเจ้าของภาษา ดังตัวอย่างประโยคที่ (1) และ (2) ตามลำดับ ในขณะที่ความหมายเวลา^b ดังตัวอย่างประโยคที่ (3a) ที่เป็ความหมายของบุพบท *in* ในผู้เรียนชาวไทย ซึ่งต่างกับเจ้าของภาษาที่มีความหมายเวลา^b เป็ความหมายของบุพบท *on* ในเจ้าของภาษา ดังตัวอย่างประโยคที่ (3b) ซึ่งผู้วิจัยคิดเห็นว่าจากผลการวิจัยเกี่ยวกับมโนทัศน์เวลาในบุพบท *in* ของผู้เรียนชาวไทย สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนชาวไทยมีมโนทัศน์เวลาที่ต่างกับเจ้าของภาษา ซึ่งเป็นสาเหตุให้ผู้เรียนชาวไทยใช้บุพบท *in* และ *on* ในความหมายเกี่ยวกับเวลาไม่ถูกต้อง สะท้อนให้เห็นว่า ผลที่พบในประเด็นนี้ทำให้เกิดความเข้าใจระบบมโนทัศน์ของบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย และผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์กับการเรียนการสอนบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษได้

เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษานี้กับสิ่งที่พบในงานวิจัยของวิไลวรรณ อรุณมานะกุล (2550) ในการศึกษาเปรียบเทียบการใช้บุพบทภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยและเจ้าของภาษา จากคลังข้อมูล พบความหมายที่เหมือนกันในบุพบท *in* จำนวน 4 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงกิจกรรม ความหมายแสดงสภาพ ความหมายแสดงการเป็นสมาชิก และความหมายแสดงเหตุการณ์ (เวลา) ส่วนความหมายที่ต่างกันของบุพบท *in* จำนวน 12 ความหมาย ได้แก่ ความหมายแสดงลักษณะการกระทำ ความหมายแสดงเครื่องมือที่ใช้ ความหมายแสดงสถานการณ์ ความหมายแสดงสิ่งที่เป็นจุดสนใจ ความหมายแสดงสิ่งที่เกี่ยวข้องกัน ความหมายแสดงเงื่อนไขการกระทำ ความหมายการบรรจุ ความหมายแสดงการเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง ความหมายแสดงฤดูกาล ความหมายแสดงเวลา ความหมายแสดงสิ่งของที่มีราคา และ ความหมายแสดงจำนวน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจเป็นเพราะข้อมูลในความหมายบุพบท *in* ที่ผู้วิจัยเลือกใช้มีความแตกต่างกัน โดย วิไลวรรณ อรุณมานะกุล เลือกใช้ข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษา ส่วนผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากพจนานุกรมและคลังข้อมูลภาษา BNC

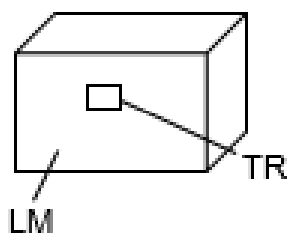
ในงานวิจัยนี้ มโนทัศน์ของบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย ผู้วิจัยพบว่ามโนทัศน์ของบุพบท *in* และ *on* ของผู้เรียนชาวไทยมีการขยายมโนทัศน์แบบเครือข่ายรัศมีในแนวคิดการมีหลายความหมายแบบมีหลักการ ของ Tyler and Evans (2003) เป็นการขยาย

มโนทัศน์จากมโนทัศน์ต้นแบบที่เป็นมโนทัศน์เชิงรูปธรรมไปสู่มโนทัศน์ที่ขยายออกไปในลักษณะของนามธรรมมากขึ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยพบว่ามโนทัศน์แบบเครือข่ายรัศมีในบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย ก็เป็นการขยายมโนทัศน์จากมโนทัศน์ต้นแบบเช่นกัน และเป็นมโนทัศน์ที่เพิ่มเติมจากมโนทัศน์ต้นแบบและเป็นมโนทัศน์ที่ขยายออกไปในลักษณะของนามธรรมมากขึ้นเช่นกัน ในขณะที่ลำดับที่เกิดขึ้นในมโนทัศน์แบบเครือข่ายรัศมีของผู้เรียนชาวไทยนั้น มาจากการวิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบของผู้เรียนชาวไทยโดยใช้การทดสอบแบบสัดส่วนของข้อมูลแบบทวินาม (binomial test) แสดงมโนทัศน์ตามลำดับที่ผู้เรียนชาวไทยมีการใช้บุพพทนั้น ๆ

ในการอธิบายมโนทัศน์ของบุพพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทย ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดภาพร่าง ซึ่งภาพร่างที่พบในบุพพท in และ on ในการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของวิไลวรรณ อรุณมานะกุล (2555) ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาความหมายแสดงพื้นที่ in จากนวนิยาย โดยใช้แนวคิดภาพร่าง ซึ่งผลการวิจัยนี้พบว่าภาพร่างของบุพพท in ทั้งของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทยมีความหมายที่สอดคล้องกับประเภทของความหมายไม่มีนัยยะการเคลื่อนที่ของวิไลวรรณ อรุณมานะกุล กล่าวคือ ภาพร่างต้นแบบของบุพพท in ของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทย แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรอยู่ภายในและถูกล้อมรอบโดยที่หมายเหมือนกัน ดังภาพประกอบ 75

ภาพประกอบ 75 ภาพร่างต้นแบบของบุพพท in

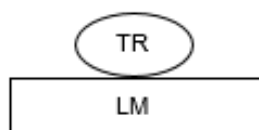

ภาพประกอบ 76 ภาพร่างแสดงลักษณะของสิ่งโคจรถูกล้อมรอบและจำกัด
การเคลื่อนที่ด้วยขอบเขตของที่หมายที่มีรูปทรงสามมิติ เป็นความหมายที่ปรากฏมากที่สุด
ในการใช้คำบุพบท in ในความหมายแสดงพื้นที่

ที่มา : วิไลวรรณ อรุณมานะกุล. (2555). Thoughts. น. 103

จากภาพประกอบ 75 ภาพร่างต้นแบบของบุพบท in สอดคล้องกับภาพร่างแสดง
ลักษณะของสิ่งโคจรถูกล้อมรอบและจำกัดการเคลื่อนที่ด้วยขอบเขตของที่หมาย ดังแสดงใน
ภาพประกอบ 76 และวิไลวรรณ อรุณมานะกุล ได้กล่าวอีกว่า ภาพร่างดังกล่าวนี้เป็นความหมาย
ที่ปรากฏมากที่สุดในการใช้บุพบท in ในความหมายแสดงพื้นที่ สอดคล้องกับภาพร่างต้นแบบของ
บุพบท in ของเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทยที่ปรากฏมากที่สุดในการศึกษาคั้งนี้

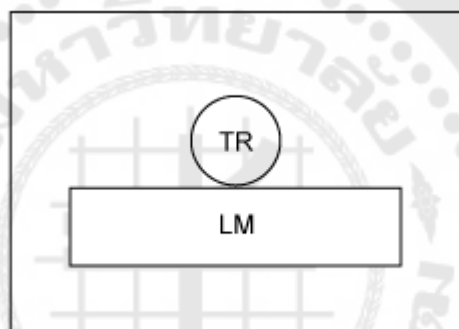
นอกจากนี้จากการศึกษาที่ผ่านมา มโนทัศน์พื้นที่ในงานวิจัยของอรณิศา วิริยธนานนท์
(2558) ศึกษาโมทัศน์พื้นที่ **บน** ในภาษาจีนแมนดารินและภาษาไทย โดยผลการศึกษาพบว่า
ภาพร่างที่แสดงมโนทัศน์ **shàng** ในภาษาจีนแมนดาริน และ **บน** ในภาษาไทย แสดงความสัมพันธ์
สิ่งโคจรอยู่ด้านบนและสัมผัสพื้นผิวที่หมาย ดังภาพประกอบ 77

ภาพประกอบ 77 ภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอน

สิ่งโคจรอยู่ด้านบนและสัมผัสพื้นผิวที่หมาย

ที่มา : อรุณิศา วิริยธนานนท์. (2558). วารสารจีนศึกษา. น. 82

ภาพประกอบ 78 ภาพร่างต้นแบบของบุพท on

จากภาพประกอบ 77 แสดงภาพร่างแสดงความหมาย จากมุมมองแนวนอน สิ่งโคจรอยู่ด้านบนและสัมผัสพื้นผิวที่หมาย สอดคล้องกับภาพประกอบ 78 แสดงภาพร่างที่แสดงมโนทัศน์ต้นแบบของบุพท on ในภาษาอังกฤษทั้งของเจ้าของภาษาและผู้เรียนชาวไทย แสดงความสัมพันธ์สิ่งโคจรสัมผัสและถูกรองรับโดยที่หมาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามโนทัศน์ของบุพท on ในภาษาอังกฤษ มโนทัศน์ของบุพท บน ในภาษาไทย และมโนทัศน์ของบุพท shàng มีลักษณะตรงกัน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานมาประยุกต์เพื่อศึกษามโนทัศน์ของบุพท in และบุพท on ที่เป็นมโนทัศน์ที่เป็นปัญหาของผู้เรียนชาวไทย ทำให้สามารถอธิบายมโนทัศน์ของบุพท in และ on ในภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาและของผู้เรียนชาวไทยได้อย่าง

ชัดเจน ทำให้เห็นว่าบุพบทเป็นคำหลายความหมายและแสดงความหมายต่าง ๆ ที่เพิ่มเติมเข้ามาของบุพบทได้ และแสดงให้เห็นถึงความเหมือนและความต่างของทั้งสองบุพบทได้ แสดงให้เห็นว่าต่างภาษาก็ต่างกับระบบมโนทัศน์ และแนวคิดภาพร่างสามารถอธิบายมโนทัศน์ต้นแบบและมโนทัศน์อื่น ๆ ที่ขยายออกมาจากความหมายต้นแบบได้ อย่างไรก็ตาม บุพบทจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าบุพบทหนึ่งคำปรากฏความหมายหลายความหมาย โดยความหมายแรกซึ่งแสดงความเข้าใจได้ง่ายที่สุด คือ ความหมายที่แสดงเกี่ยวกับพื้นที่กับวัตถุ แต่บุพบทคำนั้นก็มีความหมายอื่นที่เพิ่มเติมเข้ามาได้เช่นกัน

จากการศึกษา พบว่ามโนทัศน์ของบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างได้รับอิทธิพลการแทรกแซงของภาษาแม่ (L1 interference) ซึ่งทำให้กลุ่มตัวอย่างนำมโนทัศน์ในภาษาแม่มาใช้ในภาษาที่สอง ซึ่งทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาที่สอง เช่น *Salmon is *in* the menu. ประโยคนี้ได้มาจากลักษณะของภาษาไทยที่เป็นลักษณะการเทียบ ผู้เรียนชาวไทยจึงใช้บุพบท *in* แทนบุพบท *on* โดยแปลเทียบเป็นภาษาไทยว่า “มีเมนูอาหารปลาแซลมอนอยู่ในเมนู” ซึ่งผลการศึกษาเห็นข้อผิดพลาดที่ได้รับจากอิทธิพลของภาษาแม่นั้น ทำให้ผู้สอนชาวไทยสามารถสร้างหรือออกแบบการเรียนการสอน ตระหนักถึงผู้เรียนชาวไทยให้ใช้บุพบทได้อย่างถูกต้อง อาจนำไปพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนฝึกหัดเพื่อให้ผู้เรียนชาวไทยใช้บุพบทภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบการวิจัย ที่มี 2 ตัวเลือก ได้แก่ ตัวเลือกบุพบท *in* และตัวเลือกบุพบท *on* ทำให้กลุ่มตัวอย่างต้องเลือกคำตอบใดคำตอบหนึ่ง ผลการศึกษพบว่า ในบางมโนทัศน์กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่งผลให้พบมโนทัศน์บางมโนทัศน์ทั้งในบุพบท *in* และบุพบท *on* ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้พบจำนวน 3 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์แสดงความเป็นเจ้าของ มโนทัศน์แสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม และมโนทัศน์แสดงการบันทึก ซึ่งทุกมโนทัศน์ข้างต้น ปรากฏอยู่ในเพียงมโนทัศน์บุพบท *on* ของเจ้าของภาษา ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจมองได้ว่าเป็นข้อจำกัดของการศึกษาครั้งนี้ อย่างไรก็ตาม มีความเป็นไปได้ว่ามโนทัศน์อื่น ๆ ที่ปรากฏในบุพบท *in* และบุพบท *on* ของผู้เรียนชาวไทยก็สะท้อนได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษามโนทัศน์ของบุพบท *in* และ *on* ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยโดยใช้แนวคิดทางอรรถศาสตร์ปริธาน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่างานวิจัยนี้จะเป็นแนวทางใน

การศึกษามโนทัศน์ของบุพพทอื่น ๆ ในภาษาอังกฤษของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันกับภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษาอย่างไร และผลการวิเคราะห์บุพพท *in* และ *on* ที่พบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนคำบุพพทในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยได้

บรรณานุกรม

- Arjan, A., Abdullah, N. H., & Roslim, N. (2013). A Corpus-Based Study on English Prepositions of Place in and on. *English Language Teaching*, 6(12), 167-174.
- BBC English Dictionary. (1993). Great Britain: HarperCollins
- British National Corpus (BNC). (1980). Retrieved from <https://corpus.byu.edu/bnc/>
- Cambridge Dictionary. (2018). Retrieved from <https://dictionary.cambridge.org/>
- Cambridge International Dictionary of English (1995). Cambridge: Cambridge University Press.
- English Oxford Living Dictionaries. (2018). Retrieved from <https://en.oxforddictionaries.com/>
- Evans, V., & Green, M. (2006). *Cognitive Linguistics : An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Farlex. (2019). The Free Dictionary. Retrieved from <https://de.thefreedictionary.com/>
- Goddard, C. (2011). *Semantic Analysis: A Practical Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Jha, A. K. (1991). Errors in the Use of Prepositions by Maithili Learners of English and Their Remedies. *Tribhuvan University Journal*, 14, 49-57.
- Johnson, M. (1987). *The Body in the Mind : The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason*. Chicago: University of Chicago Press.
- Langacker, R. W. (1987). *Foundations of Cognitive Grammar*. Stanford, Calif: Stanford University Press.
- Lee, D. (2001). *Cognitive Linguistics : An Introduction*. Melbourne ; Oxford ; New York: Oxford University Press.
- Loke, D. L., Ali, J., & Anthony, N. N. Z. (2013). A Corpus Based Study on the Use of Preposition of Time 'on' and 'at' in Argumentative Essays of Form 4 and Form 5 Malaysian Students. *English Language Teaching*, 6(9), 128-135.
- Longman Dictionary of Contemporary English Online. (2018). Retrieved from <https://www.ldoceonline.com/>

- Tyler, A., & Evans, V. (2003). *The Semantics of English Prepositions : Spatial Scenes, Embodied Meaning, and Cognition*. Cambridge ; New York: Cambridge University Press.
- Ungerer, F., & Schmid, H.-J. r. (1996). *An Introduction to Cognitive Linguistics*. London ; New York: Longman.
- กองกาญจน์ นิธิพงศ์. (2516). การศึกษาข้อบกพร่องในการเขียนภาษาอังกฤษของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(ภาษาอังกฤษ)), บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นworรณ พันธุเมธา. (2558). ไวยากรณ์ไทย (พิมพ์ครั้งที่ 5 ed.). กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทนา วงษ์ไทย. (2557). ความสำคัญของร่างกายที่มีต่อระบบความคิด. วารสารอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 43(1), 67-93.
- นันทนา วงษ์ไทย. (2561). ภาษาและความหมาย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ เค.ซี.อินเตอร์เพรส.
- นันทนา วงษ์ไทย. (2562). อรรถศาสตร์ปริชานเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: บริษัท เวอร์ค ออล พรินท์ จำกัด.
- ประทีป รุ่งตรานนท์. (2517). การศึกษาข้อบกพร่องในการเขียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา. (ปริญญาานิพนธ์ (กศ.ม. ภาษาและวรรณคดีอังกฤษ)), บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. Retrieved from http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Eng/Pratib_R.pdf
- มนตรา พิพัฒน์ศรีสวัสดิ์. (2538). การวิเคราะห์ข้อบกพร่องในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตการศึกษา 8. วิจัยสนเทศ, 15(180-181), 12-13.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2555). หลักสถิติวิจัยและการใช้โปรแกรม SPSS (พ. 3 Ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (Ed.) (2542). กรุงเทพฯ: นามมีบุคคลพับลิเคชันส์.
- วิไลวรรณ อรุณมานะกุล. (2550). การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำบุพบทภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยและเจ้าของภาษาโดยใช้คลังข้อมูลภาษา. *Thoughts*, 1-31.
- วิไลวรรณ อรุณมานะกุล. (2555). การใช้แนวคิดภาพร่างอธิบายความหมายของคำบุพบทแสดงพื้นที่ “in”: กรณีศึกษาจากคลังข้อมูลเทียบบท. *Thoughts*, 96-116.
- อรณิศา วิริยธนานนท์. (2558). การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องมโนทัศน์พื้นที่ “บน” : กรณีศึกษาคำว่า “shàng” ในภาษาจีนแมนดารินและ “บน” “เหนือ” “ขึ้น” ในภาษาไทย. วารสารจีนศึกษา, 8(1), 38-100.
- 辞書. (2019). Retrieved from <https://dictionary.goo.ne.jp/>

ภาควิชา

Binomial Test

		Category	N	Observed Prop.	Test Prop.	Exact Sig. (2-tailed)
Question1	Group 1	on	187	0.94	0.5	0
	Group 2	in	13	0.06		
	Total		200	1		
Question2	Group 1	in	169	0.85	0.5	0
	Group 2	on	31	0.16		
	Total		200	1		
Question3	Group 1	on	192	0.96	0.5	0
	Group 2	in	8	0.04		
	Total		200	1		
Question4	Group 1	on	132	0.66	0.5	0
	Group 2	in	68	0.34		
	Total		200	1		
Question5	Group 1	in	151	0.76	0.5	0
	Group 2	on	49	0.25		
	Total		200	1		
Question6	Group 1	on	119	0.6	0.5	0.009
	Group 2	in	81	0.41		
	Total		200	1		
Question7	Group 1	in	161	0.81	0.5	0
	Group 2	on	39	0.19		
	Total		200	1		
Question8	Group 1	on	135	0.68	0.5	0
	Group 2	in	65	0.32		
	Total		200	1		
Question9	Group 1	on	162	0.81	0.5	0
	Group 2	in	38	0.19		
	Total		200	1		
Question10	Group 1	in	109	0.55	0.5	0.229
	Group 2	on	91	0.45		
	Total		200	1		
Question11	Group 1	in	144	0.72	0.5	0
	Group 2	on	56	0.28		
	Total		200	1		
Question12	Group 1	in	146	0.73	0.5	0
	Group 2	on	54	0.27		
	Total		200	1		
Question13	Group 1	on	154	0.77	0.5	0
	Group 2	in	46	0.23		

	Category		N	Observed Prop.	Test Prop.	Exact Sig. (2-tailed)
Question14	Total		200	1		
	Group 1	in	152	0.76	0.5	0
	Group 2	on	48	0.24		
	Total		200	1		
Question15	Total		200	1		
	Group 1	in	156	0.78	0.5	0
	Group 2	on	44	0.22		
	Total		200	1		
Question16	Total		200	1		
	Group 1	in	132	0.66	0.5	0
	Group 2	on	68	0.34		
	Total		200	1		
Question17	Total		200	1		
	Group 1	in	113	0.57	0.5	0.077
	Group 2	on	87	0.44		
	Total		200	1		
Question18	Total		200	1		
	Group 1	on	107	0.54	0.5	0.358
	Group 2	in	93	0.46		
	Total		200	1		
Question19	Total		200	1		
	Group 1	in	128	0.64	0.5	0
	Group 2	on	72	0.36		
	Total		200	1		
Question20	Total		200	1		
	Group 1	on	87	0.44	0.5	0.077
	Group 2	in	113	0.57		
	Total		200	1		
Question21	Total		200	1		
	Group 1	in	113	0.57	0.5	0.077
	Group 2	on	87	0.44		
	Total		200	1		
Question22	Total		200	1		
	Group 1	on	102	0.51	0.5	0.832
	Group 2	in	98	0.49		
	Total		200	1		
Question23	Total		200	1		
	Group 1	in	87	0.44	0.5	0.077
	Group 2	on	113	0.57		
	Total		200	1		
Question24	Total		200	1		
	Group 1	in	158	0.79	0.5	0
	Group 2	on	42	0.21		
	Total		200	1		
Question25	Total		200	1		
	Group 1	in	106	0.53	0.5	0.437
	Group 2	on	94	0.47		
	Total		200	1		
Question26	Total		200	1		
	Group 1	in	51	0.26	0.5	0
	Group 2	on	149	0.75		
	Total		200	1		

	Category		N	Observed Prop.	Test Prop.	Exact Sig. (2-tailed)
Question27	Group 1	on	57	0.29	0.5	0
	Group 2	in	143	0.72		
	Total		200	1		
Question28	Group 1	in	114	0.57	0.5	0.056
	Group 2	on	86	0.43		
	Total		200	1		
Question29	Group 1	on	79	0.4	0.5	0.004
	Group 2	in	121	0.61		
	Total		200	1		
Question30	Group 1	on	77	0.39	0.5	0.001
	Group 2	in	123	0.62		
	Total		200	1		
Question31	Group 1	in	79	0.4	0.5	0.004
	Group 2	on	121	0.61		
	Total		200	1		
Question32	Group 1	in	127	0.64	0.5	0
	Group 2	on	73	0.37		
	Total		200	1		
Question33	Group 1	in	123	0.62	0.5	0.001
	Group 2	on	77	0.39		
	Total		200	1		
Question34	Group 1	on	87	0.44	0.5	0.077
	Group 2	in	113	0.57		
	Total		200	1		
Question35	Group 1	on	119	0.6	0.5	0.009
	Group 2	in	81	0.41		
	Total		200	1		
Question36	Group 1	on	78	0.39	0.5	0.002
	Group 2	in	122	0.61		
	Total		200	1		
Question37	Group 1	on	138	0.69	0.5	0
	Group 2	in	62	0.31		
	Total		200	1		
Question38	Group 1	in	86	0.43	0.5	0.056
	Group 2	on	114	0.57		
	Total		200	1		
Question39	Group 1	on	85	0.43	0.5	0.04
	Group 2	in	115	0.58		
	Total		200	1		
Question40	Group 1	in	84	0.42	0.5	0.028

	Category		N	Observed Prop.	Test Prop.	Exact Sig. (2-tailed)
	Group 2	on	116	0.58		
	Total		200	1		
Question41	Group 1	on	60	0.3	0.5	0
	Group 2	in	140	0.7		
	Total		200	1		
Question42	Group 1	in	85	0.43	0.5	0.04
	Group 2	on	115	0.58		
	Total		200	1		
Question43	Group 1	on	76	0.38	0.5	0.001
	Group 2	in	124	0.62		
	Total		200	1		
Question44	Group 1	in	148	0.74	0.5	0
	Group 2	on	52	0.26		
	Total		200	1		
Question45	Group 1	on	116	0.58	0.5	0.028
	Group 2	in	84	0.42		
	Total		200	1		
Question46	Group 1	in	119	0.6	0.5	0.009
	Group 2	on	81	0.41		
	Total		200	1		
Question47	Group 1	on	113	0.57	0.5	0.077
	Group 2	in	87	0.44		
	Total		200	1		
Question48	Group 1	in	130	0.65	0.5	0
	Group 2	on	70	0.35		
	Total		200	1		
Question49	Group 1	on	131	0.66	0.5	0
	Group 2	in	69	0.35		
	Total		200	1		
Question50	Group 1	in	119	0.6	0.5	0.009
	Group 2	on	81	0.41		
	Total		200	1		
Question51	Group 1	on	127	0.64	0.5	0
	Group 2	in	73	0.37		
	Total		200	1		
Question52	Group 1	in	114	0.57	0.5	0.056
	Group 2	on	86	0.43		
	Total		200	1		
Question53	Group 1	in	121	0.61	0.5	0.004
	Group 2	on	79	0.4		

	Category	N	Observed Prop.	Test Prop.	Exact Sig. (2-tailed)
	Total	200	1		
Question54	Group 1 in	117	0.59	0.5	0.019
	Group 2 on	83	0.42		
	Total	200	1		

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

สุเมธ ไธสถานนท์

วัน เดือน ปี เกิด

4 กุมภาพันธ์ 2537

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2559

ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

จาก มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

